

Handelingen

9-10-11-12

-13-14-15-16-17

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1983-1984

Vergaderingen van februari 1984

MOTORCROSSVERGUNNINGEN TE LILLE

NEDERLANDS TAALGEBRUIK BEDRIJFSWERELD TE BRUSSEL

SAMENWERKINGSVERBAND INZAKE DIJKHERSTELLINGEN

AANPASSING BEGROTING 1983

MIDDELENBEGROTING 1984

UITGAVENBEGROTING 1984

GEVOLGEN TV-RECLAME VOOR GESCHREVEN PERS

FINANCIËLE TOESTAND NEDERLANDSTALIG SOCIAAL-CULTUREEL
VORMINGSWERK

ADVIES EXECUTIEVE SALDI EN LASTEN VAN HET VERLEDEN

BELANGENCONFLICT TAALGEBRUIK OPENBAAR AMBT

MOTIE BETREFFENDE KB 16 DECEMBER 1971

BEGROTINGSTABELLEN

Inhoud

Nr. 9

6 februari 1984

Berichten van verhindering, blz. 259

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 259

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 259

Verslagen

Indiening, blz. 259

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 259

Onderzoek naar de taalgroep, blz. 260

Motie van Orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 260

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, P. Van Grembergen, G. Verhaegen, L. De Grève

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag aan de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de betwisting omtrent vergunningen voor motorcrossoefenritten en -wedstrijden te Lille, blz. 260

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over mogelijke **overheidsinitiatieven** ter bevordering van een keurig Nederlands taalgebruik in de bedrijfswereld te Brussel, blz. 261

Vraag van de heer F. Vermeiren tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de samenwerking tussen de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen en de Dienst voor kolenafoerkanalen inzake herstelling van sommige dijken, blz. 262

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking, blz. 263
Sprekers : de heren H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en

begroting ; C. De Clercq, verslaggever ; F. Vermeiren, verslaggever ; G. Verhaegen, L. De Grève, J. Van Elewycq, P. Van Grembergen, mevrouw L. Detiège, de heren R. Maes, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Minister van economie en werkgelegenheid

Economie en werkgelegenheid, blz. 295

Sprekers : de heren E. Bockstal, verslaggever ; O. Van Ooteghem, L. Dhoo-re, A. Denys, W. Desayere, N. De Batselier, P. Deprez, F. Debussère, H. Van Rompaye, A. De Beul, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Minister van economie en werkgelegenheid

Regeling van de werkzaamheden, blz. 324

Nr. 10

7 februari 1984
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 325

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Binnenlandse aangelegenheden, blz. 325
Sprekers : de heren P. Tant, verslaggever ; J. Desseyn, E. Vankeirsbilck, G. Temmerman, F. Vermeiren, C. Marchand, L. Dhoo-re, J. De Seranno, J. Verniers, M. Galle, Gemeenschapsminister van binnenlandse aangelegenheden

Regeling van de werkzaamheden, blz. 345

Nr. 11

7 februari 1984
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 347

Ontwerp van decreet houdende aanpassing

van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Gezondheidsbeleid, blz. 347

Sprekers : mevrouw C. Smitf, verslaggever ; de heren G. Anthuenis, H. Van Wambeke, W. Peeters

Voorstel van resolutie van de heren J. Van Elewycq en N. De Batselier betreffende het advies van de Vlaamse Executieve van 23 januari 1984 inzake het wetsontwerp betreffende de saldi en de lasten van het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten en de nationale economische sectoren - 236 (1983-1984) - Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 355
Sprekers : J. Van Elewycq, L. De Grève, P. Van Grembergen, G. Verhaegen

Motie voorgesteld door de heren P. Van Grembergen en J. Van Elewycq betreffende een belangenconflict - 237 (1983-1984) - Nr. 1

Indiening, blz. 357

Spreker : de heer P. Van Grembergen

Ontwerp van decreet houdende de aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4 - 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Gezondheidsbeleid (Voortzetting), blz. 358

Sprekers : de heren A. Diegenant, E.

De Groot, L. Hancké

Motie voorgesteld door de heren P. Van Grembergen en J. Van Elewyck betreffende een belangenconflict
- 237 (1983-1984) - Nrs. 1

Bespreking, blz. 362

Sprekers : de heren A. De Beul, L. Van den Bossche, F. Baert, G. Verhaegen, L. De Grève

Hoofdelijke stemming blz. 366

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Gezondheidsbeleid (Voortzetting), blz. 368

Sprekers : de heren D. Vervaeke, J. Valkeniers, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid ; W. Peeters, E. De Groot, mevrouw C. Smitt

Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, blz. 375

Sprekers : mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, verslaggever ; de heren J. Leclercq, J. De Seranno, mevrouw M. Smet, de heren F. Verberckmoes, J. De Mol, F. Geyselings, L. Vanvelthoven, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heren F. Debussere, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

Regeling van de werkzaamheden, blz. 404

Nr. 12 8 februari 1984
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 405

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 405

Ontwerp van decreet houdende aanpassing

van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en waterbeleid, blz. 405

Sprekers : de heren C. Marchand, verslaggever ; J. Bosmans, L. Vanvelthoven

Motie van Orde

Regeling van de werkzaamheden, blz. 410
Sprekers : de heer J. Ramaekers

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en waterbeleid (Voortzetting), blz. 411

Sprekers : de heren M. Capoen, mevrouw J. De Loore-Raeymakers, de heren P. Matthys, D. Vervaeke, J. Sleenckx, F. Geyselings, C. Marchand, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Regeling van de werkzaamheden, blz. 429

Nr. 13 8 februari 1984
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 431

Ingekomen stukken, blz. 431

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
- 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
- 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Onderwijs, blz. 431

Sprekers : de heren F. Piot, verslaggever ; A. Laridon, C. Moors, R. Windéls, M. Heugebaert, F. Geyselings, L. Van den Brande, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs ;

Huisvesting, blz. 447

Sprekers : de heren J. Ansoms, H. De Loor, O. Meytjens, A. Coppieters, W. Taelman, J. De Seranno, M. Olivier, J. De Mol, Theo Kelchtermans, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van de TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het nederlandsstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandsstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking, blz. 475

Sprekers : de heren E. Beysen, P. Peeters, mevrouw L. Detiège, de heren J. Caudron, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeen-

schapsminister van cultuur, M. Olivier, W. Seeuws, H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 491

Nr. 14 **9 februari 1984**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 493

Interpellaties (R.v.O. art. 67)
Indiening, blz. 493

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtszekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijks-subsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 493

Sprekers : de heren E. Beysen, verslaggever ; I. Van Belle, A. De Beul, P. Breyne, L. Van den Bossche, G. Verhaegen, J. Van Elewyck, A. Diegenant, M. Decoster, R. Declercq, K. Dillen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 514

Nr. 15 **9 februari 1984**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 517

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van TV-reclame voor de geschreven pers

Interpellatie van de heer P. Peeters tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijks-subsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 517

Sprekers : de heren O. Meyntjens, C. De Clercq, E. Desutter, P. Van Grembergen, D. Vervaet, E. Beysen, J. Van Elewyck, R. Windels, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, W. Seeuws, mevrouw L. Detiège, de heer L. Vandenbossche, H. Weckx

Buitenlands beleid, blz. 551

Sprekers : de heer C. De Cooman, verslaggever, mevrouw L. Detiège, de heren H. Weckx, E. Beysen, P. Van Grembergen, K. Dillen, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren H. de Bruyne, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 568

Samenstelling van commissies

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 568

Regeling van de werkzaamheden, blz. 568

Nr. 16 **10 februari 1984**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 569

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 6 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
— 8 (1983-1984) — Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
— 7 (1983-1984) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Bijstand aan personen, blz. 569

Sprekers : mevrouw W. Demeester-De Meyer, verslaggever, de heren M. Vandenhove, L. Dhoore, J. Somers, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren L. Hancké, A. Diegenant, W. Seeuws, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnzorg

Regeling van de werkzaamheden, blz. 592

Nr. 17 **10 februari 1984**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 593

Advies van het Overlegcomité regering-Executieven

Indiening en verwijzing, blz. 593

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
— 10 (1983-1984) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984

- 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 593

Spreker : de heer H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting

Motie betreffende een belangenconflict
Indiening en bespreking, blz. 595

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze bespreking, blz. 596

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 597

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 597
Sprekers : de heren J. Van Elewyck, F. Baert, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, **Gemeenschaps**minister van cultuur, P. Van Grembergen

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 - 10 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 606
Sprekers : de heren J. Van Elewyck, P. Van Grembergen

Hoofdelijke stemming, blz. 608

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 6 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Hoofdelijke stemming, blz. 610

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 - 8 (1983-1984) - Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
- 7 (1983-1984) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

Aangehouden stemmings, blz. 6 12
Sprekers : de heren G. Verhaegen, A. Bourgeois, J. Somers, H. Schiltz, **Gemeenschaps**minister van financiën en begroting, R. De Wulf, **Gemeenschaps**minister van **gezondheidsbeleid**

Motie van orde

Beroep op het reglement, blz. 618

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer O. Van Ooteghem tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over het besluit van 13 juli 1983 van de Vlaamse Executieve tot wijzi-

ging van het koninklijk besluit van 16 december 1971 tot bepaling van de werken en handelingen die vrijgesteld zijn ofwel van de bemoeiing van de architect, ofwel van de bouwvergunning, ofwel van het eensluidend advies van de gemachtigde ambtenaar

Hoofdelijke stemming, blz. 618
Sprekers : de heren O. Van Ooteghem, V. Anciaux, A. De Winter

Motie voorgesteld betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française op 9 februari 1984 ingediend voorstel van decreet „**assurant** la protection de l'usage de la langue française pour les mandataires publics d'expression française”. CCF-stuk 136 (1983-1984) - N° 1

Hoofdelijke stemming, blz. 619
Spreker : de heer O. Van Ooteghem

Regeling van de werkzaamheden, blz. 620

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 62 1

VOORZITTER : de heer J. Pede

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14.00 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

IS. Blanckaert, H. Boel, C. Boeraeve-Derycke, A. Bogaert, G. Bossuyt, J. Gabriels, M. Heughebaert, R. Peeters, M. Van Herreweghe, J. Wyninckx ; gezondheidsredenen.

G. Anthuenis, E. Beysen, A. Deneir, J. De Loore-Raeymaekers, A. Laridon, F. Grootjans, R. Hostekint, O. Lefeber, A. Steverlynck, F. Vanderborgh, E. Vandersmissen, E. Vankeirsbilck ; ambtsverplichtingen.

W. Van Renterghem ; familieverplichtingen.

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend :

– Voorstel van decreet van de heer E.

Desutter houdende bijzondere bepalingen inzake de beheersvorm van de gemeentelijke diensten van openbaar nut in de gemeenten die betrokken zijn bij de samenvoegingen, aanhechtingen en wijzigingen van grenzen van de gemeenten
– 235 (1983-1984) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor binnenlandse aangelegenheden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend :

– Voorstel van resolutie van de heren J. Van Elewyck en N. De Batselier betreffende het advies van de Vlaamse Executieve van 23 januari 1984 inzake het wetsontwerp betreffende de saldi en de lasten van het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten en de nationale economische sectoren
– 236 (1983-1984) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor financiën en begroting.

VERSLAGEN

Indiening

De Voorzitter : De volgende verslagen

werden ingediend :

– door de heer C. De Clercq namens de Commissie voor financiën en begroting over het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
– 10 (1983-1984) – Nr. 2.

– door de heer C. De Clercq namens de Commissie voor financiën en begroting over het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
– 8 (1983-1984) – Nr. 3.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 65)

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

– de heren N. De Batselier, A. De Beul, C. De Clercq, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heren J. De Mol, J. Gabriels, F. Geyselings, T. Kelchtermans, W. Kuijpers, A. Laridon, W. Seeuws, J. Sleecx, mevrouw M. Smet, de heren P. Tant, J. Valkeniers, E. Vankeirsbilck, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren J. Verniers, D. Vervaet.

ONDERZOEK NAAR DE TAALGROEP

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het onderzoek naar de taalgroep betreffende de heren Victor Peuskens, Volksvertegenwoordiger, en Erik Derycke, eveneens Volksvertegenwoordiger, respectievelijk opvolgers van wijlen Volksvertegenwoordiger Rubens en wijlen Volksvertegenwoordiger B ourry.

Conform artikel 3 van ons reglement en artikel 30 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dienen wij er ons van te vergewissen of de heren Peuskens en Derycke ingeschreven zijn op de lijst van de leden van de Nederlandse taalgroep van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Bij brief van 31 januari 1984 heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers ons medegedeeld dat de heren Peuskens en Derycke op die datum de grondwettelijke eed hebben afgelegd en tot de Nederlandse taalgroep behoren.

Gelet op voormelde brief van de Kamer van Volksvertegenwoordigers stel ik voor dat de Raad er zich, zoals bij vorige gelegenheden, zou toe beperken van de gegeven omstandigheden akte te nemen en de formaliteit betreffende het onderzoek naar de taalgroep als vervuld te beschouwen.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

Aldus is besloten.

Met genoegen roep ik de heren Peuskens en Derycke dan ook uit tot lid van de Vlaamse Raad en heet hen namens u allen welkom in deze vergadering. (*Algemeen applaus*)

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling

De Voorzitter : De heer Van Elewyck heeft het woord gevraagd voor een be-

roep op het reglement.

De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren van de Executieve, collega's, ik zou een beroep willen doen op artikel 34, I, van het reglement.

Collega De Batselier en ik hebben vorige week een voorstel van resolutie ingediend betreffende het advies van de Vlaamse Executieve van 23 januari 1984 over de financiering van de nationale sectoren. De politieke actualiteit, zoals ze zich de jongste dagen heeft ontwikkeld, maakt dat dit voorstel van resolutie aan belang wint.

Wij verzoeken de Raad dan ook, bij toepassing van het reglement, zich uit te spreken over de spoedbehandeling van dit voorstel van resolutie op zulke wijze dat de Vlaamse Raad deze week bij stemming kan aantonen dat de Raad zich volledig schaaft achter het unaniem advies van de Vlaamse Executieve.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat dit voorstel bij de collega's op geen enkel verzet kan stuiten : het ligt voor de hand dat de Raad zich achter het eenparig advies van de Vlaamse Executieve zal scharen. Wij vragen dan ook de Raad in te stemmen met dit verzoek tot spoedbehandeling. (*Applaus bij de SP en de VU*)

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de Voorzitter, ook mijn fractie vindt het normaal dat aan deze resolutie voorrang zou worden gegeven.

De Voorzitter : De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen : Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling met mijn twee collega's heb ik er geen bezwaar tegen dat de inhoud van deze resolutie wordt besproken.

Ik wil er alleen de aandacht op vestigen, zonder een debat ten gronde te beginnen, dat bepaalde elementen van de resolutie voor betwisting vatbaar zijn.

Ik zou er de voorkeur aan geven, vermits deze resolutie voor een groot deel in de Commissie voor financiën en begroting werd behandeld, dat zij naar deze Commissie zou worden verzonden. Ons begrotingsdebat van deze week is nauw verwant met wat wij verleden week in de Kamer van Volksvertegenwoordigers hebben besproken. Niemand in de Raad zal dat ontkennen. Daarom vraag ik dat de resolutie niet zo maar zou worden goedgekeurd, maar dat de normale weg zou worden gevolgd, namelijk de bespreking van de resolutie in de Commissie.

De Voorzitter : De heer De Grève heeft het woord.

De heer L. De Grève : Mijnheer de Voorzitter, om dezelfde redenen kan ik mij aansluiten bij het voorstel om de resolutie te behandelen volgens de normale regels van ons reglement.

De Voorzitter : Vermits er geen eenparigheid is nopens het voorstel van de heer Van Elewyck, zal de Raad zich daarover morgen om 15 uur dienen uit te spreken.

VRAGEN (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de betwisting omtrent vergunningen voor motorcrossoefenritten en -wedstrijden te Lille

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Geyselings tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de betwisting omtrent vergunningen voor motorcrossoefenritten en -wedstrijden te Lille.

De heer Geyselings heeft het woord.

De heer F. Geyselings (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, dames en heren, de motorcrossoefeningen en -wedstrijden te Lille, in de provincie Antwerpen, blijven een doorn in het oog van

Geyselings

de omwonenden en milieugezinden. De uitgereikte vergunningen worden betwist.

Kan de geachte Minister mij op de volgende vragen antwoorden ?

1. Waarom is er, zowel in de dossiers ten behoeve van de formulering van het advies door de consultatieve commissie motorsport als in de door deze commissie uitgebrachte adviezen en in de uitgereikte vergunningen voor deze permanente omloop nooit sprake geweest van het natuurreservaat Kindernauw, met grote wetenschappelijk ke waarde volgens bepalingen van het koninklijk besluit van 28 december 1972, wat nochtans, daar het gelegen is binnen een straal van 2 kilometer, uitdrukkelijk is opgelegd door de bepalingen van artikel 9 van het koninklijk besluit van 10 juni 1976 ?

2. Door de consultatieve commissie, bevoegd inzake adviezen voor het vergunnen van permanente omlopen, wordt de in artikel 3, paragraaf 2 van het koninklijk besluit van 10 juni 1976 bedoelde afstand van de stiltebehoevende gebieden tot de omloop of het terrein geïnterpreteerd als zijnde de afstand van het midden van de omloop of het terrein tot de rand van de volgens dit koninklijk besluit van 10 juni 1976 bepaalde stiltebehoevende gebieden ?

Kan de geachte Minister mij zeggen of deze interpretaties van voornoemd koninklijk besluit de juiste zijn en waarom ?

In de overeenkomstige wettelijke bepalingen in verband met de afstand van hinderlijke inrichtingen tot bepaalde zones wordt er gemeten van rand tot rand, onder andere in de ARAB-wetgeving en wat betreft afstanden van stortterreinen tot woongebieden.

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan het geachte lid het volgende antwoorden.

1. In artikel 9 van het koninklijk besluit van 10 juni 1976 zijn de gegevens vermeld die een aanvraag tot toelating van activiteiten inzake motorwedstrijden op permanent gebruikte omlopen moeten bevatten.

Hierbij is een plan voorzien van de omgeving van de omloop in een straal van twee kilometer.

Een aanvraag die op het terrein motorcrossoefenritten en -wedstrijden, te Lille betrekking had, werd mij op 4 oktober 1983 voorgelegd.

Deze aanvraag is momenteel nog ter advies bij de Consultatieve Commissie in behandeling.

2. Wat de interpretatie van de bepalingen van het vermelde koninklijk besluit inzake de afstanden tussen permanent gebruikte omlopen en stiltebehoevende inrichtingen en gebieden betreft, kan ik het geachte lid meedelen dat deze aangelegenheid behandeld werd op de laatste vergadering van 24 januari 1984 van de Consultatieve Commissie, maar dat nog geen standpunt ingenomen werd.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over mogelijke overheidsinitiatieven ter bevordering van een keurig Nederlands taalgebruik in de bedrijfswereld te Brussel

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Valkeniers tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over mogelijke overheidsinitiatieven ter bevordering van een keurig Nederlands taalgebruik in de bedrijfswereld te Brussel.

De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, van Vlaamse zijde wordt er

met genoeg vastgesteld dat te Brussel steeds meer winkels, warenhuizen en privé-ondernemingen een inspanning doen om het Nederlands evenzeer aan bod te laten komen als het Frans. Omdat vele handelaars niet de gelegenheid gehad hebben destijds correct Nederlands te leren, worden soms nogal wat taalfouten gemaakt, bijvoorbeeld op reclame in uitstalramen, uithangborden enzovoort. Een taal-infokantoor, bestaande uit werkloze licentiaten of regenten in de Germaanse talen, in de vorm van een derde arbeidscircuit zou zeer verdienstelijk werk kunnen presteren ter bevordering van een keurig Nederlands taalgebruik te Brussel. Handelaars en ondernemers zouden hier telefonisch of schriftelijk korte en concrete inlichtingen inzake het juiste taalgebruik en de juiste spelling kunnen bekomen. Met dien verstande dat evenwel uitgebreider vertaalwerk door dit taal-infokantoor niet mag uitgevoerd worden om geen oneerlijke concurrentie te bezorgen aan de bestaande vertaalbureaus.

In dit verband wou ik de Minister het volgende vragen.

1. Werden op dit vlak van overheidswege reeds initiatieven genomen of werden soortgelijke initiatieven van derden reeds gesubsidieerd ?

2. Indien dit niet het geval zou zijn, acht de Minister het niet wenselijk dat een dergelijk taal-infokantoor zou worden opgericht hetzij door de NCC, hetzij door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of andere instanties ?

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de problematiek die aan de basis ligt van de mondelinge vraag van het geachte lid geniet mijn volle aandacht.

Wat de eerste concrete vraag betreft moet ik evenwel antwoorden dat mij op dit ogenblik geen taal-infokantoren bekend zijn die gesubsidieerd worden door de overheid en waar privé-ondernemingen zich kunnen toewenden voor informatie over een keu-

Poma

rig Nederlands taalgebruik te Brussel.

Over de tweede vraag, met name over de wenselijkheid om tot de oprichting van dergelijke kantoren over te gaan kan ik mij nu niet bindend uitspreken, alhoewel ik ervan overtuigd ben dat de idee zelf verder moet onderzocht worden. Ik zal hiertoe met een aantal instellingen contact opnemen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer F. Vermeiren tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de samenwerking tussen de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen en de Dienst voor Kolenafvoerkanalen inzake herstelling van sommige dijken

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Vermeiren tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de samenwerking tussen de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen en de Dienst voor kolenafvoerkanalen inzake herstelling van sommige dijken.

De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer F. Vermeiren (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, naar verluidt zou in de wijk Dorent te Epepegem de oude Zenne bij hoge waterstand aanleiding geven tot overstroming.

Dit zou vooral het gevolg zijn van het feit dat de oude dijken in een slechte toestand verkeren.

Door de Dienst voor kolenafvoerkanalen, ressorterend onder de bevoegdheid van de Minister van openbare werken, werd voor dit gebied reeds geruime tijd een ontwerp opgesteld om de onontbeerlijke herstellingen uit te voeren aan de bestaande dijken.

Het blijkt evenwel dat de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen ingevolge de beschermingsprocedure voor het gebied Dorent negatieve adviezen formuleert met betrekking tot de uit te voeren werken.

Desbetreffend had ik graag van de geachte Minister vernomen waarom de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen een negatief advies uitbracht en welke maatregelen zullen genomen worden om de nodige herstellingen te laten uitvoeren door de Dienst voor kolenafvoerkanalen ?

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, bij de behandeling van deze materie stelt de achtbare collega in feite twee concrete vragen.

1. „Waarom heeft de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen ter zake een negatief advies uitgebracht ?”

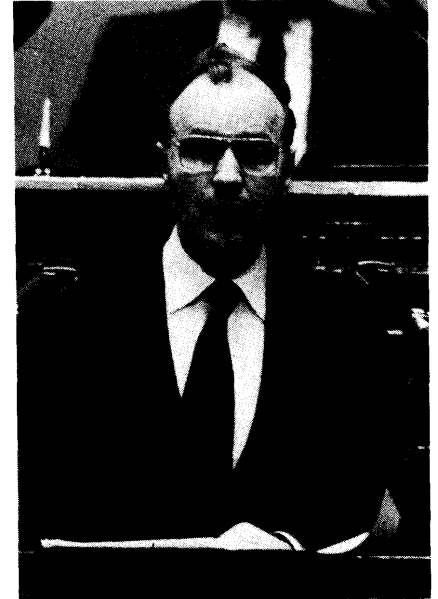
Hiervoor geef ik u integraal lezing van het desbetreffend advies d.d. 22 december 1983.

Het advies is nogal uitgebreid, maar ik houd eraan het u volledig mee te delen.

„De leden van de Commissie zijn van mening dat de huidige gegevens een te onvolledige basis vormen om een oplossing te kunnen voorstellen. De leden betreuren ten eerste dat er geen globale hydrologische en stedenbouwkundige studie van het Zennebekken werd uitgevoerd.

Gezien echter het acuut overstromingsgevaar in Epepegem brengt de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen volgend advies uit met betrekking tot de voorgestelde werken.

Aangezien de 300 m Oude Zenne volgens de aanvrager toch maar een geringe rol speelt bij de opvang van wasdebieten, is het aangewezen de Oude Zenne bij haar monding in de nieuwe Zenne af te sluiten. De 5,4 miljoen

Senator C. De Clercq (CVP), verslaggever over de aanpassing van de begroting 1983 en algemeen verslaggever over de uitgavenbegroting 1984

frank meerkosten (1/3 meer dan de voorgestelde oplossing) die deze oplossing zou meebrengen (cf. de brief van de Dienst der Kolenafvoerkanalen van 20 september 1983) zijn een peulschilletje in het miljardenbudget, en de waarde van het Dorent-Nelebroek rechtvaardigt een dergelijke uitgave.

Volgende overwegingen dienden als uitgangspunt :

– De werken binnen het gerangschikt landschap kunnen slechts worden toegestaan wanneer zij een aantoonbare verbetering van de hydrologische situatie in het Zennebekken ten noorden van Brussel bewerkstelligen.

– Het imminent gevaar voor overstromingen in Epepegem-dorp kan op verscheidene manieren gekeerd worden, maar de gekozen oplossing moet beoordeeld worden vanuit de waarde van het betrokken landschap en vanuit de bijdrage die zij levert aan een meer definitieve oplossing van het waterprobleem.

Poma

De wachtkompolitiek biedt in dit opzicht enig perspectief, maar de aanleg van het geheel of een belangrijk deel van het Dorent-Nelebroek als wacht-kom moet om landschappelijke redenen verworpen worden.

De Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen sluit zich eveneens aan bij volgende door MLZ geformuleerde opmerking.

Voor wat de waterbeheersingsproblematiek in het algemeen betreft, biedt de nieuwe Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu een unieke gelegenheid om tot een geïntegreerde aanpak van de waterbeheersingsproblematiek te komen.

Deze problematiek leent zich niet tot een louter technische benadering, want zij is ten nauwste verbonden met de ruimtelijke ontwikkelingen en het ruimtelijk beleid in het rivierbekken en kan belangrijke repercussies hebben op andere gebieden. Het beleid inzake waterbeheersing verdient dus op het hoogste AROL-niveau gecoördineerd en beslist te worden.

Bovendien is het absoluut noodzakelijk dat in de toekomst grootschalige projecten of stedenbouwkundige ontwikkelingen op hun te verwachten hydrologische impacten worden beoordeeld, zeker in gebieden waar de natuurlijke waterhuishouding grondig werd verstoord, zoals het Zennebekken. Het uitwerken van een min of meer verfijnd hydrologisch model is in dit opzicht onontbeerlijk."

Dit alles omschrijft duidelijk de redenen die aanleiding hebben gegeven tot het negatief advies van de Koninklijke commissie voor monumenten en landschappen.

2) Aansluitend bij de tweede vraag, met name : „Welke maatregelen zullen er genomen worden om de nodige herstellingen te laten uitvoeren door de Dienst voor Kolenafvoerkanalen ?” kan ik meedelen dat bij alle betrokken partijen de absolute wens primeert dat de huidige dubbelzinnigheid en tegenstrijdigheid – oorzaak van de actuele problemen – opgeheven wordt en dat er dringend een duidelijke uit-

spraak komt over de definitieve toekomst van het gebied.

Gezien evenwel de grootschaligheid van dit project en de verscheidenheid van de betrokken belangengroepen – economische, industriële, ecologische en dies meer – kan mijns inziens alleen de Vlaamse Executieve ter zake definitief uitsluitsel geven.

Derhalve heb ik mijn collega's reeds verzocht hun standpunt in deze aanleggenheid bekend te maken.

Van zodra alle gegevens mij bekend zijn, zal ter zake gezamenlijk overleg gepleegd worden binnen de Vlaamse Executieve.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983
– 10 (1983-1984) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
– 6 (1983-1984) – Nrs. 1 en 2
– 7 (1983-1984) – Nr. 1 (Algemene toelichting)

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984
– 8 (1983-1984) – Nrs. 1 (+ Errata en Bijlagen 1 tot VI) tot 4
– 7 (1983-1984) – Nr. 1 (Algemene toelichting)

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIES (R.v.O. Art. 67, 9)

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983, het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap

voor het begrotingsjaar 1984 en het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 met de daaraan toegevoegde interpellaties van de heer Paul Peeters tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de gevolgen van de invoering van TV-reclame voor de geschreven pers en over de rechtsonzekerheid en de benarde financiële toestand voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wegens het niet-toepassen van het decreet van 3 maart 1978 houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen.

Mede namens het Bureau stel ik voor dit begrotingsdebat als volgt te structureren.

Vandaag zal Minister Schiltz bij wijze van algemene inleiding allereerst het woord voeren.

Vervolgens zullen de heren Constant De Clercq en Vermeiren hun verslag uitbrengen, respectievelijk over de aanpassing van de begroting 1983 en de middelen- en de uitgavenbegroting 1984.

Nadien horen wij de leden die daarop willen inhaken, omtrent zowel de aanpassing van de begroting 1983 als de middelen- en de uitgavenbegroting 1984, maar die nog niet over de specifieke materies zouden handelen, want die gelegenheid komt later.

Daarna vatten wij de bespreking per materie aan, te beginnen met die waarvoor Minister Geens bevoegd is, met name economie en werkgelegenheid.

Morgen, dinsdag 7 februari, bespreken we de materies waarvoor Ministers Galle, De Wulf en Akkermans bevoegd zijn, respectievelijk binnenlandse aangelegenheden, gezondheidsbeleid en ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud.

Woensdag 8 februari bespreken we de materies leefmilieu en waterbeleid alsmede onderwijs, waarvoor Minister Lenssens bevoegd is en de materie huisvesting, waarvoor Minister Buch-

Voorzitter

mann bevoegd is.

Donderdag 9 februari behandelen we de materies waarvoor Minister Poma bevoegd is, met name culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming alsmede buitenlands beleid, waarbij Minister Buchmann eveneens betrokken is wat het aspect coördinatie betreft. Onmiddellijk daarop komt dan de materie waarvoor Minister Steyaert bevoegd is aan de beurt, met name bijstand aan personen.

Daarna besluiten wij met de artikelsgewijze besprekingen en de hoofdelijke stemmingen.

Indien nodig – en dat hangt niet van mij af – zal het debat eventueel vrijdag 10 februari worden afgerond. Het is ook mogelijk dat er pas vrijdag kan worden gestemd. Daar bepaalde materies meer en andere minder tijd kunnen in beslag nemen, is het bovendien niet uitgesloten dat er in het zopas aangekondigde schema lichte verschuivingen plaatshebben voor de materies die op het einde en in het begin van iedere dag voorkomen. Daaromtrent en over de verdere gang van zaken zal ik echter dagelijks met de fractievoorzitters overleg plegen.

Is de Raad het daarmee eens ? (**Instemming**)

De algemene bespreking is geopend.

De heer Schiltz, **Gemeenschapsm**inister van financiën en begroting, heeft het woord.

Minister H. Schiltz (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik meen niet dat het nodig is dat ik, bij wijze van inleiding, een gedetailleerde en technische uiteenzetting geef over de begrotingscijfers, de onderlinge proporties van de verschillende departementen, en zo meer. Het komt mij voor dat het rondgedeelde materiaal, niet alleen de begrotingsdocumenten, maar ook de toegevoegde tabellen en de toelichting, wat dit betreft vrij volledig zijn. Bovendien kunnen de leden ook beschikken over de uitstekende verslagen die door de aangestelde verslaggevers zijn uitgebracht en waarvoor ik ook

namens de Executieve mijn dank betuig.

Ik meen dat het zinvoller is om, bij wijze van inleiding, een poging te doen om de diverse begrotingen die worden voorgelegd te situeren en enkele beschouwingen te ontwikkelen over de meer fundamentele politieke aspecten die aan deze begrotingen verbonden zijn, vooral dan inzake de toekomstperspectieven en de toekomstverwachtingen. Het is naar mijn mening één van de meest wezenlijke elementen in het parlementair democratische stelsel dat begrotingen worden opgesteld en besproken.

De begrotingen zijn immers de kwantitatieve vertalingen van de beleidsvoornemens van de Regering, de goedkeuring ervan is de democratische bevestiging van de uitvoerende macht.

Ten slotte moeten de begrotingen door hun waarachtigheid, duidelijkheid en doorzichtigheid de volksvertegenwoordiging toelaten een doeltreffende controle op de gang van zaken uit te oefenen.

Het is dan ook van meet af aan mijn bedoeling geweest het begrotingsbeleid van de Vlaamse Regering in collegiaal verband in deze geest gestalte te geven.

Men kan immers niet ontkennen dat de begrotingsorthodoxie in ons land de voorbije jaren nogal zoekgeraakt was en dat de mogelijkheid van de volksvertegenwoordiging om haar taak in dit verband volledig en doeltreffend uit te oefenen fel is afgezwakt.

Het systematisch doorbreken van het jaarlijks karakter van de begroting door een abusief gebruik van de techniek van speciale fondsen, van debudgettering en prefinancieringen hadden immers voor gevolg dat de greep van het Parlement op de begrotings-evolutie op termijn wegsmolte en de politieke bewegingsvrijheid van opeenvolgende regeringen bij voorbaat zwaar gehypothekeerd werd.

Men zou er soms van opkijken wanneer men na een zorgvuldige analyse vaststelt hoe elke regering de voorbije 10 à 15 jaar bij haar aantreden werd

geconfronteerd met een volkomen ontbreken van budgettaire manoeuvreerruimte, zonder te grijpen naar het middel van de verhoging van de inkomsten en dit ingevolge het feit dat de bestaande inkomsten meestal reeds voor jaren waren vastgelegd, of aangesproken ingevolge het toenemende beroep op dergelijke begrotingstechnieken.

Gevolg daarvan was dan ook een onvermijdelijke spectaculaire stijging van de fiscale druk, gepaard gaande met een zorgwekkende stijging van het overheidsdeficit.

Het was en is mijn bedoeling ook op dit gebied te bewijzen dat het beginsel „wat wij zelf doen, doen wij beter” geen overmoedige illusie of een holle slogan was en is.

Maar desondanks wens ik evenzeer trouw te blijven aan het adagium mij door mijn gewaardeerde opvoeders bijgebracht „Amicus Plato sed magis amica veritas”, vrij vertaald „de waarheid is mij dierbaarder dan de vriendschap”.

Niet uit een soort inquisitoriale obsessie maar in de overtuiging dat een lucide analyse van de werkelijke toestand de meest solide kans is voor een eerlijke politiek en de enig duurzame voor de verwezenlijking van de Vlaamse ambitie het beter te doen.

In de eerste plaats moet ik de Raad dan ook inlichten over de naar mijn mening te betreuren ontwikkeling inzake de wijze waarop het begrotingsbeleid in de schoot van de Vlaamse Regering in de loop van het voorbije jaar tot stand kwam.

De Raad is onvoldoende ingelicht over mijn bezwaren tegen de opsplitsing van het bevoegdheidspakket „Financiën en Begroting” bij de installatie van de Vlaamse Regering. Deze bezwaren overstegen volkomen de wrevel over het, overigens alleen mijns inziens, onrechtmatig ontnemen van een deel van het mij toekomend takenpakket en betreffen veel meer de politieke betekenis van deze ingreep en de hinderlijke effecten van de ingevoerde dubbelhoofdigheid voor het voeren van een waarachtig begrotingsbeleid.

Schiltz

Ik kom hier niet op terug.

De vorige jaren heb ik desondanks bewust en positief meegewerkt om buiten en boven deze handicap gestalte te geven aan een eigen Vlaams begrotingsbeleid op de wijze beschreven in de brochure „Een regering voor de Vlamingen”, u wel bekend. Ik citeer pagina 22 : „In de praktijk wordt de financiële en budgettaire opdracht van de Vlaamse Regering collegiaal en in nauw overleg uitgevoerd door de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting en de Voorzitter tesa-men”.

Dit is helaas tijdens de voorbije maanden niet meer mogelijk gebleken althans niet op voldoende wijze.

Ik wil deze bespreking niet bezwaren met de opsomming van de nogal overkwikkelijke feitelijkheden die hiermede gepaard gingen. Voor zoveel als nodig houd ik de tekst van mijn persconferentie van 29 november 1983 ter beschikking van de nieuwsgierigen.

Deze evolutie wordt hier alleen vermeld als een informatie voor de Raad dat er dientengevolge geen fundamenteel overleg is geweest over het begrotingsbeleid en geen akkoord tussen beide titularissen over de globale kwantitatieve benadering noch over de structuur van belangrijke onderdelen zowel van het bijblad 1983 als van de begroting 1984.

Deze spijtige omstandigheid mag echter geen reden zijn om bij de pakken te blijven zitten noch om niet te pogen met de hele Vlaamse Raad een verantwoord inzicht te krijgen in de moeilijkheden en de mogelijkheden van de Vlaamse begroting.

Wat is nu de toestand ? Boekhoudkundig cijfermatig kan u deze aflezen uit de zeer gedetailleerde documenten die u werden voorgelegd maar ik geloof dat het nuttig en nodig is uit dit omvangrijke en op het eerste gezicht niet altijd even doorzichtige cijfermateriaal de juiste toestand van onze begroting opnieuw samen te stellen en dit met een zo groot mogelijk respect voor de werkelijke annaliteit, het jaar-

lijks karakter van inkomsten en uitgaven, teneinde een inzicht te krijgen in de werkelijke jaarlijkse kostprijs van de diverse functies die in deze begroting zijn opgenomen.

Wanneer men het totaal van de werkelijk voorziene inkomsten en uitgaven hergroepeert, te realiseren in dit begrotingsjaar en dit zowel van de gewone als van de afzonderlijke secties van onze begrotingen komt men tot volgende cijfers : totale ontvangsten 76,1 miljard frank ; totale uitgaven 83,4 miljard frank of een tekort van 7,4 miljard frank.

Het verschil tussen dit cijfer en de cijfers die voorkomen in de begrotingsdocumenten is gemakkelijk te verklaren. Enerzijds, is hierbij rekening gehouden met de calculeerbare prognose van het verloop van de afzonderlijke sectie in het begrotingsjaar 1984 en, anderzijds, is er vraag van de imputatie van de lasten van het verleden op het begrotingsjaar 1984, dan wel gesplitst over het begrotingsjaar 1983 via het bijblad en het begrotingsjaar 1984. Dit neemt natuurlijk niet weg dat onze inkomsten en uitgaven in de loop van dit jaar zullen zijn wat ze zijn.

Ik vestig er de aandacht op dat in deze cijfers de weerslag werd verwerkt van de overname van de lasten van het verleden en van het zogenaamde bijstandsprogramma zoals deze onverkort vervat zijn in het wetsontwerp van de centrale regering dat thans in bespreking is in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Dit cijfer van 7,3 miljard frank ligt niet ver – en dit is betekenisvol – van het deficit dat ik vreesde en dat trouwens in de maand oktober laatstleden werd aangekondigd, vermits het zich toen aftekenend begrotingstekort geraamd werd op 11 miljard frank en het te voorzien was dat daarop hooguit 3 miljard frank kon worden besnoeid. Overigens houdt dit cijfer geen rekening met eventuele meeruitgaven via het bijblad 1984 dat, hoe dan ook zal bestaan, maar deze cijfers wijzen erop dat wij een uitermate grote zorg aan de dag zullen moeten leggen. Alleszins wijst dit cijfer erop dat wat de huidige toestand hic et nunc 1984 betreft onze begrotings- en thesaurieproblemen verre

van opgelost zijn en zulks ondanks de beslissing van de centrale regering van 26 juli 1983. De Minister van Institutionele Hervormingen heeft trouwens in de Kamer ruitelijk – en dit strekt hem tot eer – erkend dat zijn bijstandsplan van de centrale regering onder de maat blijft van de impliciete politieke afspraken die in 1980 werden gemaakt over de stijging van de middelen van Gemeenschappen en Gewesten door het snel opvoeren van de *ristorno*'s.

Gelet op deze bevindingen en aangezien „gouverner c'est prévoir” en het ook één van mijn grote bekommernissen is mijn opvolgers niet te belasten met sluiske hypothesen of met een onmogelijke begrotingssituatie, heb ik mijn diensten opdracht gegeven een zo waarheidsgetrouw mogelijke prognose te maken van de voorzienbare evolutie van onze inkomsten en uitgaven voor de volgende jaren. Ik meen trouwens dat dit de kern van het begrotingsdebat moet uitmaken, los van alle beschouwingen over de wijze waarop wij onze middelen in 1984 kunnen en moeten aanwenden. Dit is het fundamentele probleem van de financiële structuur van de Vlaamse Gemeenschap.

Ik ben mij er van bewust dat zulke prognoses altijd in functie staan en worden gedefinieerd door de uitgangshypothesen die men aanneemt. Niemand kan met zekerheid voorspellen welke de economische en fiscale ontwikkeling zal zijn. Men kan onmogelijk voorspellen welke de inflatievoet zal zijn van nu tot 1992. Of deze inflatie een positieve of een negatieve elasticiteit van de belastingopbrengsten zal meebrengen, kan men evenmin voorspellen. Wel zijn er indicaties die er op wijzen dat de inflatie en de verhoging van de aanslagvoeten geen automatische progressiviteit in de belastingopbrengsten zal meebrengen. Dit is een ervaring van de jongste jaren waarmee men rekening moet houden. Voor onze prognose is het belangrijk dat wij *hic et nunc* – afgezien van het feit dat wij geen eigen fiscaliteit hebben – alleen maar rekening moeten houden met de opbrengst van de volledig geristoreerde belastingen waar de elasticiteit wel een invloed kan hebben.

Schiltz

Aan de inkomstzijde werd dan ook gewerkt met een gemiddelde jaarlijkse stijging van 7 procent voor de dotatie en de *ristorno's* en met de volledige uitvoering van het zogenaamde „bijstandsplan” van de centrale regering. Ik meen dat het een redelijke en voorzichtige schatting is, indien het huidige regeringsbeleid, dat er in bestaat de rijksuitgaven niet meer te laten stijgen dan het inflatiepercentage, blijft behouden.

Aan de uitgavenzijde werd uitgegaan van de handhaving van een streng, om niet te zeggen onmenselijk, uitgavenbeleid, namelijk het bevriezen in absolute cijfers van het investeringsprogramma, van de machtiging voor het Fonds voor Economische Expansie en van de enveloppe voor de bouw- en saneringspremies. Voor de andere uitgaven werd een jaarlijkse gemiddelde stijging van 6 procent voorzien, zoals trouwens werd toegepast bij de begrotingsberekeningen voor 1984.

Ik had u in dat verband graag een grafiek getoond. In de bedrijven en de universiteiten kan men over projectieapparaten beschikken, maar in het Parlement is men daaraan nog niet toe. Dit heeft waarschijnlijk met ons traditionalisme te maken. Het resultaat van deze berekening geeft voor 1984 het cijfer van -7,3 miljard, voor 1985 -8,6 miljard, voor 1986 -7,2 miljard, voor 1987 -8,3 miljard, voor 1988 -2,7 miljard, voor 1989 -1,4 miljard, voor 1990 +0,5 miljard, voor 1991 +2,4 miljard en voor 1992 +5,7 miljard. Met andere woorden, wij krijgen twee rechten met een snijpunt waaruit blijkt dat in die hypothese het deficit blijft bestaan tot in het jaar 1990. Uitgaande van deze gegevens krijgen wij pas vanaf 1990 een begroting in evenwicht. Vanaf dan zou pas een begroting met een groeiend positief saldo kunnen worden ingediend.

Om de juiste betekenis van deze prognoses duidelijk te maken hebben wij, collega's, dezelfde berekening uitgevoerd met één enkele wijziging in de variabelen, namelijk met een stijging van de gewone uitgaven - dus afgezien van investeringen en zo meer - met 7 procent, zijnde dus 1 procent stijging van zowat 40 miljard gewone

uitgaven in onze begroting. In die tabel zien wij dan dat het evenwichtspunt van 1989 verspringt naar 1992, anders gezegd dat er pas in 1992 een evenwichtspunt met een positief saldo van een half miljard ontstaat. De gedetailleerde berekeningen die naar een zeer duidelijke en heldere conclusie leiden zullen in bundels aan de fractievoorzitters worden overgemaakt.

Verder hoop ik dat de werkhypothesen van deze prognoses naar buiten uit niet zullen beschouwd worden als de politieke beleidskeuzen van de Minister of van de Vlaamse Regering. Bovendien weet ik bij voorbaat dat deze hypothesen in hun uiterste gestrengheid door een aantal leden in deze Raad hoe dan ook als onaanvaardbaar zullen worden beschouwd. Dit maakt de resultaten van deze berekeningen slechts betekenisvoller, want iedere afwijking van deze hypothesen betekent een verder naar de toekomst verschuiven van het evenwichtspunt, tenzij langs de inkomstzijde een zeer betekenisvolle correctie kan worden ingevoerd.

Collega's, ik raad u aan deze denkoefening niet af te doen als intellectueel amusement van bureaucraten of technocraten, want ze is meer dan betekenisvol. In het verleden - en dat hebben wij toch zelf al ondervonden - hebben wij al te vaak nuchtere en mathematische analyses over de te verwachten begrotingsevoluties weggevuifd met het gevolg dat wij dit thans aan den lijve of zelfs in de portemonnaie ondervindt.

Hoe dan ook, *rebus sic stantibus* - de gegevens zijnde op dit ogenblik wat ze zijn - en mits een begrotingsbeleid dat ik aarzel als hardvochtig te kwalificeren, slechts vanaf 1988 een merkbare ontspanning in onze financiële situatie kunnen worden verwacht. Ik meen dat ik op die manier geantwoord heb op de vragen die in de Commissie door collega Verhaegen met nadruk werden gesteld, - in de uiteenzetting in de Commissie die in het verslag is opgenomen -, meende te moeten aantonen dat het structureel deficit op minimum 5 à 6 miljard op jaarbasis moet worden geraamd.

Als wij zeggen evenwichtspunt 1988

of 1992 dan impliceert dit de niet-in-dexering gedurende de hele periode van onze investeringsuitgaven, wat dus uiteraard een deflatoir beleid is maar dan in de meest strikte zin van het woord, met die correctie dat, mijnheer De Batselier, de betekenis van de termen „deflatie” en „reflatie” hier natuurlijk uitermate beperkt is. Dit zou een ontvetting zijn van de overheidsuitgaven die naar mijn gevoel politiek uiterst moeilijk over een dergelijk lange periode kan worden gehandhaafd, rekening houdend met een aantal economische en sociale consequenties die daaraan verbonden zijn.

De minste afwijking van deze hardvochtige hypothese betekent het wegvlugten van het evenwichtspunt in een onbepaalbare toekomst na 1992. Daarbij wil ik ten overvloede nog eens onderstrepen dat de Vlaamse begroting vrijwel geen „return” of terugvloeiing van inkomsten kan verwachten van fiscale meeropbrengsten voortspruitend uit de door deze begroting te financieren investeringen of gedragen stimuleringsuitgaven.

Bovendien moet ik u daarbij nog waarschuwen dat in deze prognoses geen rekening werd gehouden met mogelijke uitgaven voor planschade, die zeker zullen opduiken - dat weten wij, dat staat vast - noch voor de uitwinning van staatswaarborgen die naar het Gewest zullen worden doorgekend wat helemaal niet denkbeeldig is.

Als wij dit voor ons eigen beperkte begroting bekijken, dan stellen wij vast dat helaas - ingevolge de crisis - het begrip staatswaarborg of overheidswaarborg - dat lange tijd een min of meer theoretisch begrip is geweest om de bankiers gerust te stellen maar waarop zelden of nooit beroep moest worden gedaan - een reële betekenis heeft gekregen. Dat is de reden waarom er dus in de begroting 1984 in het departement financiën en begroting voor het eerst een vrij belangrijk krediet diende te worden ingeschreven om de gevolgen van deze overheidswaarborg op te vangen. Vermits hiervoor in het bijstandsplan van de centrale regering niets is voorzien wil dit zeggen dat men dit langs de uitgavenzijde bij de prognose moet voegen en dat de uitgavenlijn in dat opzicht naar

Schiltz

boven verschuift en het evenwichtspunt naar rechts.

De Minister van Institutionele Hervormingen heeft zo pas in de Kamer verklaard dat deze beide problemen nog bespreekbaar zijn. Dit is geen gelukkige of ongelukkige mededeling, dit is een informatie die laat uitschijnen dat dit nog onderhandelbaar is met de centrale regering. Het zal er dus in ieder geval op aan komen hier voet bij stuk te houden zo niet worden de vooruitzichten er nog slechter op.

U kan mij de vraag stellen, collega's, „wat nu?“ Want aan de hand van deze prognoses zou u kunnen denken dat hier een pessimist aan het woord is. Dat is niet het geval. Het is mijn overtuiging dat de Vlaamse Regering, ondanks deze zware financiële problemen, heel wat positiefs kan verwezenlijken, op voorwaarde evenwel dat in deze Regering en in deze Raad opnieuw een grotere eendracht tot stand kan komen. Een eendracht die nodig is om onszelf de nodige politieke discipline op te leggen – en ik wil daarop sterk de nadruk leggen. Indien wij verplicht worden gedurende vele jaren een zeer streng begrotingsbeleid te voeren, wat niet populair is, zullen wij moeten trachten te ontsnappen aan het bijna onvermijdelijke opbod dat uit sterke tegenstellingen altijd wordt geboren. Een zeer strenge begrotingsdiscipline is uiteindelijk alleen maar gedurende een langere tijd te handhaven indien de nodige basisconsensus, de nodige basiseendracht tot stand komt.

Selectiviteit in uitgaven is een elegante term om te zeggen dat men de beurs eigenlijk een beetje dicht moet houden, maar dat is nochtans noodzakelijk. Wij mogen de komende generaties in Vlaanderen niet ook gaan belasten met de zichzelf voedende begrotingstekorten waartoe het gebrek aan dergelijke discipline steeds leidt. Het is al erg genoeg dat wij nog vele jaren aan de bevolking het offer zullen moeten vragen om de opgestapelde begrotingsdeficits van de centrale regering tot redelijker proporties te brengen dan dat wij zelf aan deze berg nog een hoopje zouden toevoegen.

Eendracht ook om het gesprek met de centrale regering te hervatten en zowel de structuur als de uitvoeringswijze van de wet van 9 augustus 1980 in discussie te stellen. Niet – en ik zeg dit met nadruk – als een politiek wapen tegen de centrale regering, niet als een politiek manoeuvre, maar als pleiters die een goed dossier te verdedigen hebben en over objectieve argumenten beschikken om dit dossier te pleiten.

In de geest van de beleidsverklaring van de Vlaamse Regering die een doelbewust streven naar uitbreiding en versterking van bevoegdheden en middelen als een vanzelfsprekende opgave voor de Vlaamse Gemeenschap stelde. Het dossier dat wij in dit opzicht voor de centrale Regering te pleiten hebben, is in eerste instantie helaas, naar mijn mening althans, niet eens een van uitbreiding en versterking van bevoegdheden, maar is er een van aanpassing van middelen aan de bevoegdheden die in 1980 werden overgedragen. Ik denk dat, wat dit dossier betreft, moeilijk enig verschil van mening tussen de diverse groepen van deze Raad kan tot stand komen.

Indien de informatie en de vooruitzichten die ik aan de Raad kan verschaffen ertoe kunnen bijdragen een nieuwe impuls te geven aan een dergelijk vernieuwd eendrachtig streven, wel, collega's, dan zou ik ondanks alles een gelukkig minister van financiën zijn.

De Voorzitter : De heer Constant De Clercq, verslaggever over de aanpassing van de begroting 1983, heeft het woord.

De heer C. De Clercq, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting voor het begrotingsjaar 1983 voorziet in **bijkredieten**, die deels gecompenseerd worden door diverse verminderingen, doch die vooral uitgaven voor culturele en persoonsgebonden aangelegenheden betreffen.

De bijkredieten belopen voor de gemeenschapskredieten 2 miljard 376,5 miljoen frank. Voor de gewestelijke aangelegenheden bedragen zij 7

miljard 582,3 miljoen frank.

Deze laatste houden hoofdzakelijk verband met de inschrijving van de uitgaven voor lasten in het verleden. Nadere gegevens worden verstrekt in het verslag van collega Vermeiren, stuk 6, nummer 2, bladzijde 28. Hierin kan u alle gedetailleerde gegevens betreffende de lopende en kapitaaluitgaven terugvinden.

Met betrekking tot de lasten van het verleden kwam het „Akkoord van 26 juli 1983” ter sprake.

De preciese cijfers gelieve u te vinden in het verslag van collega Vermeiren, namelijk tabel 2, bladzijde 25.

Enkele leden verklaarden niet in te zien hoe het politiek akkoord van 26 juli 1983 ten opzichte van de Vlaamse Raad kan worden gehanteerd.

Andere leden verheugden zich over vernoemd politiek akkoord.

In het kader van deze discussie antwoordt de Gemeenschapsminister van financiën en begroting dat het evident is dat het bijstandsakkoord een politiek akkoord is. Juridisch is de formule dan ook nog niet volledig rond. Hij verklaart echter de mening te zijn toegedaan dat de Eerste Minister zich namens de nationale regering duidelijk heeft verbonden. Bij deliberatie van de nationale regering zullen aan de Vlaamse Gemeenschap de voorzienne middelen ter beschikking worden gesteld. Hij voegt eraan toe dat dergelijke officiële verklaring toch een solide basis moet kunnen uitmaken voor het opstellen van een **middelenbegroting**. Een middelenbegroting is toch ook een raming.

Het onderwerp, namelijk de regeling van de lasten van het verleden, is zowel een boeiende als een complexe aangelegenheid.

De collega's die zich inzake schulden van het verleden geschiedkundig wensen te informeren, kan ik toch wel bepaalde lectuur aanbevelen, die onder meer ter beschikking is in de bibliotheek van het Parlement.

Vermelden wij bijvoorbeeld „Essai historique et politique sur la Révolution belge” door Nothomb, een werk

C. De Clercq

van 1876, waar meermaals in voetnota verwezen wordt naar een auteur die Martens heet. De geschiedenis herhaalt zich. Verder is er „De 24 artikelen of overzicht der onderhandelingen van en met de conferentie ter scheiding van Nederland en België” van Beyerinck uit 1839. Vooral het hoofdstuk „De Schuld”, bladzijde 32, wil ik aanbevelen „Holland en België – Hoedanig zijn hunne belangen het best te vereenigen bij de uitvoering der financiële bepalingen van het Eind-Tractaat” ? door Louis Drucker uit 1839 is ook zeer interessant. Zonder nu een element van bijgeloof te willen hanteren, wil ik alleen vermelden dat het artikel dat de verdeling van de openbare schulden tussen België en Nederland betreft, het nummer 13 draagt.

Uit het werk van Dr. C. Smit uit 1946 over „Het Verdrag tusschen Nederland en België van 19 april 1839” wil ik uit het hoofdstuk „Verdeeling der schulden”, de volgende passage voorlezen :

„In 1831 stond de Conferentie voor de keus tusschen twee stelsels : of wel uit te gaan van de gemeenschap der schulden en de schulden evenredig te verdeelen, of wel deze schulden te verdeelen naar hun oorsprong, d.w.z. België te bevrijden van die, welke het niet had aangebracht en de sedert 1815 ontstane gemeenschappelijke schuld volgens een billijke verhouding tusschen beide landen te verdeelen. Aanvankelijk heeft de Conferentie er voor gevoeld het eerste stelsel te aanvaarden, nl. de schulden van het Vereenigd Koninkrijk te verdeelen, ongeacht hun oorsprong, en den Belgen als vergoeding voor deze verdeling de scheepvaart en den handel op de Nederlandsche koloniën toe te kennen op denzelfden voet als den inwoners van Nederland was toegestaan. Zij bemerkte echter dat deze concessie van weinig betekenis zou zijn, daar Nederland, ingevolge zijn verdragen met een meest-begunstigingsclausule, dezelfde voordelen ook aan andere staten zou moeten toekennen. Daarom heeft zij ten slotte aan het tweede stelsel de voorkeur gegeven, door in beginsel elk land de

schulden te laten dragen, welke het vóór de vereeniging had aangeaan en de sedert 1814 gemaakte gemeenschappelijke schuld in een billijke verhouding te verdeelen.”

Geachte collega's, tot daar enkele verwijzingen die wellicht interessant kunnen zijn voor kennis en nadere studie. Inderdaad, zelfs uit het verleden kan men leren.

Tijdens de algemene bespreking deelde de afgevaardigde van het Rekenhof mede dat het Hof zich voorneemt met betrekking tot de begrotingsberaads­ lagingen, de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve een uitvoerige brief te overhandigen.

Gezegde brief van 20 januari 1984 is gehecht aan het verslag, stuk 10 – Nr. 2 – blz. 27 en volgende.

Dienaangaande kan het standpunt van het Rekenhof aan de Vlaamse Raad als volgt worden medegedeeld.

Het aanpassingsblad van 1983 biedt de gelegenheid even in overweging te nemen dat een bijblad, in feite, de regularisatie betekent van de begrotingsberaads­ lagingen die door de Executieve in de loop van het voorbije jaar werden genomen via de toepassing van het bekende artikel 24 van de comptabiliteitswet van 28 juni 1963. Men mag daarbij niet uit het oog verliezen dat het hele bijblad gedekt is door dergelijke deliberaties. Dat waren er 14 in totaal voor 1983, er rekening mede houdend dat daarenboven 2 beslissingen de voorlopige twaalfden van 1983 betroffen.

In afwachting van een latere bespreking ten gronde, in een afzonderlijke vergadering van de Commissie voor financiën en begroting, herinnert de afgevaardigde van het Rekenhof eraan dat elke beraadslaging door het Hof getoetst wordt aan een reeks grondwettelijke, wettelijke, decretale en reglementaire beginselen en dat zulk onderzoek vrij regelmatig – en eigenlijk té vaak – leidt tot het mededelen van zijn opmerkingen aan het adres van de Raad en de Executieve.

In eerste instantie onderzoekt het Hof of het voorwerp van de beraadslaging niet buiten de bevoegdheid van de

uitvoerende macht valt, met andere woorden of de Executieve zich geen prelegislatieve bevoegdheid toeëigent, of, anders gezegd, of de beraadslaging niet anticipeert op een norm die de Raad zelf voorafgaand moet aannemen door middel van een decreet. De aangelegenheden waarop het Cultuurpact betrekking heeft, zijn daarvan een voorbeeld, aldus het Hof. Derhalve heeft het Hof reeds een paar keer geoordeeld dat de Executieve zich wederrechtelijk in de plaats van de Raad gesteld heeft.

Daarnaast onderzoekt het Hof de waarachtigheid van de motivering in verband met de dringendheid veroorzaakt door uitzonderlijke of onvoorziene omstandigheden.

Nagenoeg nooit worden die omstandigheden in de overwegingen van de beslissing aangetoond omdat zij dermate algemeen geformuleerd zijn dat zij elke concrete bewijskracht missen.

Tevens wordt soms geconstateerd dat de beslissing een te laat verleende machtiging beoogt te zijn voor reeds bestaande verbintenissen, zodat zij in feite alleen dienstig is voor de ordonnancering en de betaling van uitgaven waarvan de vastleggingsfase op onregelmatige wijze verliep. In dat geval werden, in strijd met de wet, uitgaven aangeaan boven de geopende kredieten en zonder machtiging van het type „artikel 24”.

Een ander gebrek vormt het te pas en te onpas inlassen, in de overwegingen, van een verwijzing naar de overdrachtregels, terwijl dit alleen verantwoord is bij het jaareinde. Door nietgeëigende referenties vertroebelt men nog de appreciatie der beraadslaging die al moeilijk blijkt te zijn door de stelselmatige afwezigheid van concrete aanknopingspunten.

Niet zonder belang is de constatering dat de Executieve nog nooit een afzonderlijk ontwerp van decreet heeft ingediend tot onverwijldde regularisatie van de beraadslagingen, ook al was ze daartoe in sommige gevallen door de wet verplicht. Met andere woorden, men stelt alles stelselmatig uit tot het einde van het jaar, wat op een evidente wijze de parlementaire controle schaadt.

C. De Clercq

Ten slotte, aldus het Rekenhof, moet worden aangeklaagd dat de Executieve haar begrotingsberaadslagingen slechts met veel vertraging officieel verzendt.

Tot daar, zoals gezegd, de toelichting van een standpunt van het Rekenhof.

Door uw rapporteur werd reeds eerder voorgesteld binnen de Commissie voor financiën en begroting een beperkte werkgroep op te richten die elke brief van het Rekenhof, met betrekking tot de begrotingsberaadslagingen, zou onderzoeken, verslag uitbrengen en aan alle leden van de Commissie voor financiën en begroting zou verzenden.

Op deze wijze kan de bevoegde Commissie – namens de Vlaamse Raad – haar controlerecht permanent uitoefenen.

Ook zou de Commissie voor financiën en begroting kennis moeten kunnen nemen van de beslissingen die onder meer in het kader van de expansiewetten worden genomen. Ook daar dient het controlerecht te worden uitgeoefend.

In het Verslag Doc. 10 Nr. 2 gelieven de leden van de Vlaamse Raad eveneens de verslagen van de diverse bevoegde commissies inzake de bijkredieten 1983 te vinden.

Het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1983 werd goedgekeurd met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.
(Algemeen applaus)

De Voorzitter : De heer Vermeiren, verslaggever over de middelenbegroting 1984, heeft het woord.

De heer F. Vermeiren, verslaggever (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de begroting 1984 is de derde begroting die door de Executieve bij de Vlaamse Raad wordt ingediend en ik stel er prijs op de leden van de Executieve te feliciteren omwille van de tijdige indiening van de voorliggende begrotingsontwerpen in verband met de aanpassing van de begroting voor 1983 en de middelen- en uitgavenbegroting voor 1984.

Na de primeur van een begroting van de Vlaamse Gemeenschap in 1982 en de daarbij horende traditionele kinderziekten bij een nieuwe innovatie komt men tot de verheugende vaststelling dat de begrotingskalender van de ingediende stukken een positieve trend vertoont.

Een tijdige indiening van de begrotingsbescheiden vormt uiteraard een *conditio sine qua non* voor een deskundige analyse van de ingediende ontwerpen.

De Commissie voor financiën en begroting van de Vlaamse Raad heeft tijdens een reeks besprekingen een grondige analyse uitgevoerd van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984.

Tijdens de commissievergaderingen werd er de nadruk op gelegd dat de drie onderscheiden documenten – in casu de aanpassing van de begroting 1983 en de uitgaven – en de middelenbegroting 1984 – erg nauw met elkaar in verband staan en als het ware één geheel vormen.

Budgettair en financieel gezien is de Vlaamse Gemeenschap voor het grootste deel aangewezen op de financiële middelen welke ter beschikking worden gesteld door de nationale overheid in de vorm van een dotatie en *ristorno's* daar de eigen ontvangsten zeer miniem zijn.

Uit een analyse van de middelen blijkt nadrukkelijk dat de dotatie de voornaamste financieringsbron uitmaakt. Het procentueel aandeel ervan voor 1983 en 1984 is vastgesteld op 81 procent daar waar dit in 1982 97 procent bedroeg.

Bij de algemene toelichtingen bij de vorige begrotingen werden statistische gegevens en grafieken gepubliceerd om te illustreren dat de gewesten en de gemeenschappen zouden worden bedolven onder de steeds sneller aangroeiende massa van financiële verplichtingen voortvloeiend uit vroeger aangegane verbintenissen.

Dit gold uiteraard vooral voor de gewestelijke aangelegenheden waar,

omwille van het overheersend investeringskarakter van de uitgaven, belangrijke prefinancieringen voorkwamen.

Deze moeilijkheden werden vooral geaccentueerd tijdens de jaren 1979 en 1980 daar de ordonnanceringsmassa enkel verhoogd werd met het nationale groeicijfer van de overheidsuitgaven, waarbij het specifieke stijgingskarakter van de correlatieve kredieten werd genegeerd.

De staatshervorming van 1980 bood evenmin een oplossing daar de beperkte *ristorno's* die de dotatie aanvulden de steeds belangrijker wordende behoeften aan financiële middelen niet konden dekken. Ter illustratie verwijs ik naar de tabellen opgenomen in het verslag.

Ten einde tegemoet te komen aan de wil om de druk op de begrotingen van de komende jaren te verlichten besloot de Executieve de prefinancieringen te beperken.

Ondanks al deze inspanningen en goede intenties dreigden tijdens het begrotingsjaar 1983 de financiën van de Vlaamse Gemeenschap vast te lopen.

In zijn inleidende uiteenzetting onderstreepte de Voorzitter van de Vlaamse Executieve zeer duidelijk het belang van de regeringsbeslissing van 26 juli 1983 met betrekking tot de lasten van het verleden. Ondanks de voortdurende zorg om te streven naar een gezond financieel en budgettair beleid was het niet mogelijk om de uitgaven binnen de perken te houden van de beschikbare middelen.

Het weze dan ook aangestipt dat indien de lasten uit het verleden zouden moeten gedragen worden door de Vlaamse Gemeenschap, het tekort zou zijn opgelopen tot 14.080,0 miljoen frank zijnde 22,3 procent ten opzichte van de ontvangsten.

De recente regeringsbeslissing van 26 juli 1983 in verband met de lasten van het verleden heeft in ruime mate bijgedragen om in de toekomst binnen de Vlaamse Gemeenschap een financieel verantwoord beleid te voeren.

Vanaf 1983 worden bijkomende mid-

Vermeiren

delen ter beschikking gesteld van de gewesten teneinde deze toe te laten de verbintenissen uit het verleden te honoreren. Andere lasten worden vanaf 1983 terug opgenomen door de Staat.

Uit een vergelijking van de middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap vóór en na 26 juli 1983 kan beschikken, blijkt eveneens de belangrijkheid van de regeringsbeslissing. Dit belang uit zich niet enkel in omvang, + 14,1 procent, maar vooral in de aard van de bij komende middelen.

Met betrekking tot de fundamentele toestand van de financiën van de Vlaamse Gemeenschap kunnen dan ook volgende conclusies worden geformuleerd :

– de regeringsbeslissing van 26 juli 1983 laat de Vlaamse Gemeenschap toe een hypotheek van 76,5 miljard frank te lichten in de periode 1983-1990 ;

– De Vlaamse Executieve heeft van haar kant de voorwaarden gecreëerd om op termijn de financiële toestand van de Vlaamse Gemeenschap gezond te maken. Deze gezondmaking kan slechts op termijn geschieden daar de afbouw van de prefinancieringen extra-lasten op korte termijn met zich brengt. Maar dat is voor de Vlaamse Executieve geen reden om af te zien van de afbouw van de prefinancieringen.

De Executieve wenst dan ook een selectief beleid te voeren met veel zin voor innovatie.

Ook in verband met de timing van de begrotingswerkzaamheden valt een positieve trend waar te nemen, daar alles laat voorzien dat de volgende begroting nog vroeger zal kunnen ingediend worden en het beroep op voorlopige kredieten zal kunnen wegvalen.

Bij de kritische analyse van diverse begrotingsartikelen dient eveneens rekening gehouden dat een aantal diensten nog steeds deel uitmaken van de nationale administratie alhoewel zij ingevolge de wetten van 8 augustus 1980, bijzondere wet tot her-

vorming der instellingen, en 9 augustus 1980, gewone wet tot hervorming der instellingen, deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap.

Ik wil hier dan ook de persoonlijke wens uitdrukken opdat in de nabije toekomst de laatste fase van overhevelingen van diensten en personeelsleden zou gerealiseerd worden, opdat de begrotingsbescheiden in optimale omstandigheden zouden opgesteld worden door de bevoegde administratieve diensten.

In de Commissie werden uiteraard eveneens vragen gesteld waarvoor ik naar ons verslag durf verwijzen. In dit verband durf ik nochtans speciaal verwijzen naar een vraag van een lid van deze Commissie meer bepaald met betrekking tot de successierechten.

In dit verband werd de vraag gesteld wat inzake succesierechten precies voor de Vlaamse Gemeenschap wordt gereserveerd.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft desbetreffend geantwoord dat successierechten ristonereerbare belastingen zijn. Door het goedkeuren van een wetsontwerp zouden deze rechten uit de lijst van de ristonereerbare belastingen verdwijnen, maar de inkomsten ervan zullen als dusdanig voor de gewesten en dan uiteraard voor de Vlaamse Gemeenschap verworven blijven.

Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, dames en heren, het gehele ontwerp van decreet werd bij de eindstemming aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen voor de aangelegenheden ressorterend onder artikel 59bis van de Grondwet en met 7 stemmen bij 4 onthoudingen voor de materies voorzien bij artikel 107quater van de Grondwet. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

De Voorzitter : De heer Constant De Clercq, verslaggever over de uitgavenbegroting 1984, heeft het woord.

De heer C. De Clercq, verslaggever (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 belooft 79,177 miljard frank

waarvan 54,697 miljard frank voor de lopende uitgaven en 24,479 miljard frank voor de kapitaaluitgaven.

Opgesplitst betekent dit : 4,852 miljard frank voor de gemeenschappelijke uitgaven, 3 8,303 miljard frank voor de gemeenschapsaangelegenheden en 36,021 miljard frank voor de gewestelijke aangelegenheden.

De geraamde uitgaven van de fondsen van de afzonderlijke sectie van de begroting belopen 37,974 miljard frank.

Opgesplitst betekent dit : 6 miljoen frank voor de gemeenschappelijke uitgaven, 12,134 miljard frank voor de gemeenschapsaangelegenheden en 25,834 miljard frank voor de gewestelijke aangelegenheden.

Als begrotingsprincipes gelden : de eenjarigheid of annaliteit ; de specialiteit, dat wil zeggen, de artikelsgewijze vaststelling, en dit vrij gedetailleerd ; de algemeenheid van de begroting, namelijk de niet-affectatie van de ontvangsten. Gezamenlijke ontvangsten zijn inderdaad bestemd voor de gezamenlijke uitgaven ; de openbaarheid, zonder deze openbaarheid kan geen toezicht op het begrotingsbeleid worden uitgeoefend.

Gegeven deze vier begrotingsprincipes en, dat volgens de algemene toelichting de genaamde uitgaven van de fondsen van de afzonderlijke sectie 37,974 miljard frank belopen, is er wel reden om kortelings in de Commissie voor financiën en begroting dat probleem van de fondsen te onderzoeken.

Inderdaad, wij weten dat de verrichtingen van de fondsen gefinancierd worden :

hetzij met kredieten op de begrotingen ;
hetzij met belastingontvangsten met bijzonder doel ;
hetzij met leningen.

Er is dus, zoals gezegd, wel noodzaak tot nader onderzoek.

Als verslaggever wens ik te onderstrepen dat, door de indiening van de algemene toelichting bij deze begrotingsuitgaven 1984 belangrijke informatie aan de leden van de Raad wor-

C. De Clercq

den medegedeeld, ondermeer ;
de functionele indeling van de begrotingsuitgaven ;
de economische classificatie van de begrotingsuitgaven ;
de uitsplitsing van de begrotingsuitgaven volgens de diverse commissies van de Vlaamse Raad en de uitvoering van de investeringsprogramma's.
Voor deze concrete gegevens moge uw verslaggever verwijzen naar het document. Wij zijn gelukkig dat voor dit begrotingsjaar de Vlaamse Executieve deze informatie heeft bezorgd. Vorig jaar heeft de verslaggever met de bescheiden middelen waarover hij beschikte deze gegevens zelf moeten verzamelen en samenstellen.

Problemen die naar mijn oordeel als verslaggever ook budgettaire aspecten hebben zijn onbetwistbaar het statuut, het beheer, de werking, de exploitatie, het toezicht van de infrastructuur, en de zogenaamde culturele buitendiensten van de Vlaamse Gemeenschap.

Het is meer dan hoog tijd dat decreetale regelen tot stand komen die als algemene basis gelden voor de infrastructuur, ondermeer in de sector van de jeugd, de sport, de kunst en de volwassenenvorming.

De vraag geldt meteen ook inzake de oprichting van nieuwe instellingen, de nieuwbouw, het verbouwen, de aanpassingswerken en aankoop, de basisuitrusting, de boekhouding, het personeelsbeleid en -statuut, de werkingskosten, de uitbating van verbuikingsgelegenheid, de beheersformule, enzovoort.

Een oplossing dient dringend te worden gerealiseerd van uit een drievoudige bekommernis :

1. de rechtvaardige behandeling van alle infrastructuur, namelijk de centra volgens dezelfde normen ;
2. de zorg voor het rendement, zowel van de kant van de gebruikers als van de sponsor, namelijk de Vlaamse Gemeenschap ;
3. de grootst mogelijke autonomie en verantwoordelijkheid van de centra.

Gegeven de budgettaire investeringen van de jongste jaren is dit inderdaad de moeite waard om nader te worden bekeken.

Noteren wij dat de begrotingen 1984 van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij voor het kustbekken nog niet werden ingediend.

Het ontwerp van decreet, zowel voor de aangelegenheden met betrekking tot artikel 59bis van de Grondwet als voor de aangelegenheden met betrekking tot artikel 107quater van de Grondwet werd met 7 stemmen bij 4 onthoudingen aangenomen.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, nog de volgende persoonlijke bedenking.

Als men zich over de globale middelen- en uitgavenbegroting buigt, met al hetgeen er rondom reilt en zeilt, verdient het vast te stellen dat er een kleine groep budget-minded en een grote groep uitgaven-minded is. Het doet mij zowat denken aan de uitspraak van de oudpremier van Nederland, de heer Cals, die in een gelijkwaardig debat zei : „Elkeen vreet zijn blad, niemand ziet nog de boom” ; of nog aan deze van de Franse filosoof E. Levinas, die sprak van „Egologie”, dit wil zeggen een soort van overmeesterend en consumptief assimileren van de hele buitenwereld door het eigen ik.

De budgettaire pas houden blijkt inderdaad persoonlijk en collectief moeilijk te zijn. Waarom ? Gandhi gaf ons de reden, toen hij zegde : „De aarde verschaft ons voldoende om te voorzien in de behoeften van alle mensen, maar niet om te voorzien in de begeerten van alle mensen.” Kunnen wij dat ook voor Vlaanderen zeggen ? Aan elk van ons het besluit. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, wij wensen van deze algemene bespreking gebruik te maken om een meer algemene balans op te maken van de uitvoering van de

staats hervorming en van twee jaar Vlaams beleid, gevoerd door de Vlaamse Executieve en door deze Vlaamse Raad.

Wanneer wij een algemeen overzicht wensen te maken, is het duidelijk dat wij in de eerste plaats de vraag stellen wat deze staats hervorming in het algemeen betekent, wat de opdracht is van deze Vlaamse Raad en men zich op een bepaald ogenblik zeer objectief dient af te vragen of deze hervorming van 1980 werkzaam is geweest, wat er positief in was en wat wij, na deze twee jaar, ervaren als onvolkomen.

Vooraleer we tot diepgaande hervormingen willen overgaan, denken wij dat het in de eerste plaats noodzakelijk is de huidige staats hervorming af te werken. De Minister van financiën heeft er trouwens allusie op gemaakt dat wellicht een van de eerste opdrachten erin bestaat, over alle fracties heen deze hervorming in elk geval werkzaam te maken, ook financieel.

Dit is op het ogenblik nog niet het geval. Wij vermelden hier bijvoorbeeld het personeelsbeleid, het financieel evenwicht – wij hebben daar zopas voldoende toelichtingen over gekregen op basis van de prognoses – en de bevoegdheidsbetwistingen. Wij komen daar nog op terug.

In elk geval stelt ieder van ons zich een reeks vragen in verband met de hervorming van 1980. Wij zijn dus niet blind voor de onvolkomenheden van de wet van 1980. De CVP ziet deze hervorming niet als een eindpunt.

Wij willen zeker, indien op een bepaald ogenblik – ik wik mijn woorden – de politieke situatie dit mogelijk maakt, een stap verder zetten in de staats hervorming.

Deze operatie moet echter goed worden voorbereid, ten einde improvisaties te vermijden en de tekortkomingen van de wetten van 1980 niet te herhalen. Wij menen dat het op 4 november 1983 geïnstalleerde studiecentrum voor de hervorming van de staat in dit proces een belangrijke rol te vervullen heeft.

Persoonlijk hoop ik dat iedereen zal kunnen deelnemen aan deze studie,

Gemeenschapsminister van financiën en begroting H. Schiltz (VU) houdt de algemene inleiding tot het begrotingsdebat

temeer daar we zien dat dit centrum toch zijn werkzaamheden op een grondige wijze heeft aangevat.

De eerste vergaderingen en nota's handelen over essentiële problemen : de voorwaarden voor een economische en monetaire unie en het probleem van de concurrerende bevoegdheden.

Een tweede element betreft de bevoegdheden waarover de Vlaamse Gemeenschap nu beschikt.

Het behoort tot de prioritaire taken van het studiecentrum om een meer coherente en efficiënte bevoegdheidsverdeling en bevoegdheidsomschrijving uit te werken.

Onze fractie wenst in dit verband de stellingname van Minister Dehaene te onderschrijven om over te gaan tot de overheveling van globale pakketten en tot een meer rationele, homogene en functionele bevoegdheidstoe wijzing. Dit is trouwens ook altijd

mijn persoonlijk standpunt geweest.

Wij wensen een maximale toepassing van de bevoegdheidsregeling binnen de mogelijkheden van de wet van 1980 en binnen de vereisten tot het behoud van de spelregels van een economische en monetaire unie. Ik meen trouwens dat ook de andere fracties dit standpunt delen.

De maximale toekenning van de bevoegdheden is echter nog niet gerealiseerd. Er blijven enkele nog zeer belangrijke discussiepunten over waaronder het geregionaliseerd industrieel beleid, het toegepast wetenschappelijk onderzoek en het onderwijs. Ik geef grif toe dat het een bestendig politiek gevecht wordt om deze regionalisering waar te maken. Daarenboven leidt deze bevoegdheidsverdeling tot veelvuldige discussies tussen nationale ministers en leden van de Vlaamse Executieve onder meer op het gebied van toerisme en buitenlands beleid. Nochtans zijn er in het afgelopen jaar enkele belangrij-

ke lichtpunten geweest.

Men kan daarover van mening verschillen maar wij hechten veel belang aan de verklaring van de Vlaamse Executieve, afgelegd op 28 juli, om de overdracht te regelen van de hefboomen van het industrieel beleid.

In haar advies van 28 juli jongstleden wees de Executieve erop dat de hefboomen van het industrieel beleid, waaronder begrepen de instrumenten van het toegepast wetenschappelijk onderzoek, rechtens behoren tot de bevoegdheid van de Gewesten.

De Executieve verzocht de nationale regering dan ook de overdracht van de desbetreffende middelen, dit wil zeggen, zowel de instellingen als de begrotingskredieten zo snel mogelijk te regelen. Zij legde er de nadruk op dat voor de financiering van die overdracht integraal en exclusief een beroep moet worden gedaan op de toekenning van belastingristorno's.

Hoever staan wij met deze overheveling ? Er is een formele politieke beslissing gekomen door de regering op 29 juli om aan de Gewesten de overdracht te doen van 2/3 van de kredieten ingeschreven op het Fonds van Prototypes en van 1/3 van de kredieten, die voor het industrieel onderzoek ter beschikking staan van het IWONL.

Het geld is echter nog niet overgemaakt en er is zelfs geen beslissing over de wijze waarop de financiering zal gebeuren. Wel is er een beslissing in verband met de Dienst voor Nijverheidsbevordering. Deze dienst werd wel afgeschaft en een gesplitste overheveling van personeel en financies gebeurde ten voordele van het departement van Economische Zaken met de bedoeling op basis van volmachtsbesluit nummer 250 vóór 1 april de definitieve overdracht naar de Gewesten te realiseren.

Het positieve is dat er een duidelijke versnelling is. Er is een formele politieke beslissing en men heeft daarenboven ook de techniek aangewezen om tot een effectieve overheveling van deze kredieten en instrumenten naar het Vlaamse Gewest te komen.

Verhaegen

Inzake de communautarisering van het onderwijs staan wij nergens. Wij staan daar voor een impasse. Ik zou u de hele historische en de moeilijkheden kunnen opsommen ; ook daar is een duidelijk standpunt vanuit mijn fractie, en de CVP, geformuleerd waar wij stellen dat wij naar een gesprek gaan, of pogen te gaan, met de andere politieke fracties. Dit is niet alleen een communautair probleem, maar er is tussen ons zelf een belangrijke aarzelingsom andere dan politieke, namelijk eerder om ideologische redenen.

Ten derde, de financiële middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt. Ik heb bij de aanvang van mijn toespraak gezegd dat ik zo objectief mogelijk een onderzoek zou instellen naar de stand van zaken op dit ogenblik – ik wil dit nogmaals onderstrepen. Hierover kunnen wij merkbaar van mening verschillen en dat blijkt duidelijk, wanneer ik eventjes een andere pet opzet, uit de discussie verleden week in de Kamer gehouden. Op het onderwerp „pet” kom ik nog terug. Daarover hebben wij een week lang gediscussieerd. Voor ons is het akkoord van 26 juli 1983 een belangrijk akkoord omdat het de huidige financiële hypotheek op de werking van de Gewesten opheft. Ik wil hier niet ingaan op de vraag of het een regionalisering inhoudt of niet. Daarover werd verleden week in de Kamer langdurig gesproken. In deze toespraak ga ik daar niet op in. Het belangrijkste voor mij en voor onze fractie is dat, zonder dit akkoord, de financiële problemen van de Vlaamse Gemeenschap onoplosbaar waren voor 1983 en 1984. Verleden jaar heb ik er bij deze algemene bespreking zeer sterk op aangedrongen, zowel bij de Vlaamse Executieve als bij de nationale regering, dat zo vlug mogelijk een overeenkomst zou worden bereikt. Dat bedrag, toen ongeveer 10 miljard frank, moest de Vlaamse Executieve in staat stellen om ten minste haar financiële verplichtingen na te komen op grond van de rechtsopvolging, als rechtspersoon.

Verleden jaar, op het tijdstip dat wij de begroting hebben behandeld, kon

dat niet bij gebrek aan financiële mogelijkheden. Dit is op dit ogenblik voor een belangrijk stuk geregeld.

Trouwens, de Minister van financiën heeft dit verwerkt in zijn begroting die hij daarstraks zeer overzichtelijk heeft toegelicht. Ik zou hem trouwens willen feliciteren voor de wijze waarop hij zowel in de Commissie van financiën en begroting als hier vandaag, op een overzichtelijke en synthetische wijze de problemen heeft geschetst, ook voor de toekomst van deze Vlaamse Raad. Ik durf dit in alle vrijmoedigheid zeggen, want welk parlementslid beschikt over de mogelijkheden om deze begroting in zijn detail deskundig te benaderen ? Ik heb de indruk dat zelfs voor iemand die enkele jaren minister is, het al een hele krachttoer is het te doen. Welnu, voor een parlementslid wordt dit zeer moeilijk.

Laten wij misschien ook eens het Rekenhof daarbij betrekken, niet alleen als controleur, maar ook als adviseur, om de technische adviezen te geven die dit voor ons mogelijk moeten maken. Nu moeten wij dikwijls voortgaan op stukken die wij individueel, en zelfs als fractie, moeilijk objectief kunnen beoordelen.

Ik heb zeer aandachtig geluisterd naar de uitleg zowel van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve als van de Minister van financiën. Er zijn tegenstrijdige interpretaties. Dat is op zichzelf niet erg want het bewijst dat men de problemen vanuit zijn eigen invalshoek durft bekijken.

Om deze reden stel ik enkele vragen, die ik ook in de Commissie heb gesteld. De Minister van financiën is daar verder op ingegaan. Is er werkelijk een structureel deficit ?

De heer J. Van Elewyck : Ja.

De heer G. Verhaegen : Volgens mij ook. Wij hebben cijfers gekregen, maar wij kunnen ze niet toetsen.

Over het bedrag bestaat een betwisting. Ik heb andere bedragen gehoord naargelang de mensen die ze naar voren brachten.

Is bij de berekening van dat structureel deficit rekening gehouden met

de huidige regeling van de lasten uit het verleden en met het financieel overschot dat normaal in 1990 zou blijken ? Ik denk hierbij aan de twee grafieken die de Minister van financiën in de lucht heeft getekend omdat wij hier niet beschikken over de technische middelen om dat op een bord te doen. Zij waren in elk geval duidelijk. Of is dit niet juist ?

De regeling van 26 juli 1983 voorziet immers in een regeling tot 1990. Het is belangrijk deze prognose verder door te trekken.

Verder vragen wij wat men zal doen met de lasten uit het verleden waarvoor geen regeling werd getroffen. Na de ganse week discussie in de Kamer blijf ik zitten met een paar vragen naar de mogelijkheden voor de toekomst.

Ik denk dat wij op uw uitnodiging kunnen ingaan en het is evident dat wij hierover in de Vlaamse Raad kunnen discussiëren.

Men kan niet de toekomst voorspellen, ook niet de conjuncturele economische schommelingen en hun financiële weerslag, maar alle mooie bevoegdheden lopen spaak zonder financiële basis.

Over alle interpretaties heen, moet minstens de uitoefening van de huidige opdrachten worden veilig gesteld en daarmee is onze fractie het volkomen eens. Deze begroting is stellig eerlijk opgesteld en te goeder trouw, ook rekening houdend met de recente regelingen. Wij hadden daarover een discussie in de Commissie van financiën en begroting. Onze fractie is van oordeel dat deze begroting door de betrokken ministers eerlijk, objectief en met kennis van de huidige politieke beslissingen is opgemaakt. Daarom zullen wij deze begroting uiteraard steunen.

Een vierde punt waarover ik het wil hebben behelst het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen van openbaar nut. Hiervoor ben ik werkelijk bezorgd.

Zeer belangrijk in de verdere uitbouw van de Vlaamse Gemeenschap, is het operationeel worden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

In 1983 werden de betrokken perso-

Verhaegen

neelsleden overgeheveld naar de Gemeenschappen en Gewesten.

Ik hoop dat in 1984 de laatste hangende problemen in dit verband kunnen geregeld worden zoals de Diensten van het Groen Plan, Commissariaat voor Toerisme, Kunstonderwijs en dergelijke.

Ik wens hier tevens te onderstrepen dat de overheveling van het personeel ook de overheveling van de financiële middelen impliceert. Wij moeten de ambtenaren kunnen betalen. De grootste zorg van de Vlaamse Executieve op dit ogenblik moet zijn het zo snel mogelijk efficiënt maken van deze Vlaamse administratie. Men moet er zich van bewust zijn dat eens een dienst ontworpen werd, het jaren duurt om hem terug functioneel te maken.

De huidige onzekerheid, die er heerst in verband met de organisatie en het statuut dient dan ook zo vlug mogelijk te worden opgeheven.

Het gaat hier niet om een verwijt aan het adres van de Vlaamse Executieve want wij wisten dat het een krachttoer zou zijn om dergelijk groot plan te realiseren, want de overheveling bracht enorme problemen mee. Het is dus geen verwijt maar eerder een zorg en ik kan mij best voorstellen welke enorme uitdaging het is om die personeelsformatie functioneel en in het grootst mogelijk logische verband vast te leggen.

Ik wil benadrukken dat dit een allereerste aandachtspunt moet zijn voor elke minister van de Vlaamse Executieve, want zij hebben daar samen een belangrijke verantwoordelijkheid te dragen.

Belangrijk is ook het wetsontwerp tot afschaffing en herstructurering van sommige instellingen van openbaar nut. Dit moet ons de mogelijkheid geven een sterk autonoom beleid te voeren. Wij hopen dat instellingen als het Instituut voor de Prototypes en het Nationaal Instituut voor Onderzoek in Nijverheid en Landbouw vlug kunnen worden opgevangen in eigen instellingen, wat nog een legistische opdracht zal zijn voor de Vlaamse Raad.

Een vijfde punt betreft het Arbitrage-

hof. Dit kan ons de rechtszekerheid geven voor heel wat bevoegdheids- en belangenconflicten.

Geachte collega's, ik zou het nu even willen hebben over de werking van het Overlegcomité Regering-Executieven. Ik ken uw mening daarover niet maar persoonlijk vind ik dat wij niet erg enthousiast moeten zijn en ik zal nader toelichten waarom.

— De heer M. Olivier, Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Juridisch is dat in orde. Men kan belangenconflicten en bevoegdheidsconflicten aanhangig maken; daarvoor werd onder andere ook het Arbitragehof opgericht. Men kan beslissingen opschorten, tegengestelde belangen zijn op paritaire wijze aanwezig, maar ik heb de indruk dat wij niet komen tot een echt overleg. De twee Gemeenschappen komen met klaar-gemaakte adviezen en misschien moeten wij allemaal erover nadenken, ook de Franstaligen, hoe in plaats van de vastgeroeste procédés die nu worden gebruikt, een echt Overlegcomité kan worden gemaakt.

Voor de verdere evolutie van de Staatshervorming zal een soepele vorm van overleg altijd noodzakelijk zijn. Misschien is dit alles nog niet rijp, en hebben wij in de sociaal-economische besluitvorming nog niet het nodige evenwicht gevonden om alles in zijn juist verband te zien. Dit lijkt mij nochtans het grote knelpunt te zijn.

Wat de decentralisatie betreft, mogen wij niet opnieuw alles binnen in Vlaanderen centraliseren. Wij moeten voldoende ruimte geven aan de gemeenten en de provincies om specifieke verantwoordelijkheden en taken te hebben.

Inzake de werking van de Vlaamse Raad moeten wij eerlijk toegeven dat deze Raad nog niet de instantie en de beleidsvoering is die wij hadden verwacht en verwacht. Hiervoor zijn verscheidene oorzaken aanwezig. Ik zou, ten persoonlijken titel, drie suggesties willen doen.

Ten eerste, er moet een beter op mekaar inspelen komen van de Vlaamse

Executieve en de Raad. Wij moeten zoeken naar een manier om bepaalde commissies beter te doen functioneren en het moet mogelijk worden dat leden van de Vlaamse Executieve in de Raad ter verantwoording kunnen worden geroepen.

Ten tweede, er zou, behalve voor de begroting, een verplichte tweede lezing moeten komen en een speciale reflectiecommissie over betwiste institutionele problemen en juridische problemen. Het reglement van de Vlaamse Raad zou een dergelijke rijpingsperiode moeten mogelijk maken.

Ten derde, op termijn moet een oplossing worden gevonden voor het dubbel mandaat. Ik voeg eraan toe dat dit ook een persoonlijke mening is. Het is niet alleen een probleem van tijd of van werkverdeling, maar vooral een probleem van belangstelling en politieke onbehaaglijkheid. Inderdaad, ik stel zeer dikwijls vast dat de leden van Kamer en Senaat die zeer actief zijn, ook zeer actief zijn in de Vlaamse Raad. Daarover gaat het dus niet.

Ik verheug mij over de herziening van artikel 59ter van de Grondwet waardoor aan de Duitstalige Gemeenschap decreterende bevoegdheid werd verleend.

Andere collega's uit mijn fractie zullen later in dit debat actuele politieke aandachtspunten behandelen, zodat ik hierop thans niet hoeft in te gaan.

Het zou niet hoffelijk zijn als ik van deze gelegenheid geen gebruik maakte om, zonder afbreuk te doen aan de waarde van de andere ministers uit de Executieve, speciaal de ministers behorende tot mijn fractie te feliciteren. Vanuit mijn fractie dank ik de heer Geens voor het imago dat hij aan de Vlaamse Executieve heeft gegeven alsmede voor zijn DIRV-actie, de heer Lenssens voor zijn kordate en snelle aanpak inzake leefmilieu via een reeks belangrijke uitvoeringsbesluiten, mevrouw Rika Steyaert voor het nieuw gehandicaptenbeleid dat ze op het getouw heeft gezet, voor haar nieuwe aanpak van het bejaardenbeleid, evenals voor de snelle berekening van de dagprijs die zij invoerde. Wij feliciteren de heer Akkermans

Verhaegen

voor de toenemende groenaankopen en zijn geïnspireerd beleid voor stads-kernvernieuwing.

1984 is een belangrijkjaar voor de verdere uitbouw van de Vlaamse Gemeenschap. De instrumenten worden operationeel. Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap krijgt gestalte, belangrijke parastatalen komen naar ons, het studiecentrum kan in 1984 een belangrijke richting aanwijzen voor de verdere evolutie van de staatshervorming. En ik spreek opnieuw de hoop uit dat alle fracties van dit studiecentrum deel uitmaken. Inzake conflictenregeling zetten wij ook dit jaar een belangrijke stap met de oprichting van het Arbitragehof.

De CVP-fractie hoopt anderzijds dat de Executieve haar evenwichtig financieel beleid voortzet met de verdere afbouw van de prefinancieringen. Wij waarderen de pogingen die ter zake werden gedaan.

Voor ons, collega's, is het akkoord van 26 juni 1983 een belangrijke stap, die evenwel moet worden gerelativeerd. Het heeft ongetwijfeld het probleem van de huidige financiële hypotheek voor de onmiddellijke toekomst opgelost, de vraag naar het structureel deficit blijft echter. Een verder gesprek over de financiële mogelijkheden van de Vlaamse Gemeenschap lijkt ons dan ook noodzakelijk.

Dames en heren, wij spreken ons vertrouwen uit in het beleid van deze Vlaamse Executieve en zullen dan ook deze begroting die op een eerlijke en objectieve wijze werd opgesteld, goedkeuren.

De Voorzitter : De heer De Grève heeft het woord.

De heer L. De Grève (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, naar aanleiding van de belangrijke bespreking wil ik een woord van dank sturen aan allen die het hebben mogelijk gemaakt dat dit begrotingsdebat op een schematische en ordelijke wijze zal kunnen verlopen ; heel in het bijzonder zou ik namens mijn fractie alle verslaggevers willen feliciteren voor de degelijkheid en de nauwkeurigheid

van hun verslag.

Ik zal mij houden aan de afspraak die wij hebben gemaakt, met name dat de sprekers in de algemene bespreking zich zullen beperken tot de algemene beschouwingen terwijl onze collega's dieper zullen ingaan op de diverse aspecten van de uitgavenbegroting.

Ik wens eerst even op enkele aspecten van de begrotingstechniek de aandacht te vestigen en onder meer via de definitie van een begroting op het belang wijzen van het annaliteitsprincipe.

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.

Dit begrotingsdecreet is een daad van de decreterende macht die aan de Vlaamse Executieve de bevoegdheid geeft om enerzijds ontvangsten te innen en anderzijds uitgaven te doen of vast te leggen en dit tijdens een periode van één jaar ; met andere woorden de annaliteit van de begrotingen. Deze annaliteit speelt vooral met betrekking tot de ontvangsten een beslissende rol. De middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt zijn hoofdzakelijk dotaties die door de nationale regering ter beschikking worden gesteld. De eigen ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap zijn zeer miniem, zij worden geraamd op 300 miljoen frank. Vanaf dit jaar wordt ook rekening gehouden met de terugbetaling van de voorschotten door de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij wat goed zou zijn voor 200 miljoen frank. Dit maakt **tesamen** een 0,5 miljard frank uit. Voor het overige is de Vlaamse Gemeenschap totaal afhankelijk van de financiële middelen ter beschikking gesteld door de centrale overheid onder vorm van dotaties en *ristorno's*.

In het totaal der middelen bedraagt het aandeel der dotaties ongeveer 81 procent. De tweede belangrijke financieringsbron, met name de *ristorno's* zijn in het afgelopen jaar slechts toegevoegd als gevolg van de overhevelingen van het personeel van de administratie ; bijaldien kunnen wij hier de stelling onderschrijven dat deze groei geen bijkomende budgettaire ruimte met zich brengt.

In verband met de nog te verwachten *ristorno's* dient onderstreept dat een belangrijke wijziging zal intreden die rechtstreeks verband houdt met de lasten van het verleden.

Op 26 juli 1983 werd door de overeenkomst op nationaal vlak een akkoord bereikt waardoor een einde wordt gesteld aan de lange discussies over de lasten van het verleden die bij het tot stand komen van de regionalisering van 1980 ten laste kwamen van de gewestelijke instellingen, althans volgens de toelichtingen die toen werden gegeven door de Eerste Minister naar aanleiding van de bespreking van de bijzondere en van de gewone wet. Die zienswijze werd door geen van de aan de regering deelnemende partijen toen betwist.

De feiten zijnde wat ze zijn, verheugt onze fractie er zich dan ook over dat een regeling kon gevonden worden omtrent de aflossing van de zwaar op de begroting rustende lasten voor de eerstkomende jaren.

Om toe te laten de verbintenissen voortvloeiende uit de beslissingen van de gewestelijke instellingen, genomen in de voorbije jaren, te honoreren, behouden de successierechten het nationaal karakter dat zij potentieel reeds hadden verloren, zonder evenwel te zijn geristorneerd in de feiten.

In de Kamer is zopas de discussie achter de rug over de opportuniteit en de grondwettelijkheid van de regeling.

Over dit laatste heeft de Kamer zich reeds uitgesproken.

Over de inhoud van de regeling nog niet, maar de besprekingen laten duidelijk vermoeden dat eind deze week de goedkeuring van het voorliggend ontwerp zal zijn verworven. De standpunten zijn voldoende gekend om mij er van te ontslaan er hier op terug te komen.

Wat ons Gewest daarom rechtstreeks aanbelangt is dat de uitgaven ten bedrage van 76,5 miljard frank zullen betaald worden over een periode van 7 jaar en dat aldus het mogelijk wordt duidelijker prognoses te maken naar de toekomst toe.

De Grève

Hierbij moet getolereerd worden dat deze uitgaven aan het annaliteitsbeginsel onttrokken worden. Uitzonderlijk kunnen wij dat aanvaarden en kan ik mij aansluiten bij de stellingname van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve.

Ook drukken wij onze tevredenheid uit over de maatregelen die de Vlaamse Executieve reeds getroffen heeft om de begrotingsorthodoxie te benaderen. Alhoewel er gekozen werd voor een oplossing op termijn kan niet worden ontkend dat er in het begrotingsbeleid vooruitgang werd geboekt.

Ik zal dit even toelichten.

Bij de timing der begrotingswerkzaamheden zijn wij erin geslaagd systematisch van 1980 tot heden de datum van indiening van de begroting te vervroegen.

Ik hoop dat deze inspanning zal worden verder gezet zodat wij voor het begrotingsjaar 1985 niet alleen de indiening maar ook de eindstemming zullen kunnen halen vóór de aanvang van het begrotingsjaar.

Met betrekking tot de evolutie van de verhouding tussen de vastleggingsmassa en ordonnanceringsmassa's kan vanaf 1983 en voor 1984 van een gunstige kentering worden gesproken.

Als de overheid verbintenissen aangaat moet zij deze ook kunnen nakomen, daarom moet het verschil tussen de vastleggingskredieten en ordonnanceringskredieten absoluut op een strenge manier beperkt blijven tot de huidige verhouding van ongeveer 85 procent voor de totale begroting.

In de aangelegenheden bedoeld bij artikel 59bis van de Grondwet, werd van meet af aan een meer verantwoorde verhouding tussen de beschikbare vastleggings- en ordonnanceringsmassa's gerealiseerd. Dit was dan ook verklaarbaar vanuit de aard van de begroting die inzake de aangelegenheden vermeld in art. 59bis meer werkingskredieten en minder investeringen kent dan dit het geval is met de aangelegenheden bedoeld in art. 107quater van de Grondwet.

Wat betreft de prefinancieringen heeft de Vlaamse Executieve eveneens de vroeger gevolgde politiek omgebogen in de goede richting. In haar beleidsverklaring heeft de Vlaamse Executieve dan ook een afbouw van het prefinancieringsstelsel in het vooruitzicht gesteld, dit om de druk op de begrotingen van de komende jaren te verlichten.

Dit is natuurlijk een voornemen dat de eerste jaren meer onmiddellijke problemen met zich brengt dan er problemen worden opgelost. Het effect van de onmiddellijke financiering cumuleert zich immers met de belangrijke blijvende massa van financiële lasten op geprefinancierde operaties. Alle goede intenties en inspanningen ten spijt dient er voor 1984 nog 12,413 miljard frank wat de aangelegenheden bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet betreft en nog 1,05 miljard wat de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis betreft, geprefinancierd.

Ik zou toch nog even willen refereren naar een citaat uit de beleidsverklaring dat luidt als volgt :

„De Vlaamse Executieve zal een gezond en aan de omstandigheden aangepast financieel en budgettair beleid voeren. De uitgaven zullen in de grootst mogelijke mate binnen de perken worden gehouden van de dotatie en de geristorneerde belastingen en hellingen die overeenkomstig de wet ter beschikking worden gesteld van de Vlaamse Gemeenschap. Eerder dan het uitgavenpakket te verhogen zal de Executieve ernaar streven de beschikbare middelen optimaal aan te wenden”.

Twee uitdrukkingen, met name : „in de grootst mogelijke mate” en „ernaar streven” lieten toen al veronderstellen dat het vooropgezette doel niet eenvoudig te bereiken zou zijn. Toch zou ik de Vlaamse Executieve willen verzoeken met het oog op de toekomst, de hoger geciteerde passus verder ter harte te nemen. Uit de evolutie van de begrotingsontvangsten en begrotingsuitgaven blijkt duidelijk een tekort van 9,1 miljard frank in 1982 ; 2,6 miljard frank in 1983 en van 5,4 miljard frank voor het ontwerp 1984.

Dit zal zeker bij iedereen een aantal vragen doen rijzen. Ondanks een blijvende afslanking van de investeringsprogramma's blijft het begrotingstekort bestaan en neemt het zelfs toe.

Ik kom thans bij het probleem dat in de Commissie het „structureel deficit” werd genoemd.

De thesauriesituatie van de Vlaamse Gemeenschap kan spijtig genoeg niet gunstig worden genoemd, integendeel.

Op 31 december 1982 reeds beliep het gecumuleerd thesauriedeficit 13,669 miljard frank. De centrale regering staat slechts een overschrijding toe van 2/12 van het bedrag van de dotaties of op basis 1984 : 10,6 miljard frank.

Deze faciliteit is vanzelfsprekend slechts een kredietfaciliteit. Wij mogen dit niet als een inkomst beschouwen, anders bedriegen wij onszelf.

Het aanspreken ervan betekent in feite het creëren van een latente schuld. Met een deel van de opbrengst van de successierechten dient de thesaurieoverschrijding boven de marge van 10,6 miljard frank te worden afgebouwd. Met de geschatte tekorten van 1983 en 1984, die respectievelijk 2,6 en 5,4 miljard frank bedragen, kunnen wij spreken van een gecumuleerd, deficit van 21,669 miljard frank of een overschrijding van ongeveer 11 miljard frank op de toegestane marge.

Mijnheer de Voorzitter, als wij de samentelling maken, kunnen wij tot de volgende bevindingen komen.

1. Eind 1984 zal bij een volledige uitvoering van de begroting 1984 het gecumuleerd thesaurietekort van de Vlaamse Gemeenschap ongeveer 21,6 miljard frank bedragen.

2. In de regeling van de lasten van het verleden, zoals voorzien bij het regeerakkoord van 26 juli 1983, wordt een totale meerontvangst van 32,82 miljard frank tot 1990 voorzien voor de Vlaamse Gemeenschap.

3. Dit betekent met andere woorden dat de Vlaamse Executieve, als men globaliseert tot 1990, nog slechts voor een totaal van ongeveer 22 miljard frank begrotingen met tekorten mag

De Grève

indienen, vooraleer haar grens te bereiken van 2/12 thesaurievoorschot.

Aan een tekort van 5 miljard frank per jaar zal deze „reserve” vlug opgebruikt zijn. Ik wil dus nog niet spreken over de budgettaire weerslag van de aflossingen van de debudgettering. Eens te meer toont wat voorafgaat aan, dat er dringend werk moet worden gemaakt van :

1. afbouw en indien mogelijk stopzetting van de prefinanciering ;
2. het indienen van niet-deficitaire begrotingen.

Hoe de prefinanciering afbouwen en mogelijk stopzetten ?

Op deze vraag een antwoord verstrekken, is niet zo eenvoudig. Men zou inderdaad kunnen pleiten voor een zeer radicale oplossing, met name alle investeringen stopzetten. Deze oplossing werd ook, en mijns inziens terecht, in de Commissie als onredelijk beschouwd. Inderdaad is het politiek niet aanvaardbaar dat de Vlaamse Executieve zich alleen ertoe zou beperken, te houden wat nu is en geen enkel nieuw initiatief meer te nemen. Naar de toekomst toe zou dit de Vlaamse Gemeenschap zeker en vast voor zware problemen stellen. Directe financiering van alle geplande projecten is ook in de begroting 1984 niet mogelijk geweest, gezien de vroegere financieringen, die ook hun budgettaire weerslag hebben behouden in 1984.

De vraag moet eveneens gesteld of men voor het opvangen van het structureel deficit van de Vlaamse Gemeenschap geen plan kan opstellen dat op termijn een oplossing kan bieden. De Gemeenschapsminister heeft in Commissie gezegd dat aan een fundamentele consolidatielening slechts kan worden gedacht wanneer de financiële situatie van de Vlaamse Gemeenschap zou verbeteren. Onzes inziens biedt een consolidatielening een groot voordeel.

Indien alle schulden zouden omgezet worden in een nieuwe lening met constante annuïteiten, zou men onprettige verrassingen zoals dit nu bij voor-

beeld het geval is in de sector huisvesting, kunnen voorkomen. Inderdaad, wat doet men nu. Men leent een som voor een periode van 10 jaar. Men betaalt jaarlijks alleen de intrest op de volledige som. Het tiende jaar betaalt men het volledige bedrag terug. In feite schuift men daarmee de zware problemen tien jaar achteruit. Bij een lening met vaste annuïteiten betaalt men zowel intresten als kapitaal terug. Dit biedt het voordeel dat de weerslag op de begroting :

1. voor jaren gekend is ;
2. geen onaangename verrassingen met zich meebrengt bij het verstrijken van de termijn.

Dat ook dit voorstel eveneens problemen schept, kunnen wij ons best inbeelden, maar het lijkt ons toch een ernstig onderzoek waard.

Over wat nu juist de oorzaken zijn van het structureel deficit van de Vlaamse Gemeenschap, is reeds veel gezegd en kan men verschillende redenen aanhalen. Naargelang de politieke visie die men aanneemt, zal men op bepaalde oorzaken meer of minder de nadruk leggen. Van deze discussie willen wij ons vandaag onthouden, omdat zij voor een groot deel tot het verleden behoort. Ons interesseert veel meer de vraag of wij erin zullen slagen het structurele deficit, waarmee de Vlaamse Gemeenschap te kampen heeft, weg te werken of niet ? Welke zijn de mogelijke oplossingen ?

Zojuist hebben wij reeds gesproken over de afbouw van de prefinanciering. Deze afbouw zal veel inspanningen vergen.

Wat zijn echter de andere mogelijkheden ?

1. Men kan de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap verminderen. En hier raakt men inderdaad een netelig probleem aan. 0,5 miljard frank besparingen zou een enorme politieke heibel met zich meebrengen, wegens een weerslag op de werkingmogelijkheden van de diverse onderdelen van de begroting. Wij herinneren ons bij deze even het geschil dat wij verleden jaar in verband met de uitgavenbegroting van cultuur hebben meegemaakt.

Men mag de Vlaamse Executieve niet

tot inactiviteit veroordelen. Ook de investeringskredieten zijn nu reeds minimaal. Vermindering van de uitgaven wordt steeds moeilijker. Het enige waar wij met succes kunnen naar streven, is de groei van de uitgaven zo minimaal mogelijk houden.

2. Een tweede mogelijkheid, met name de verhoging van de inkomsten, dit zou impliceren dat nieuwe fiscale bevoegdheden zouden uitgeoefend worden. Dit zou op volgende manieren kunnen geschieden.

- a) Door expansie van de opbrengst van de ristoneerbare belastingen.

- Bij de openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken, de belasting op automatische ontspannings toestellen en de belasting op de spelen en weddenschappen zou het slechts om enkele honderden miljoenen frank gaan. Dergelijke operatie is dus weinig relevant.

- Bij de onroerende voorheffing stelt zich het probleem van de markt die ter zake reeds op de bodem zit.

- De opbrengst van het registratie-recht op de overdracht van onroerende goederen vertoont om voormelde redenen eveneens geen stijgende tendens.

- b) Door het verhogen van de aanslagvoeten : deze techniek wordt op dit ogenblik echter door de meeste economen afgewezen.

Om te besluiten kunnen wij vaststellen dat er geen keuze blijft, wil de Vlaamse Gemeenschap een orthodox begrotingsbeleid voeren dan moet zij haar inspanningen om de uitgavenaangroei te beperken, blijven verder zetten.

Onze fractie zal deze begroting 1984 goedkeuren omdat zij een stap zet in de goede richting van een gezond financieel beleid van de Vlaamse Gemeenschap, waaraan zij zoals trouwens alle instellingen, nood heeft.

De Voorzitter : De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil vooreerst de beide verslaggevers danken voor hun degelijk rapport. De

Van Elewycck

twee collega's – fractievoorzitters die mij zijn vooraf gegaan, hebben allebei een zeer behartenswaardige toespraak gehouden. Dit betekent niet dat wij met de inhoud ervan volledig instemmen. Zeker niet ! Er zijn hier echter al belangrijke dingen gezegd en ik zou daarop willen inspelen.

Collega Verhaegen had het vooral over de huidige stand van zaken van de staats hervorming en over wat er nu zou moeten gebeuren. Hij heeft namens zijn fractie bij herhaling verwezen naar het Studiecentrum voor de Staats hervorming. Namens de SP-fractie wil ik bevestigen wat wij reeds in Kamer en Senaat ter zake hebben verklaard en ook in mededelingen hebben naar buiten gebracht, namelijk dat wij dit studiecentrum geen goede oplossing vinden. In de eerste plaats heeft men het weer zo georganiseerd dat er aan toch belangrijke politieke formaties slechts een klapstoel werd voorbehouden, zodat zij nauwelijks of niet aan bod kunnen komen.

Daarenboven vinden wij dat er andere mogelijkheden zijn. Waarom zou men de staats hervorming bespreken achter gesloten deuren in een studiecentrum buiten het Parlement, terwijl de Regering twee ministers telt die belast zijn met de staats hervorming, en terwijl zowel Kamer als Senaat een speciale commissie hebben voor de problemen aangaande de grondwets herziening en de staats hervorming ?

De heer O. Van Ooteghem : Het zou een vorm van permanente vorming kunnen zijn.

De heer J. Van Elewycck : Inderdaad en misschien krijgen zij daar wel toelagen voor, terwijl anderen steeds buiten het reglement vallen. Door te zeggen dat het Parlement niet de aangewezen plaats is, miskent men de rol van het Parlement en haar leden. Op deze wijze helpt men echt niet mee aan de revalorisatie van het politiek mandaat.

De staats hervorming moet worden voortgezet. Collega De Batselier heeft enkele dagen geleden nog op deze tribune, maar voor een andere assemblee gezegd dat wij thans voor de vol-

gende fase van de staats hervorming staan, waarin naar een duidelijke federalisering moet worden gestreefd, met daaraan gekoppeld een belangrijk stuk nationale solidariteit. Het gesprek dat daarover moet beginnen, mag echter niet gebeuren in een atmosfeer van mist en geheimzinnigheid achter gesloten deuren. Zo'n gesprek moet kunnen plaatshebben in het Parlement zelf.

Men moet ook niet zeggen dat zo'n gesprek in het Parlement niet goed zou voorbereid zijn. Collega Verhaegen, uw partij moet oppassen met de vroegere koelkastpolitiek. Iets wat te lang in de koelkast blijven liggen, blijft niet goed, maar gaat stinken. Een staats hervorming beginnen bespreken met de hoofdschotel waar een reukje aan is, maakt de appetijt niet groter, doch maakt alleen maar dat men er naderhand minstens een indigestie aan over houdt. Wij menen dat het om een té belangrijke materie gaat om haar dat lot te laten voorbehouden.

De heer G. Verhaegen : U bent een goede verkoper van koelkasten.

De heer J. Van Elewycck : Het gaat niet om de koelkast, maar om wat men er wil instoppen en voor hoelang. Men kan de beste koelkast van de wereld hebben en op een bepaald ogenblik gaat het eten dat erin zit er vanzelf uitlopen.

De wijze waarop u de staats hervorming benadert heeft niets te maken met een koelkast, maar wel met datgene wat u er wil in stoppen. Laat dit voor u een zeer duidelijke uitnodiging zijn een andere techniek te gebruiken dan deze die u hier heeft voorgesteld.

Collega De Grève heeft zoëven gesproken over het structurele tekort op de begroting, met name een jaarlijks tekort van vijf à zes miljard frank. Hij heeft ook gezegd op welke wijze de problematiek, zijns inziens, zou moeten worden opgelost.

Mevrouw Detiège zal het straks, tijdens de algemene bespreking, hebben over de cijfers van de begroting.

Wat mijzelf betreft wens ik, mijnheer De Grève, even de politieke implica-

ties, van wat u heeft gezegd, op een rijtje te zetten.

Destijds, bij de bespreking van de gewone wet tot hervorming van de instellingen van 9 augustus 1980 in de Commissie voor de Grondwets herziening heeft de toenmalige en huidige Eerste Minister zeer duidelijk gesteld dat de middelen, die krachtens deze wet ter beschikking van de Gemeenschappen en de Gewesten worden gesteld, te bescheiden zijn.

De toenmalige Eerste Minister – die ook vandaag de Eerste Minister is – heeft benadrukt dat deze bedragen het minimum vertegenwoordigen waarover de Gemeenschappen en de Gewesten zullen beschikken. Hij sprak zelfs over het minimum gewaarborgd inkomen, precies of wij van de aanvang af beroep moesten doen op het recht op een bestaansminimum via het nationale OCMW.

Sedertdien, collega De Grève, werd dit minimum gewaarborgd inkomen voortdurend aangetast, een eerste maal toen men uit de gewone wet artikel 16 heeft verwijderd, artikel 16 dat stelde dat de provinciale belastingen ten behoeve van de provincies niet meer mochten toenemen.

De politieke bedoeling hiervan was duidelijk : de provincies werden op een laag pitje gezet, zowel politiek als financieel, en delen van de provinciale taksen zouden worden gebruikt voor de financiering van de Gewesten en de Gemeenschappen. Welnu, dit financieringsmiddel heeft men ons ontnomen. Vervolgens heeft men ons ook de planschade, hetzij de meerwaardebelasting, (artikel 15 van de gewone wet) ontnomen. Dit is toch wel heel vreemd, want die meerwaardebelasting was een geaffecteerde belasting, een uitzondering in ons politiek en fiscaal systeem. De opbrengst van die meerwaardebelasting moest dienen om de planschade te betalen. De meerwaardebelasting werd ons ontnomen, maar de planschade is gebleven, ook in het wetsontwerp dat op dit ogenblik in het nationale Parlement wordt besproken. Er wordt wel gezegd dat daarover overleg kan worden gepleegd. Inderdaad, voor zover u eerst zult willen stemmen dat de planscha-

Van Elewyck

de behoort tot de lasten die door de Gewesten zullen moeten worden gedragen.

U weet toch, mijnheer De Grève, dat wij hier spreken – zeker in het Vlaamse Gewest waar wij gelukkig met de gewestplannen een heel eind zijn gevorderd – over honderden miljoenen mogelijke planschade. U weet ook dat de Vlaamse Executieve zich op dit ogenblik – vergeef mij de uitdrukking – blauw betaalt aan het maken van afspraken, het treffen van regelingen buiten de rechtbank, om toch maar niet te worden geconfronteerd met te veel vonnissen in kracht van gewijsde.

Mijnheer De Grève, dat is de tweede financiële amputatie geweest van het minimum gewaarborgd inkomen.

Thans wens ik een zijsprongetje te maken naar wat nationaal op een ander gebied is gebeurd. Nationaal, op een bepaald ogenblik, onder het mom van „de eigen financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten doen respecteren, enzovoort”, heeft men, u herinnert het zich nog wel, de 6-procentgrens van de gemeentelijke taxatiemogelijkheden op de aanvullende personenbelasting doen springen. Welnu, vanaf dat ogenblik heeft men het Fonds voor Steden en Gemeenten niet meer laten groeien op de wijze zoals was afgesproken, zodat bijna alle gemeenten nu verplicht zijn boven die 6 procent te gaan. Weet u wat er nu te gebeuren staat ?

De heer W. Taelman : Alleen de slecht beheerde gemeenten.

De heer J. Van Elewyck : Indien u het wenst, zullen wij, Kamer en Senaat, u een lijstje bezorgen van de gemeenten waar u bestuurt en waar men boven die 6 procentdrempel is moeten gaan.

De heer W. Taelman : Gemeenten die vroeger al slecht werden beheerd.

De heer J. Van Elewyck : Vroeger en nu.

De heer A. Denys : Telt de bijzondere toelage misschien niet meer mee ?

De heer J. Van Elewyck : Ik wil onmid-

dellijk het debat voeren over de gemeentefinanciën.

Dit is voor mij alleen een argument om te komen tot het ontwerp inzake saldi en lasten van het verleden, zoals het nu werd ingediend. Collega De Grève heeft gezegd dat het structureel tekort 5 à 6 miljard frank bedraagt.

De implicatie en het politiek gevolg ervan werden door de Minister voor hervorming van de instellingen in de Commissie voor de grondwetsherziening en de staatshervorming duidelijk belicht. Hij heeft gezegd dat indien het de Gewesten en de Gemeenschappen aan geldmiddelen zou ontbreken, zij gebruik moeten maken van artikel 110, paragraaf 2 van de Grondwet. Collega De Grève, dit artikel laat Gewesten en Gemeenschappen toe zelf fiscale maatregelen te treffen. Het gaat niet om opcentiemen op geristorneerde belastingen, maar over de ontwikkeling van een eigen fiscaliteit.

Merkt u in welke hoek men de Executieve dwingt ? Ze wordt geconfronteerd met structurele tekorten. Men legt haar op dat zij voor het uitschrijven van een consolidatie- of een andere lening, de toelating van de Minister van financiën nodig heeft. U kent de Minister. Hij zal de Gewesten en Gemeenschappen vragen of zij zelf de eigen fiscale inspanningen hebben opgevoerd.

Collega De Grève, dan zullen u en uw fractie moeten voorstellen dat de Vlaamse Executieve fiscale maatregelen treft die door de Vlaamse Raad moeten worden goedgekeurd. De enigen, waar u dan zult naar moeten verwijzen, zijn u zelf en uw coalitiegenoten.

Door nationaal de middelen van de Vlaamse Gemeenschap steeds meer te beperken en door telkens weer beneden het minimum gewaarborgd inkomen te gaan, waarover de Eerste Minister inzake de wet van 9 augustus 1980 sprak, drijft u nationaal de andere besturen – en daar behoren wij toe – naar eigen fiscale maatregelen.

U vaart die koers nu. Ze is ons inziens onafwendbaar. De politieke verantwoordelijkheid ervan ligt – ik herhaal

het – bij hen die nationaal de maatregelen zouden goedkeuren. Ik waarschuw u dus. Denk daar toch nog even over na.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, u weet dat er een constante is in de politieke besprekingen van de begrotingen in deze Vlaamse Raad. Die constante is dat naar ons oordeel is gebleken dat het proportioneel systeem, zoals dat moet functioneren van december 1981 tot december 1985 niet het meest ideale is.

Wij blijven geconfronteerd met een onvolwassenheid in het systeem zelf. Iedere politieke fractie van de Raad is vertegenwoordigd in de Executieve, wat perfect zou kunnen functioneren als het klimaat in de Executieve steeds even goed zou zijn.

Wij weten het : op sommige ogenblikken en voor sommige aangelegenheden is er een aanzienlijke verbetering maar nog steeds heeft men te maken met een feitelijke meerderheid en een feitelijke oppositie, hoezeer de leden van de Executieve die behoren tot de SP-fractie zich ook inspannen om te proberen, steeds opnieuw, tot een consensus te komen. Ik wil hen hier voor alle lof toezwaaien.

Het lukt echter niet steeds en uw Executieve, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, geeft hiervan opnieuw een voorbeeld bij de behandeling van deze begroting. Wij worden geconfronteerd met twee inleidingen, eerst in de Commissie en nu in openbare vergadering eigenlijk opnieuw. Het is de Executieve niet gelukt, al was het maar alleen voor de financiën, met één enkele stem naar buiten te komen.

Het is de Executieve zelfs niet gelukt al haar leden aanwezig te doen zijn op de conferentie waarop het beleid van twee jaar Executieve aan de pers werd voorgesteld. De Voorzitter van de Executieve kent de redenen daarvoor natuurlijk beter dan wij allemaal samen. Wij betreuren echter dat naar buiten toe nooit duidelijk blijkt wordt gegeven van de politieke wil tot verandering.

Nochtans zou uit de praktijk ook voor u moeten blijken dat, als de Executieve

Van Elewycx

ve eensgezind optreedt, als de Executieve als een gesloten blok naar buiten komt, zij een groter politiek gewicht kan hebben dan anders het geval is.

Ik wil herinneren aan het advies dat de Vlaamse Executieve tijdens haar bijzondere bijeenkomst van 23 januari 1984 heeft uitgebracht. Er komen zinnen in voor die als het ware uit het hart zijn gegrepen van al de collega's in deze Raad. Wie zou er niet instemmen met de Vlaamse Executieve als zij zegt: „Het voorliggende ontwerp geeft onvoldoende wettelijke garanties inzake de financiële verantwoordelijkheid van de Gewesten voor nieuwe overheidstussenkomsten in de nationale sectoren”? Wie zou er niet instemmen met een eenparige Vlaamse Executieve als zij betreffende artikel 7 van het voorliggend ontwerp verklaart, „dat het voorziet in een regeling die geen wettelijke waarborgen biedt voor de feitelijke regionale financiering en voor de automatische overdracht van de saldi van de successierechten”? Wie zou er niet instemmen met de Vlaamse Executieve als zij beweert „van oordeel te zijn dat zij bij machte moet zijn om in de aanwending van de financiële middelen een duidelijk inzicht te hebben”? „Dit veronderstelt,” volgens de Executieve, „dat zij direct medezeggenschap krijgt zowel in de politieke besluitvorming ten aanzien van de nationale sectoren als in het beheer van de Vlaamse filialen van de NMNS.”

Wie zou niet akkoord gaan met de Vlaamse Executieve als zij „wijst op een duidelijk uitvoeringsprobleem wat de overdracht van de ordonnanceringkredieten betreft” en als zij „de aandacht vestigt op de problematiek zowel inzake de directe staatswaarborg op de verrichtingen van NMNS zelf als op de indirecte staatswaarborg”?

Moet ik dan nog verwijzen naar de houding van de Executieve ten overstaan van artikel 11? De Executieve verklaart: „dit artikel is overbodig gezien de bepalingen van het genummerd koninklijk besluit tot uitzonderlijke vaststelling van de specifieke regels inzake lonen, vergoedingen en voordelen toegekend in bepaalde on-

dernemingen in de staalsector.”

Wij menen dat de Executieve die, in januari, dit belangrijk advies heeft uitgebracht op dat ogenblik sprak namens de hele Vlaamse Raad. Wij zullen deze week nog de kans krijgen daarop uitvoeriger in te gaan. Wij menen dat de Vlaamse Executieve moet beseffen dat door aldus te handelen zij op enorme wijze aan politiek gewicht heeft gewonnen. Wij willen Voorzitter Geens dan ook feliciteren omdat hij, na het uitbrengen van dit advies, publiek heeft verklaard dat de regeling die nu in het nationaal Parlement voorligt nadelig is voor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. Wij zijn het met de Voorzitter van de Vlaamse Executieve wat dat betreft volledig eens. Wij mogen en moeten dat hier publiek onderstrepen en wij vragen hem onze oprechte felicitaties hiervoor in ontvangst te nemen. Wij hopen dat andere fractievoorzitters in dezelfde zin zullen tussenbeide komen. (**Applaus bij de VU en de SP**)

Uw fractievoorzitter volgt het applaus niet. Men kan dit niet voldoende doen.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wij hadden gehoopt deze reeks oprechte felicitaties te kunnen voortzetten. Dit is helaas niet mogelijk gebleken. Inderdaad, u heeft naderhand uw Executieve gevraagd over het staalakkoord zelf een advies uit te brengen. Ik heb dit niet begrepen. Inderdaad, zich laten verleiden tot het geven van een advies, dat nationaal eigenlijk niet het minste gewicht in de schaal kan werpen, precies vanwege het tijdstip waarop dat advies wordt gevraagd was het middel om de Executieve in diskrediet te brengen. Ik had van de fierheid van de Vlaamse Executieve een ander idee, want dit advies, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, kon niet meer zijn dan een „vodje papier”. Het ging hier om „la chose jugée”. Er dan nog aan toevoegen dat u hierop nog verder zal ingaan, vonden wij niet ernstig en niet zoals het hoort. Wij betreuren dat, want wij hadden een kordate weigering tot het uitbrengen van dit advies zeer zeker op prijs gesteld.

Mijnheer de Voorzitter van de Raad,

dames en heren, collega Verhaegen is in zijn betoog ingegaan op de werking van onze Raad als instelling. Ik meen dat een gesprek moet mogelijk zijn over de wisselwerking tussen de Raad en de Executieve. In dat verband zou ik onmiddellijk een suggestie willen doen.

Het oeverloze debat waarin wij deze week kunnen verzinken zou kunnen voorkomen worden, mijnheer Verhaegen, als de Executieve een middenbegroting indient en, wat de uitgaven betreft, gesplitste begrotingen per Gemeenschaps- en Gewestminister. Op dat ogenblik zouden we, hier in deze Raad, per minister een zinnig debat krijgen en eveneens per minister een stemming die politieke betekenis heeft. Door het allemaal samen onder één enkele noemer te brengen, moet zulk debat ten slotte verzanden.

Dat is geen probleem van de Raad, dat is een probleem van de Executieve. Wij weten het, de Raad is soms niet te mals en soms niet hard genoeg voor de Executieve. Wij kunnen slechts de hoop uitdrukken dat de Executieve zal willen leren van wat vanuit de Raad wordt voorgesteld, zoals wij met belangstelling verder zullen kennis nemen van de politieke evolutie binnen de Executieve en van de politieke draagkracht van wat deze Executieve naar de buitenwereld toe weet te vertellen. (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, de Griekse filosofen met Plato meenden „alles zit in alles”. Niets is afzonderlijk te behandelen, alles hangt aan mekaar, het deel bestaat door het geheel. Het geheel bestaat door de delen.

Collega Verhaegen, ik wend mij ook tot de andere collega's, wij zijn met niet velen aanwezig en de gemoedelijkheid van de vergadering steekt schrill af tegen de bitsigheid van de vergadering die wij hier veertig uur geleden hebben meegemaakt, ik had aanvankelijk, politiek gezien, een andere uiteenzetting voorbereid omdat het de gewoonte is bij de behandeling van de middenbegroting de politieke context te bespreken.

Van Grembergen

Na het debat van verleden week heb ik de indruk dat er, hoe dan ook, iets veranderd is, want, de bespreking in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, in de Senaat zal het debat waarschijnlijk op dezelfde wijze verlopen, was hallucinant. Daar werd immers duidelijk aangetoond dat de feiten elkaar achterna hollen in een ongelooflijk tempo en met een ongelooflijke snelheid. Wie „wetsvroom” is, zal verleden week wel hebben gedacht op welke onvoorstelbare wijze hier tegen die „wetsvroomheid” werd gezondigd.

Men weet dat in de Vlaamse Raad altijd wordt gezegd, de Voorzitter weet dat ook, dat het probleem buiten onze bevoegdheid ligt en dat men zich steeds afvraagt of er kan worden overgepraat, waarbij men zich strikt houdt aan de regels en de wettelijke bevoegdheden. Wanneer men de conclusie maakt uit wat verleden week werd verteld, dan meen ik dat wij toch ook in deze Vlaamse Raad op een andere wijze zouden moeten kunnen praten, overleggen en discussiëren.

Ik weet dat mijn spreektijd beperkt is en zal dus namens de Volksuniefractie een algemene bespreking houden. Collega Maes zal een meer bankiers-technische uiteenzetting geven. Ik hoop dat ik noch de bankiers, noch collega Maes hiermede in verlegenheid breng.

De collega's uit de Kamer zullen trouwens zeer goed begrijpen dat het onzinnig zou zijn voorbij te gaan aan de gebeurtenissen van vorige -week en dat de Vlaamse Raad schromelijk tekort zou schieten in zijn algemene verantwoordelijkheid ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap mochten wij niet naar verleden week verwijzen en mochten wij, als hoge vergadering, geen besluiten trekken voor de Vlaamse Gemeenschap.

Wat zeiden de meerderheid van de Franstaligen ? Ik heb het debat vrij volledig gevolgd en ik heb mij de moeite getroost om enkele citaten te noteren.

Ik citeer oud-Minister Coëme. Mag ik zijn woorden nog even in herinnering

brengen ? Hij zei : „België is een ongeluk, het moet zo spoedig mogelijk worden gecorrigeerd.” Oud-nationaal Minister, thans Minister voor de Franstalige Gemeenschap, de heer Busquin zei : „De tijd van de dictaten uit het Noorden is voorbij.”

Wat zegde de heer Mottard, weliswaar geen minister, maar lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers : „Het Vlaams extremisme is crimineel”.

Wat zegde de heer Moureau, gewezen nationaal Minister : „Wat Vlaanderen wil, wil de Staat”.

Het is onmogelijk alle uitspraken weer te geven, maar één zaak viel te noteren, één conclusie dringt zich, onbetwistbaar, ontegensprekelijk op : verleden vergaderden in dit halfroond, op hetzelfde ogenblik – ik vraag aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve dat hij daar toch over zou nadenken – twee verschillende assemblées, wettelijk niet, maar het was zo in de feiten. Er legifereerde geen Belgische Kamer, maar twee afzonderlijke Kamers, twee afzonderlijke staten, twee afzonderlijke entiteiten waren verleden week hier in dit halfroond aan het woord. En dit is politiek belangrijk, meen ik, ook voor de Vlaamse Gemeenschap en ook voor ons, als wij hier zetelen als vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap. Het waren echter niet alleen twee assemblées die hier terzelfdertijd vergaderden, er waren ook twee regeringen.

Want ook dat laatste was even evident : de ene Minister verdedigde de thesis van de niet-regionalisering de jure en verbond er de absurditeit aan van een regionalisering in feite : onbestaande nonsens voor hem, terwijl de andere Minister de feitelijke regionalisering als buitengrondelijk maar niet ongrondwettelijk omschreef.

Eén parlementair had het nog over het Belgische vaderland en elk woord van hem – wie het bijgewoond heeft, beseft het – leek een anachronisme, een vertwijfeld grijpen naar fantomen uit het verleden en hij kreeg applaus, van wie ? Van één persoon, de Eerste Minister.

Het ontging niemand, allen begrepen het, de handlijnen werden toen vast-

gelegd van wat te gebeuren staat. In brutale openhartigheid – en wij moeten dit toch kunnen zeggen in deze Vlaamse vergadering – werd gezegd dat Vlaanderen en Wallonië anders spraken, naast mekaar spraken, mekaar verdenken en beschuldigen van het leegroven van de bestaansmiddelen en dat niemand nog in het andere landsgedeelte aanvaardbaar is.

Wie het anders zegt, heeft de politieke draagwijdte van dit debat niet begrepen.

In beeldspraak kan men het echter niet beter vergelijken dan met een totaal verkeerd gelopen huwelijk, waarbij de twee partners verhinderd worden uit elkaar te gaan en er dan ook niets beter op vinden dan mekaar volledig ten gronde te richten, in eindeloze discussies, gesleur rond goederen en centen, opvretend en argwanend, bewaken en vastpinnen, verhinderen en lamleggen, uitputten en leegbloeden tot de radeloze uitbarsting volgt, óf in Vlaanderen, óf in Wallonië. Daar ligt trouwens onze grote verantwoordelijkheid, ook als Vlaamse raadsleden, of wij het zó willen laten verlopen en zó willen laten eindigen. Destructief en nutteloos.

Het is de overtuiging van de Volksunie dat de scheiding moet worden doorgevoerd, dat wachten geldverlies, energieverlies, verarming en grotere ontreddeering voor gevolg heeft, met het belangrijkste gevolg dat de kans op een redelijk vergelijk en op een redelijk gesprek voorgoed verloren dreigt te gaan.

Objectieve waarnemers – en hier kom ik op het terrein dat daarstraks door de collega's Verhaegen en Van Elewycck werd betreden – zijn nu reeds de mening toegedaan dat de ijskastformule, de temporizeringsmethode, de zwaarste politieke fout van de tachtiger jaren dreigt te worden samen met de nietsverlettende pogingen van de centrale regering om de povere bevoegdheden van de Gemeenschappen en Gewesten nog te ringeloren en te verminderen.

Het is in die zin dat de Volksuniefractie dan ook de, ons inziens belangrijke, evolutie naar een doorgedreven federalisme van de Vlaamse Socialisten

Van Grembergen

begrijpt en evalueert als zijnde het enige middel om de zin voor maat, evenwicht en redelijkheid te bewaren, als zijnde het enige middel om het zelfvernietigingsgevecht tussen de twee volksgemeenschappen te doen stoppen.

Geachte collega's, de Volksuniefractie zou met enige triomf en met enige zelfgenoegzaamheid kunnen zeggen dat wij deze gang van zaken had voorspeld. Het is echter een povere troost gelijk te halen op puin en verbittering en vooral om te laat gelijk te halen. Er mag dan ook niet geaarzeld meer worden. De Christelijke Volkspartij, de grootste partij in Vlaanderen . . .

De heer J. Van Elewyck : Dat was vroeger zo.

De heer P. Van Grembergen : . . . heeft hier een grote verantwoordelijkheid. Voor de zoveelste maal zal men daarbij cynisch opmerken dat die verantwoordelijkheid onontwikkeld is. In alle kringen, in alle andere partijen, in Vlaanderen heeft men de indruk – terecht of ten onrechte – dat de Christelijke Volkspartij de belofte voor meer zelfbestuur voor de volksgemeenschappen omzwaachteld en niet wil houden, de plannen van de eigen congressen naar regionalisering en federalisering op regeringsvlak niet wil uitvoeren en niet ter sprake wil brengen, de adviezen van haar sociale organisaties op dat vlak terzijde legt en eigenlijk gekozen heeft voor de centrale machtsuitoefening, voor een herunionisering met als deelgenoot de verzwakte en afgekalfde PSC van wie we de motieven maar al te goed kunnen begrijpen.

Op deze wijze wordt ook de houding van de CVP-leden in de Vlaamse Regering verklaarbaar. Naar buiten uit wat stoom afblazen, naar de publieke opinie gedoseerd en berekend, alnaar gelang de noodwendigheden, bewijzen leveren van Vlaamse reflex, maar rond de beslissingstafel en op het beslissingsmoment de Belgische kaart trekken.

Betekenisvol is de verklaring van het VEV van 11 januari 1984 waarbij gevraagd wordt aan de Vlaamse regering

om eindelijk eens expansief te denken, om de motor te zijn voor de staatshervorming, om het aan de gang zijnde herunitarisingsproces te stoppen en om eindelijk ook eens alle kansen te benutten die de staatshervorming haar biedt.

Duidelijker, geachte collega's, kan het ons inziens niet. Wetende welke meerderheid er in de Vlaamse Regering zetelt, wetende wie er in de Vlaamse Regering de lakens uitdeelt, verstaan we zeer goed aan wiens adres deze ophefmakende verklaring van het VEV gericht was. Het zou dan ook politiek nuttig zijn mocht de publieke opinie duidelijk weten waar de Christelijke Volkspartij op dat vlak staat. Ik zeg dit zonder agressiviteit maar vraag dit rustig en gewetensvol aan de christen-democraten. Dezelfde redenering gaat evenzeer op voor de PW. Het komt immers onbegrijpelijk over dat de liberale partij in Vlaanderen het liberale economisme duidelijk verdedigt, tot het sluiten van de verlieslatende bedrijven toe. Men begrijpt echter niet dat zij op het centrale vlak een totaal andere houding aanneemt, in het Noorden orthodox liberaal economisme, in het Zuiden de brede stromen van de staatssteun.

De heer A. Denys : Het is de eerste maal dat er een akkoord is waarin de leefbaarheid van Cockerill-Sambre verzekerd is.

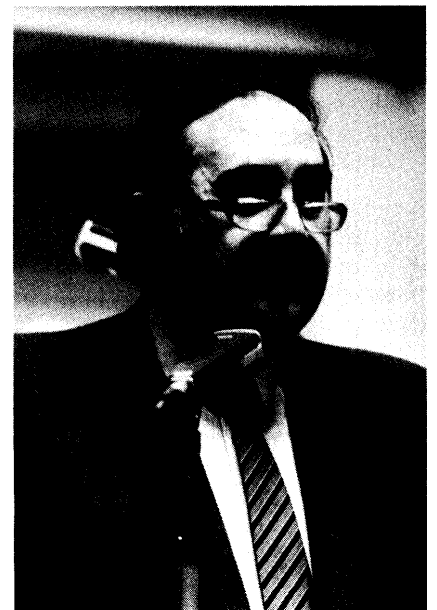
De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Denys, alle prognoses bewijzen het omgekeerde. Politiek gezien worden wij in Vlaanderen gekozen, dat was de betekenis van de staatshervorming. Vroeger was het wel zo dat, wanneer men in een arrondissement gekozen werd, men een parlementslid voor gans het land was. Dit is nu niet meer waar. Wij worden nog alleen gekozen voor het Vlaamse landsgedeelte. Onze partijen ageren op basis van een duidelijk Vlaams programma, een programma zonder enig compromis. Dat is de dubbelzinnigheid van de politieke situatie. De politieke eerlijkheid en de politieke duidelijkheid gebieden dat men op basis van dat programma werkt en erop voortgaat. De rest is kiezersbedrog.

Ik heb uit een krant een reactie gelezen van de heer Swaelen op een be-

langrijke verklaring van de heer Schiltz, gegeven op een studienamiddag aan de Rijksuniversiteit van Gent over de mogelijkheden die Vlaanderen heeft bij de definitieve scheiding. De heer Swaelen zou in Limburg, op een vergadering van Limburgse academici, verklaard hebben dat scheiding egoïsme is en dat nationalisme daarbij moet gerangschikt worden. Ik moet u dan toch zeggen dat dit mij onbegrijpelijk voorkomt want het is eenvoudig om in een Belgische Kamer wetsvoorstellen in te dienen die deze scheiding mogelijk moeten maken. De hoogdringendheid ervoor vragen is dan ook egoïsme, het is zelfs schijnheiligheid, hoe zwaar het woord ook moge wegen.

Beide dingen zijn erg. Egoïsme is erg, schijnheiligheid is even erg. Erger nog is de optelling van de twee, wetsvoorstellen indienen uit partijegoïsme om ze in schijnheiligheid te laten rotten. Dat is het ergste.

Maar de verklaring van de heer Swaelen in Limburg voor het Verbond van Vlaamse Academici bewijst de keuze van de Christelijke Volkspartij. Ik

Senator F. Vermeiren (PVV), verslaggever over de middelenbegroting 1984

Van Grembergen

haal het verslag van de journalist uit de Financieel Economische Tijd van 3 februari 1984 aan : „Nochtans zal volgens Swaelen een nieuwe stap naar een verdere overheveling van bevoegdheden naar de Gemeenschappen en de Gewesten niet voor morgen zijn.” En wat dat fameus egoïsme betreft : men moet lef hebben, men moet ongelooflijk veel lef hebben. Terwijl Vlaanderen verteerd wordt door een ongekende hoge werkloosheidsgraad, 300.000 werklozen, waaronder honderdduizend jongeren, op een ogenblik dat Vlaanderen en de Vlaamse bevolking 22 procent van zijn koopkracht op twee jaar tijd heeft ingeleverd, op een ogenblik dat tientallen bedrijven zonder veel mededogen met de koude economische reflex „van wat niet leefbaar is moet dicht” gesloten worden en dat men in Vlaanderen deze politiek aanvaardt als een politiek van gezondmaking op een ogenblik dat in Limburg 20 procent van de actieve bevolking werkloos is, dat men dit heeft zien aankomen, spreekt de voornaamste partij van Vlaanderen over egoïsme wanneer aan haar gevraagd wordt haar eerste wezenlijke opdracht te vervullen, de belangen van de Gemeenschap waar ze gekozen wordt en waar ze haar macht haalt, te verdedigen. Dat is inderdaad lef.

Men zou in Limburg de Goden dankbaar zijn, men zou in Vlaanderen u, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, een ongekende waardering toekennen mocht u met dezelfde vasthoudendheid en kordaatheid optreden voor uw Gemeenschap zoals Waalse Ministers, die hun lot verbonden met hun regio, met hun mensen, met hun Gemeenschap. Het ultieme dreigement van het barsten van deze staat heb ik bij herhaling gehoord, ook door de Eerste Minister voor de TV. Het werd én door de Eerste Minister én door de heer Gandois als realiteit ervaren en ingerekend en verrekend in de staaloplossing van 26 juli 1983.

Weet u, collega's van de Christelijke Volkspartij en van de PW hoe wij de houding van de Waalse Ministers noemen : dat is lotsverbondenheid, dat is volksverbondenheid, dat is dus heel

wat anders dan egoïsme. Maar we zullen uw redenering onthouden.

De Vlaamse Executieve heeft op 24 januari 1984 een unaniem negatief advies uitgebracht over het wetsontwerp inzake de saldi en de lasten van het verleden en inzake de nationale economische sectoren. Het is onbetwistbaar zo dat de successierechten behoorden tot de middelen die volgens de bijzondere wet op de staats Hervorming moesten toevallen aan de Gemeenschappen. Het wetsontwerp komt hierop terug en schendt in feite de principes van de staats Hervorming van 1980. De hernationalisering van deze middelen om ze dan van uit de centrale regering terug toe te bedelen is typisch voor een unitaire staatsvorm en herunionisering. Dit wat het principe betreft.

Het zou mijn fractie echter interesseren te weten welke houding door de Vlaamse Executieve nu wordt aangenomen, welk overleg er in de Vlaamse regeringsschoot is geweest omtrent het aangepaste ontwerp en welk standpunt nu wordt ingenomen.

Zijn er nu voldoende wettelijke garanties en welke ? Welke wettelijke zekerheid is er omtrent automatische overdracht van de saldi van de successierechten ? Op welke wettelijke wijze krijgt de Vlaamse Executieve nu medezeggenschap in de politieke besluitvorming ten aanzien van de nationale sectoren ? De afwezigheid van al deze zekerheden waren immers oorzaak van het negatief advies. Het zal ons benieuwen het standpunt van de meerderheidspartijen in de Vlaamse Regering te kennen en te mogen vernemen.

Mijnheer de Voorzitter, ministers, waarde collega's, de Vlaamse Regering heeft bij haar ontstaan grote verwachtingen opgeroepen. De Vlaamse bevolking maakte weinig onderscheid tussen titulatuur en legde geen verband tussen macht en financiële middelen en bevoegdheden. In se kwam het hierop neer : „Er is nu een Vlaamse Regering, ze moet het nu doen” en een Minister was een Minister, ook al behoorde hij tot de Vlaamse Regering of tot de centrale Regering. Men moet al enorm veel tijd en geduld hebben en de mensen moeten al zeer veel

doorzicht hebben om het onderscheid te kunnen maken. Er zijn echter zeer grote verwachtingen opgebouwd. Onrechtstreeks en rechtstreeks hebben wij allen deze verwachtingen mede opgeroepen of mede-ondersteund. Het imago van de Vlaamse Executieve was dan ook ongemeen gunstig en omgekeerd evenredig met haar financiële mogelijkheden en haar bevoegdheden. Hoe hoger men haar pries, hoe hoger de verwachtingen waren, hoe kleiner waren eigenlijk de budgettaire mogelijkheden die we hadden. Was deze situatie aanvankelijk te prijzen, nu dreigt ze echter als een boemerang op het hoofd te vallen.

De verwachtingen moeten vervuld. De verwezenlijkingen moeten aantoonbaar en concreet worden. Flanders Technology, de DIRV-actie, dat alles maakt verwachtingen los die weliswaar niet volledig onmiddellijk realiseerbaar kunnen zijn en dat beseffen wij goed, maar toch vraagt de publieke opinie naar de eerste realisaties, naar de eerste daadwerkelijke plannen. Hoe zit het daarmee ? Op een knappe en moderne wijze heeft de Vlaamse Executieve aan imago building gedaan. Daaruit is een brede motivatie in de ganse Vlaamse Gemeenschap voortgekomen en we vinden dit positief want tegenover het „laisser passer”, het de schouders laten hangen, is er in Vlaanderen eindelijk terug hoop ontstaan. Men denkt : het kan. Door de moderne technische middelen is er terug een herleven van initiatief maar van de slogan „Wat Vlaanderen zelf kan, doet het beter”, die nog natrilft, verwacht men nu dat er eindelijk een begin van realisatie wordt opgezet.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen besluiten. Collega Maes zal het in de algemene bespreking hebben over financieel-politieke aspecten van de begroting, andere collega's komen dan tussen bij de deelbegrotingen. Wij hebben tal van opmerkingen.

Vooral de wijze waarop politiek wordt gevoerd in de Vlaamse Executieve, de wijze hoe men al dan niet tot samenspraak komt, heeft ons zwaar ontgoocheld. Wij hebben gedacht dat dit met Vlamingen onder mekaar, zoals het hier in deze Raad ook praktisch wordt

Van Grembergen

bewezen door het zinvolle van de samspraak, ook in de beleidsvormgeving zou tot uiting komen en in de regering. Het spijt ons te moeten vaststellen dat dit niet is gebeurd. De grootste teleurstelling is dat sedert een jaar de meerderheid in de Vlaamse Regering haar opties, haar houding, haar kracht, haar beleid en haar uitspraken in belangrijke mate laat bepalen door de Belgische centrale Regering, wat haar in zekere zin tot schokbreker maakt en tot lakei van de Belgische situatie. Nochtans zijn wij een echt soevereine Raad met een echt soevereine Regering. Dat dit niet gebeurt is in feite het gevolg van de verderfelijke optie van de meerderheidsvorming en daarom zal de Volksunie deze begroting niet goedkeuren. Wij oefenen onze soevereiniteit niet uit, wij zijn integendeel in twee jaar tijd verworpen tot vazallen en dit spijt ons. **(Applaus bij de VU en de SP)**

De Voorzitter : Mevrouw Detiège heeft het woord.

Mevrouw L. Detiège (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, ik zal mijn uiteenzetting beginnen met datgene waarmee fractievoorzitter Van Elewyck eindigde.

Het is zo dat bij de bespreking van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap 1983, de algemene toelichting bij de middelen en de uitgaven van de begroting 1984, de leden van de verschillende commissies geen voldoening hebben gekregen. Er ontbrak wat wij kunnen noemen een middelenbegroting. Er is geen eigen beleid naar voren gebracht. Het blijft een open vraag hoeveel de uiteindelijke begrotingstekorten voor 1982 en 1983 zullen bedragen en of de Vlaamse Executieve op het ogenblik wel kan schatten hoe groot het tekort op de begroting voor 1984 zal zijn.

De leden van de Commissie hebben uiteenzettingen gehoord van de beide ministers, die klaarblijkelijk zonder fundamenteel akkoord hun eigen standpunten hebben naar voren gebracht. De heer Schiltz deelde ons nu

mede dat hij zich baseert op een inflatie van 7 procent. Hij heeft daarbij gezegd dat deze oefening niets te maken heeft met het standpunt van de Vlaamse Executieve.

De heer H. Schiltz : Dat heeft niets te maken met de cijfers voor 1984. Ik heb gezegd als er een prognose moet worden gemaakt voor de komende tien à twaalf jaar, wij moeten uitgaan van een gemiddeld stijgingsritme als werkhypothese. Ik heb duidelijk gezegd dat het gaat om mathematische hypothesen. Ik verzoek u dit niet te interpreteren als zou dit mijn wens of mijn politieke beleidsvisie zijn. Laten wij daarover geen misverstand creëren en er is daarover trouwens in de Executieve geen discussie geweest.

Mevrouw L. Detiège : Over de ramingen en de vooruitzichten in verband met de tekorten in de toekomst, kon geen discussie plaatshebben.

De heer H. Schiltz : Die discussie heeft inderdaad nog niet plaatsgehad.

Mevrouw L. Detiège : Normaal zou dit een van de punten moeten zijn die bij de bespreking van de middelen aan bod zou moeten komen, zoals dit gebeurt bij de bespreking van de Rijksmiddelenbegroting in het nationale Parlement. Ik wenste dit speciaal onder uw aandacht te brengen.

De Memorie van Toelichting blijft budgettair en technisch. Het beleid van de Vlaamse Regering kan moeilijk worden getoetst aan de cijfers noch aan de regeringsverklaring voor Vlaanderen. De discussie in de Commissie blijft gedeeltelijk zinloos zolang het systeem wordt gevolgd dat wij nu kennen. U zegt, mijnheer Schiltz, wij gaan een deflatoir beleid voeren. U hebt de nadruk erop gelegd dat wij dit niet te letterlijk moeten interpreteren aangezien wij gebonden zijn aan bepaalde enveloppes. Wat u echter als beleid voorstelt, houdt het gevaar in dat het deflatoir zal werken. U hebt ook gezegd dat wij budgettair gezien verplicht zijn om de investeringen af te remmen. Ik vrees dat dit een van de zaken is die in tegenspraak zijn met wat op het nationale vlak wordt verdedigd en dat het ook negatief zal uitvallen wat betreft de tewerkstelling. De begroting 1984 is de

derde begroting die namens de Executieve bij de Vlaamse Raad wordt ingediend. Jaar na jaar werd de bekommernis over de budgettaire ruimte voor een eigen autonoom Vlaams beleid herhaald. Budgettair blijft het bij goede intenties en zoals de heer Geens zelf verklaarde dreigden de financiën van de Vlaamse Gemeenschap volledig vast te lopen in 1983.

Het akkoord van 26 juli 1983 over de lasten van het verleden kwam in de nationale Regering tot stand. In een tabel geeft u een overzicht van de lasten van het verleden te dragen vanaf 1983 tot 1990. Mijnheer Geens, u toont zich blijkbaar voldaan over deze beslissing van de nationale Regering. De heer Schiltz toonde zich in de Commissie blijkbaar minder opgetogen. In zijn toespraak in de Commissie zei hij : „Meteen is het duidelijk dat het fundamenteel financieel probleem niet is opgelost en dat een nieuwe financiële regeling noodzakelijk is”.

Verder zei hij : „Afgezien van de gevolgen van de koppeling van het probleem van de saldi aan de financiering van de nationale sectoren biedt deze bijstandsregeling geen globale en fundamentele oplossing voor de financiële situatie van de Vlaamse Gemeenschap”.

In de Commissie was u blijkbaar veel pessimistischer dan in openbare vergadering, mijnheer Schiltz, want toen sprak u over een financiële malaise die zijn oorsprong vindt in het verleden, in een onduidelijke en verwarde start van 1980, het geluk van overgedragen kredieten en saldi van 1980, 1981 en 1982 waartegenover geen overdracht stond van financiële middelen. De thesaurie gaf voor 1982 de dotatie 80 op onderschatte basis.

Het structureel tekort van 6 miljard frank per jaar zal worden meege-sleept. Daarstraks gaf u cijfers tot 1992. Als ik ze goed genoteerd heb was dat min 8,6 miljard frank voor 1985, min 7,2 miljard frank voor 1986, min 8,3 miljard frank voor 1987, min 2,7 miljard frank voor 1988, min 1,4 miljard frank voor 1989. Vanaf 1990 is een kentering waar te nemen die positief zou zijn. U geeft toe dat deze cijfers slechts kunnen worden bereikt

Detiège

door een onmenselijke politiek die de investeringen afremt en het Fonds voor economische expansie en regionale reconversie bevriest. Is dit wel zoals ik mij reeds eerder afvroeg te koppelen met het tewerkstellingsbeleid dat moet worden gevoerd? Zal de Vlaamse Gemeenschap geen eigen belastingen moeten heffen in ruil voor wat de Centrale Regering haar heeft afgenomen? De heer Denys heeft dit tegengesproken, maar gaan wij niet in dezelfde richting als de gemeenten? Zal ook hier niet de nationale Regering de lasten afwentelen op de Vlaamse Gemeenschap? Mijnheer Denys, u kunt misschien beweren dat alleen in de gemeenten waar geen liberalen verantwoordelijk waren een slecht beleid werd gevoerd. Maar zult u hetzelfde zeggen over deze Vlaamse Regering die nog maar een paar jaar de kans heeft gehad haar beleid te voeren?

De heer H. Schiltz : Hier wil ik toch even onderstrepen dat mijn intuïtie juist was. Zoals ik al zei bestaat het gevaar dat men prognoses gebaseerd op zuiver wetenschappelijke, methodische parameters, zou beschouwen als beleidskeuzen van een Minister of van de Vlaamse Executieve. Ik zeg eens en voorgoed dat dit niet het geval is.

Ik heb voor alle veiligheid de meest brutale parameter genomen om te zien wat dat zou opleveren. U kent de cijfers intussen. Als men dergelijk restrictief beleid niet wil voeren, dan stelt er zich een budgettair probleem waarvan de grootte kan worden afgelezen in de tabel. Ik hou dus zeker geen pleidooi voor een complete bevrozing van de investeringen van het Fonds voor economische expansie, maar alleen maar zeggen dat men in de meest restrictieve hypothese de budgettaire situatie krijgt die ik u heb aangetoond. In een minder restrictieve hypothese betekent dit dat de budgettaire situatie vanzelfsprekend proportioneel zo veel moeilijker zal zijn dan de uitslag van de prognoses. Aan de Raad en de Executieve van daaruit de politieke conclusies te trekken.

Mevrouw L. Detiège : Mijnheer Schiltz, ik denk dat wij elkaar op dat

vlak misschien verkeerd verstaan. Ik ben van mening dat wanneer men dergelijke politiek moet voeren omdat wij geen financiële middelen zullen hebben om het anders te doen de gevolgen voor Vlaanderen negatief zullen zijn. Ik denk dat u dat kan beamen. Ik heb niet willen zeggen dat het uw bedoeling is de tewerkstelling in Vlaanderen af te breken. Ik wil alleen wijzen op het feit dat er een gevaar zit in de situatie waarin wij vandaag verkeren en dat wij negatief zullen evolueren. Wij zullen terecht komen in de situatie die de gemeenten vandaag kennen. Er moet inderdaad personeel worden afgedankt, er worden minder tewerkgestelde werklozen aangeworven, er is minder tewerkstelling enzovoort.

Er is tijdens dit debat ook nog een ander punt aan bod gekomen. Er werd met name gezegd dat de bespreking van die begroting slechts van start had mogen gaan nadat het wetsontwerp 834 nationaal was besproken of goedgekeurd. Ik meen dat het inderdaad nuttig zou geweest zijn te wachten wat de bespreking ten gronde betreft.

De discussies in de Commissie waren zeer leerrijk. Degenen die niet in de vergaderingen aanwezig waren konden dit in het verslag lezen maar het is inderdaad zo dat een aantal ministers duidelijke verklaringen hebben afgelegd.

Er is onder meer herhaald hoe de gemeenschappen en de gewesten in 1980 vertrokken zijn met de bedoeling van de wetgever de lasten over te dragen met betrekking tot de bevoegdheden die hun werden toevertrouwd en daartoe supplementaire financiële middelen ter beschikking te stellen.

Er werd op gewezen dat men dat maar in beperkte mate heeft gedaan en dat een deel van de middelen die oorspronkelijk beloofd en voorzien waren in feite verdwijnen.

Op bladzijde 13 van het verslag kunnen wij lezen dat de toegelaten debetpositie in de rekening-courant van de gemeenschappen en de gewesten vastgesteld wordt op één zesde van de jaarlijkse dotatie. Eventuele overschrijding van de toegelaten debetpositie wordt gecompenseerd door

een automatische afhouding op de financiële middelen van de gemeenschappen en gewesten.

Mijn vraag is in welke mate de Vlaamse Executieve akkoord gaat, met het feit dat daar geen inspraak zal zijn maar dat er, indien dit ontwerp wordt goedgekeurd, een automatisme wordt ingevoerd.

In verband met het voorstel 834 leren wij nog een aantal andere zaken onder meer in verband met de gewesten. Er is qua betaling een sluitende regeling voorgesteld in de sector huisvesting en in de andere sectoren, maar er blijft een probleem van rechtsopvolging. De gewesten krijgen mogelijke lasten doorgespeeld zonder middelen. Die kunnen eventueel in de miljarden lopen. Denken wij maar aan de processen in verband met de planschade die de centrale regering in feite ook weer afwentelt want hier is de meerwaardebelasting afgeschaft. Het werd reeds gezegd op deze tribune.

De opbrengst van de successierechten is niet gegarandeerd qua opbrengst, zelfs niet voor 1984. Kunt u op basis daarvan ramingen maken? Wat zal de Executieve doen als ze minder krijgt omdat de opbrengst lager is?

Er blijft dan nog het probleem van de fondsen, onder meer de verslaggever heeft er reeds over gesproken. Hier kunnen wij ons de vraag stellen in hoeverre de gegevens over de fondsen op titel IV overeenstemmen met de werkelijkheid.

— **Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.**

Wat bedoelt men in het verslag op bladzijde 5 met de woorden dat de positie op 1 januari 1984 een theoretische positie is. Is het correct dat bepaalde fondsen bij de thesaurie op 1 januari 1984 een negatief saldo vertoonden en kunstmatig op nul werden gebracht. Houdt de Executieve rekening met het feit dat de aanstaande behandeling in commissie? Het verslag moet de veranderingen en de wijzigingen van de spijzingsartikelen voorzien. Welke begrotingswijzigingen denkt de Executieve ter zake door te voeren?

Op bladzijde 43 van het verslag lezen wij welke de houding is van de Minis-

Detiège

ter van Economische Zaken. Inderdaad, hij zegt : „Ten aanzien van de bevoegdheid van de Gewesten inzake het industrieel beleid verklaart de Minister van economische zaken dat de regering ernaar streeft de Gewesten in staat te stellen een dergelijk beleid te voeren door hen via het FIV nieuwe budgettaire mogelijkheden te bieden. Hij is bereid met de Gewesten te onderhandelen over het optrekken van het oude plafond, maar acht het de taak van de nationale regering toe te zien op het behoud van de nodige coherentie in het economisch beleid, ten einde de efficiëntie niet in gevaar te brengen.” Naar hij hoopt, zal ter zake met de diverse Executieven een consensus kunnen worden bereikt. De Minister van economische zaken wijst op de onmisbare rol die de nationale regering heeft te spelen, daar ieder ernstig economisch beleid gepaard moet gaan met fiscale maatregelen, welke materie uitsluitend tot de nationale bevoegdheid behoort. Ook dienaangaande hoopt hij tot afspraken te kunnen komen met de Gewestexecutieven.

Deze verklaringen doen mij opnieuw denken aan de periode toen er een Minister van economische zaken was en Ministers van streekeconomie, zoals sommigen in deze Raad hebben gekend. Het was wel een andere situatie dan deze die wij vandaag kennen. Ik vraag mij af in welke mate deze afspraken niet zijn voorbijgestreefd.

Anderzijds was het duidelijk, mijnheer Schiltz, dat u op een bepaald ogenblik op de vingers werd getikt als parlements lid omdat u uw mening naar voren bracht voor één van de ministers daar aanwezig, omdat men meende dat cumul tussen een lid van de Vlaamse Executieve en een lid van het Parlement niet mogelijk was. Zolang de toestand zo is, geloof ik niet dat leden van de centrale regering het recht hebben kritiek ter zake uit te brengen, alhoewel wij die cumul natuurlijk op andere vlakken zeker kunnen betreuen en zeggen dat er een oplossing moet komen in verband met de werking van de Vlaamse Raad.

Wat betreft de opmerkingen die het Rekenhof heeft gemaakt, geloof ik dat

wij, als Vlaamse Raad, hieraan moeilijk kunnen voorbijgaan. Enerzijds zou ik willen zeggen dat aan de idee die de heer Verhaegen daarstraks ook naar voren heeft gebracht om het Rekenhof ook als adviseur van de Vlaamse Raad te gebruiken, niet mag worden voorbijgegaan. Maar wanneer hij anderzijds zegt dat de begrotingen eerlijk en objectief naar voren zijn gebracht, dan spreekt de verklaring van het Rekenhof dit toch enigszins tegen. Inderdaad, in de brieven die gericht zijn onder meer aan onze Vlaamse Raad, wordt duidelijk gezegd dat een beleid wordt gevoerd dat budgettair-technisch niet steeds beantwoordt aan de grondvoorwaarden zoals zij zijn vervat in artikel 24 van de wet van 28 juni 1963 houdende wijziging en aanvulling van de wet op de Rijkscomptabiliteit.

Ook op andere plaatsen wordt in dat advies gezegd dat de Vlaamse Executieve zich geregeld in de plaats stelt van de Vlaamse Raad en dus in feite met volmachten regeert, zaak die geloof ik toch te betreuen is.

Tevens wordt de nadruk erop gelegd dat de gegevens altijd laattijdig worden overgemaakt aan het Rekenhof ; dit is ook één van de zaken die in de toekomst volgens mij is te verhinderen.

Het meest treffende vind ik de opmerkingen die gemaakt zijn naar aanleiding van sectie 46 „Letteren en dramatische kunsten – muziek en lyrische kunsten” waarbij het Hof doet opmerken dat de opneming in de begrotingskredieten van toelagen op naam gebeurt, want dat anders in feite de Executieve zich wederrechtelijk in de plaats van de Vlaamse Raad stelt. Het blijkt nu dat bijna voor al die gevallen geen enkel decreet bestaat en dat men dus volledig in overtreding verkeert.

Minister H. Schiltz : Het bijblad regelt de deliberaties.

Mevrouw L. Detiège : Men heeft dit achteraf gezegd, maar het gebeurde allemaal nadien. Ik heb de gelegenheid gehad om het verslag van de besprekingen in de Commissie voor culturele aangelegenheden grondig door te nemen, omdat ik bij de commissie-

vergaderingen niet aanwezig ben als vast lid.

Er bestaan twee verslagen : het officieuze verslag en een gezuiverd verslag. Het loont de moeite om het niet-gezuiverde verslag grondig te lezen. Dan ziet men hoe men de leden van de Vlaamse Raad in het ootje kan nemen en hoe er verkeerde verklaringen kunnen worden afgelegd, die niet te controleren zijn tenzij men toevallig van het dossier op de hoogte is.

Voor deze zaken is echter een oplossing mogelijk. Men kan meer details vragen en er kunnen meer gegevens worden bezorgd.

Minister H. Schiltz : U moet toch niet alle binnenpretjes willen afschaffen.

Mevrouw L. Detiège : Men kan, zoals voor de begroting van economische zaken, in bijlage een aantal bijkomende begrotingen verstreken. Om te verhinderen dat de fantasie van sommige ministers de spuigaten uitloopt, zou zo iets mogelijk moeten zijn.

Mijnheer de Minister, er blijft nog het probleem van de tewerkstelling. Deze aangelegenheid zal op een ander ogenblik door leden van mijn fractie uitvoerig worden behandeld. In een verslag van de Benelux heb ik echter enige tijd geleden gelezen dat men zou trachten de tewerkstelling in de culturele sector te bevorderen. Gaat men inderdaad deze richting uit ? Handelt men consequent naar de woorden ? (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer R. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, zowat drie jaar geleden is de Vlaamse regering gestart in een sfeer van vrij algemene goede wil. Wij zouden nu eens laten zien dat de Vlamingen onder elkaar het beter konden dan de centrale regering. Dit zou, gezien de uiterst slechte resultaten van het beleid van de nationale regeringen gedurende de vorige twintig jaar, niet eens erg moeilijk mogen geweest zijn.

Wel waren er al van bij de aanvang een paar schaduwzijden. De heer

Maes

Geens, Voorzitter van de Executieve, had, weliswaar in overeenstemming met de bestaande tekst van de wet, maar tegen de algemeen aanvaarde geest van dezelfde wet in, zich een groot gedeelte van de bevoegdheid over financiën en begroting toegeëigend. De CVP en de PW hadden, zoals de heer Van Elewyck reeds zegde, onmiddellijk de meerderheidsminderheidsrelatie van de nationale regering overgenomen en, waar mogelijk, de overblijvende bevoegdheden en benoemingen onder elkaar verdeeld.

Toch konden er nog vrij eensgezind een aantal goede voornemens naar voren worden gebracht.

Wat begroting en financiën betrof, zou men een orthodox en zuinig beleid voeren; de tering naar de nering zetten.

Men zou vanzelfsprekend geen nieuwe bijkomende belastingen heffen en van de mogelijkheid tot lenen liefst geen gebruik maken. Zoals alle andere partijen waren wij het vanzelfsprekend met deze goede voornemens volkomen eens.

Dit nam natuurlijk niet weg dat de Volksunie van het begin beklemtoond heeft dat de bevoegdheden die bij de Staatshervorming van 1980 aan de Gemeenschappen werden toegekend, veel te beperkt waren en dat dit eveneens met de middelen het geval was.

De evolutie van de financiële toestand van de Vlaamse Gemeenschap sedert 1980 heeft inmiddels bewezen dat wij het met onze stellingname bij het rechte eind hadden.

De begrotingen 1980-1981 van onze Gemeenschap vertoonden aanvallend geen al te groot tekort, maar achteraf bleek toch, de afzonderlijke secties meegerekend, een negatief saldo van respectievelijk 5,1 miljard frank en 1,9 miljard frank. Trouwens, de thesaurie vertoonde einde 1981 eveneens een tekort van iets meer dan 7 miljard frank.

De begroting 1982 vertoonde aanvankelijk een tekort van 3,8 miljard frank dat men hoopte aan te zuiveren door de aanwending van 1,5 miljard frank

positieve saldi uit het verleden en een consolidatielening van 2,3 miljard frank.

Deze lening ging echter niet door en het 1,5 miljard frank saldi uit het verleden kreeg men evenmin.

De aangepaste begroting 1982 vertoonde al een tekort van 6,6 miljard frank dat nadien in werkelijkheid nog bleek te stijgen tot 9,1 miljard frank. De begroting 1983 vertrok met een vermeld tekort van 3,1 miljard frank, maar dan met weggelaten lasten van bijna 11 miljard frank, zodat in feite het tekort 14 miljard frank zou geweest zijn.

Over het uiteindelijk tekort 1983 – rekening gehouden met hetgeen in het nog op het getouw staand wetsontwerp voor regeling van de saldi uit het verleden zou voortspruiten – bestaan meningsverschillen, want volgens de enen zou dit nog 3,3 miljard frank belopen, maar volgens anderen, met de verrichtingen op de afzonderlijke sectie inbegrepen, 5,4 miljard frank of zelfs 7,2 miljard frank.

De begroting 1984 zou anderzijds weer een tekort van 5,4 miljard frank vertonen, of volgens anderen zelfs 7,3 miljard frank, de afzonderlijke sectie inbegrepen. In deze omstandigheden kan er van een gezond beleid natuurlijk geen sprake zijn en gaan wij dezelfde nefaste weg op als het centrale regeringsbeleid. Men kan inderdaad doen opmerken dat de middelen gedurende 1983 en ook voor dit jaar in belangrijke mate zullen toenemen. Dit kan juist zijn, maar vermits deze bijkomende middelen niet eens voldoende zijn om het overgenomen personeel te betalen en alle lasten uit het verleden te dekken, vergroot de budgettaire ruimte voor de Vlaamse Gemeenschap in genedele en blijft het voeren van een eigen politiek in belangrijke sectoren, zoals de tewerkstelling, zo goed als onmogelijk.

Een eminent lid van onze Commissie, de heer Verhaegen, heeft dan ook tijdens de bespreking in de Commissie de vraag gesteld of er dan een structureel tekort bestond.

Het antwoord op deze vraag kan niet anders dan een beslist ja zijn.

Om te beginnen werden in 1980 de

dotaties duidelijk onderschat. In de eerste plaats moet de vraag opgeworpen worden of men met opzet of bij vergissing geen rekening gehouden heeft met de thans gekende negatieve saldi uit het verleden.

Deze verplichtingen moesten toen immers ook al in grote mate gekend zijn. Het ging over een totaal van ver over de honderd miljard frank gezien alleen al voor de Vlaamse Gemeenschap de te betalen lasten tussen 1983 en 1990 op 76,5 miljard frank moeten geraamd worden, en dit terwijl blijkbaar in de jaren 1980-1981 en 1982 door onze Gemeenschap reeds 38,4 miljard frank lasten uit het verleden gedragen werden.

Er was echter nog meer van het begin af verkeerd.

Zelfs al zou de totale noodzakelijke dotatie in 1980 juist geraamd geweest zijn, dan werd onze Gemeenschap van het begin af benadeeld en moest dit in de volgende jaren zijn effect hebben.

Met een aantal van minstens 58 procent van de Belgische bevolking, kregen wij immers van de gemeenschapskredieten slechts forfaitair 55 procent van de dotatie. Ook wat de gewestkredieten betreft, werden wij elk jaar voor enkele procenten benadeeld, want wij kregen voor 1982 slechts 52,54 procent van de gewestkredieten en voor 1983 : 52,58 procent.

Daarbij dient nog rekening gehouden te worden met het feit dat bijvoorbeeld vermelde cijfers nog geflatteerd zijn, want onze Gemeenschap wordt immers verplicht van de gemeenschapskredieten elk jaar enkele honderden miljoenen te besteden, als meer dan gewettigde en noodzakelijke steun, voor de Brusselse Vlamingen, terwijl er aan Franstalige kant ter zake een duidelijk dubbel gebruik bestaat, in die zin dat daar de Brusselse gemeentebesturen deze bestedingen doen en een organisme zoals bijvoorbeeld de Franstalige Cultuurcommissie in Brussel, derhalve volledig overbodig was. Het is wellicht nog te vroeg om hier veel te zeggen over het wetsontwerp waardoor, enerzijds, de saldi uit het verleden worden geregeld, maar meteen ook een nieuw financieringsmechanisme voor de nationale

Maes

economische sectoren wordt uitgewerkt, waardoor dus – en dit kan nooit goed zijn – als het ware het geld van twee huishoudens wordt gemengd.

In de eerste plaats moet ik daarbij doen opmerken dat dus heel wat cijfers in de begroting en de begrotingsaanpassing die wij thans bespreken, nog op losse schroeven staan, omdat deze cijfers reeds gebaseerd zijn op een wetsontwerp dat na een lange lijdensweg nog steeds niet goedgekeurd werd.

Geef toe dat dit op zijn minst een zeer eigenaardige manier van doen is.

– De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Ten tweede wil ik er toch op wijzen dat ook de Voorzitter van de Vlaamse Executieve dit fameuze wetsontwerp een omweg genoemd heeft. Waarom deze omweg ?

Misschien ben ik niet slim genoeg om het te begrijpen en dan hoop ik dat verstandiger collega's uit de andere partijen het mij nu eens eindelijk haarfijn en eenvoudiger willen uitlegen.

Van Vlaamse kant zegt men immers – alleszins de Volksunie en af en toe ook eens enkele anderen -, dat Vlaanderen financieel ernstig benadeeld wordt door het feit dat vijf belangrijke economische sectoren onder de bevoegdheid van de centrale regering blijven.

Wij althans spreken daarbij geregeld van de miljardenstroom die uit de Vlaamse Gemeenschap naar de nationaal gebleven staalsector in Wallonië wordt overgeheveld. Maar deze stelling wordt ook telkens weer opnieuw van diverse zijden betwist, in de eerste plaats en dit om voor de hand liggende redenen, door de Walen zelf.

Maar ook vanuit de centrale regering en zelf door de Vlaamse Ministers wordt en werd onze bewering tegengesproken en wordt met allerlei argumenten en cijfers telkens opnieuw beweerd dat beide Gemeenschappen inzake de nationale sectoren zowat krij-

gen wat hun toekomst en dat er een financieel evenwicht bestaat, bestond en zal bestaan inzake de financiering van deze nationale sectoren. En precies dan begrijp ik het niet meer.

Want dan zou het toch eenvoudig en gemakkelijk moeten zijn deze sectoren op te splitsen en elke Gemeenschap de financiële verantwoordelijkheid voor haar eigen financiële ingrepen op te leggen.

Zelfs een tweederde meerderheid zou in die veronderstelling te vinden moeten zijn voor deze noodzakelijke vereenvoudiging.

Maar dit gaat blijkbaar niet en men moet dus gedwongen zijn toevlucht nemen, tot een zogeheten omweg, een omweg die echter duister en vuil is en geheel gesteld om te lijden.

Een omweg die reeds nu blijkbaar al op twee manieren kan uitgelegd worden, die volgens sommige Vlaamse woordvoerders tot een heel ander doel leidt dan volgens sommige Franstalige woordvoerders. Een omweg die volgens mijn bescheiden mening niet naar de echte regionalisatie van de nationale sectoren leidt, maar die zeker beslissingsmacht toekent aan de Minister van economische zaken en aan de centrale regering die, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, beslissingen zal treffen over bepaalde toekenningen inzake de successierechten.

Men kan in ieder geval niet ontkennen dat de successierechten, één van de belastingen die volgens de wet van 1980 in aanmerking kwamen voor de *ristorno's*, thans in feite opnieuw „gehernationaliseerd” worden. Een van de weinig goede punten die in dit fameuze wetsontwerp voorkomen is dat het saldo van de compensatiekredieten, die aan Wallonië werden toegevoerd voor Zeebrugge, eindelijk zal aangewend worden waar dit het meest nodig is.

Mag ik toch nog even in herinnering brengen dat deze compensatiekredieten op een gegeven ogenblik opliepen tot 8 miljard frank en dat de Walen deze spaarpot jarenlang grotendeels onaangeroerd hebben gelaten, terwijl zij anderzijds steeds nieuwe bij-

standsmiddelen van de centrale regering hebben afgedwongen ?

Mag ik eraan herinneren dat voor zover deze compensatiekredieten dan wel aangewend werden, dit gebeurde om zo goed als nutteloze wegen aan te leggen en zelfs om toeristische infrastructuur in Wallonië uit te bouwen, terwijl zij vanzelfsprekend veel beter voor het Waalse staal waren gebruikt ?

Om bij de bespreking van de secties leefmilieu en waterbeleid niet voor één enkel punt nog eens op deze tribune hoeven te komen, wil ik het met het goedvinden van de Voorzitter thans eens te meer hebben, zoals trouwens verscheidene voorgaande jaren, over de stand van zaken in verband met de fameuze moerriool voor afvalwater langsheen het Albertkanaal.

Zowel bij de aanpassing van de begroting 1983 als bij de begroting 1984 die wij thans bespreken, worden opnieuw enkele tientallen miljoenen, samen 100 miljoen frank, vastgelegd voor deze schandaalonderneming. Laat ik inderdaad nog maar eens in herinnering brengen dat met deze onderneming werd gestart in 1968 en dat de aanvankelijke raming 1,3 miljard frank bedroeg, de werken werden toegewezen voor 2,4 miljard frank maar dat tot 1980 reeds 4,5 miljard frank werd uitgegeven. De werken dienden al in 1972 te zijn beëindigd maar dit is nog steeds niet het geval zodat de collector reeds meer dan tien jaar ongebruikt is. In het beste geval zal een deel van de collector thans kunnen dienen voor het gravitair afvoeren van bepaalde afvalwaters, dit wil zeggen met uitschakeling van het grootste deel van de bestaande maar al erg beschadigde technische apparatuur. Indien ik goed ben ingelicht zouden nog voor bijna een miljard frank eisen voor schadevergoeding moeten worden beslecht.

Al bij al kan men het toch niet anders dan ongehoord en godgeklagd vinden dat in ieder geval zo'n 5 miljard frank – betere franken nog dan deze van vandaag – hier zo goed als zeker weggegooid werden.

Ik zou dan ook graag willen vernemen hoe de stand van zaken er op het ogenblik uitziet, tot hoever het bestede bedrag nu al opgelopen is, welke betwis-

Maes

tingen nog moeten beslecht worden, wanneer een deel van de collector in gebruik zal genomen worden en welke bijkomende kosten nog te voorzien zijn.

Ik had deze vragen om uitleg reeds 14 dagen geleden, tijdens de bespreking in onze Commissie, aangekondigd zodat ik hoop van de betrokken Minister gemakkelijk een antwoord te zullen krijgen.

Om te besluiten herinner ik er nogmaals aan dat de Volksunie steeds beklemtoond heeft dat de staats hervorming van 1980 niet ver genoeg ging. Ik heb gehoord dat collega's uit andere partijen ondertussen ook dezelfde mening zijn toegedaan en, zoals wij, thans stellen dat beslist een verdere stap moet worden gezet in de Staats hervorming.

De financiële ramp, waarmee onze Gemeenschap de komende jaren dreigt te worden geconfronteerd – men denke maar aan de woorden van de Gemeenschapsminister van financiën en begroting en aan de evolutie bij de Kempense Steenkoolmijnen – is een reden te meer waarom binnen de kortste termijn eindelijk moet worden gegrepen naar deze logische en voor de hand liggende oplossing. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : Minister Schiltz heeft het woord.

Minister H. Schiltz (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, het is vanzelfsprekend mijn bedoeling niet mij te mengen in het politieke debat dat tussen de fracties naar aanleiding van de bespreking van deze begroting wordt gevoerd.

Ik zal trachten op de technische vragen die zijn gesteld in verband met de analyse van deze begroting te antwoorden. Inhoudelijk zal ik de meer fundamentele vragen tijdens de komende dagen nader kunnen ontleden en er op terugkomen.

Ten eerste, het structureel deficit is berekend met inachtneming van het bijstandsplan van de centrale regering. Ook met het doorlopen in de ristorno's van enkele onderdelen van de

ze bijstand, na het afbouwen van de lasten van het verleden is rekening gehouden.

Ten tweede, wat de afbouw van de prefinancieringen betreft, hebben de heren Verhaegen en De Grève daarop sterk de aandacht gevestigd. Wij hebben een zeer grote inspanning gedaan. Uit de grafiek die ik in de Commissie heb medegedeeld blijken duidelijk de ingrepen die we in de loop van 1982 hebben moeten uitvoeren. We kunnen deze politiek op dit ogenblik niet verder. We moeten stilstaan op het niveau van afbouw dat we nu hebben bereikt, om de eenvoudige reden dat een verder doortrekken van de lijn naar beneden onze budgettaire situatie en onze thesaurie situatie helemaal zou doen vastlopen.

Er is integendeel een kleine stijging van de prefinanciering voor 1984 tegenover 1983. Het zal erop aankomen dat deze lijn niet terug naar boven loopt. Dat zal een heel resultaat zijn. Wij hadden ons eigenlijk voorgenoemen het „saldo van de saldi" te gebruiken om de afbouw van deze prefinancieringen te kunnen dekken. Maar u weet dat de centrale regering om budgettaire redenen een compensatie heeft uitgevoerd tussen de saldi enerzijds en de bijstand voor de lasten anderzijds. Zij heeft de saldi gebruikt met een andere bestemming dan deze die we daarvoor hadden uitgedacht.

Indien u de eerste toelichting van de begroting van deze regering leest, kunt u vaststellen dat het in onze bedoeling was deze saldi te behouden als een spaarpot om de prefinanciering te kunnen afbouwen. Vermits deze saldi ons niet ter beschikking worden gesteld maar aangewend als bijstand voor de lasten van het verleden kunnen we over deze spaarpot niet beschikken en moeten wij de afbouw van de prefinanciering met onze gewone inkomsten trachten op te vangen. Ik meen dat we in dit verband de grens van het mogelijke hebben bereikt.

Wat de lasten van het verleden betreft, die niet worden gedekt, moet men twee zaken onderscheiden. Er zijn de lasten die na 1990 op onze begroting blijven wegen. Gelukkig gaat het niet om astronomische bedragen :

2 miljard frank per jaar. Daarvoor is natuurlijk in geen speciale regeling voorzien. Het wordt gedeeltelijk gecompenseerd door ristorno's die blijven doorlopen na het bijstandsplan.

In verband met de andere lasten heeft de Minister van institutionele hervormingen verklaard dat die nog bespreekbaar zijn, maar ter zake hebben wij geen garanties. Dat is een kwestie van een ernstig overleg tussen de Vlaamse en de nationale regering.

Deze lasten zijn natuurlijk niet mathematisch te ramen. Hoeveel de planschade zal bedragen, weet niemand. Het is trouwens niet uitgesloten dat we daarop een nieuwe kijk kunnen krijgen. Op dit ogenblik wens ik daarover niet verder uit te weiden. Het zou trouwens niet opportuun en onhandig zijn. Iedereen zal dat wel begrijpen.

Wat zal de staatswaarborg betekenen ? Wat zal er nog uitgevonden worden ? Zal de crisis al dan niet doorgaan ? Niemand kan dat voorspellen. Indien wij tot een regeling komen met de centrale regering, zal het veeleer zijn in functie van een soort verzekeringsafpraak of terugboeking buiten begroting...

De heer J. Van Elewyck : Of een aalmoes.

Minister H. Schiltz : . . . omdat anders met gemiddelden moet worden gerekend waaraan geen houvast is. Hoe dan ook, het is bespreekbaar maar indien het wetsontwerp wordt goedgekeurd, zijn het voor ons potentiële lasten uit het verleden, waarvoor nog geen oplossing voorhanden is. Dit zal nog moeten worden weggewerkt.

Garanties voor de omvang van de successierechten zijn er helaas niet. Wie zou dat kunnen garanderen ? Indien men over tamelijk betrouwbare statistieken over de mortaliteit beschikt, zijn er minder betrouwbare statistieken over de te verwachten omvang van de successierechten, omdat men bijvoorbeeld de weerslag niet kent van een aantal door de centrale regering getroffen maatregelen in verband met aandelen en obligaties die mogen worden aangewend.

Daardoor is er een hele verschuiving

Schiltz

ontstaan in de structuur van de patri-monia, waardoor het niet onmogelijk is dat de opbrengst van de successie-rechten in de toekomst eerder zal dalen dan stijgen.

De heer Debusseré : Of tot nul dalen.

Minister H. Schiltz : Ik denk dat niemand garanties zal bieden, dat dit bedrag onveranderd zal blijven, maar vermits wij tamelijk snel uit de terugbetaling van de overschrijding van het thesaurietekort geraken, zal een lichte daling van de successierechten niet onmiddellijk een weerslag hebben op onze begroting, maar wel op die van de centrale regering, vermits zij hetgeen overblijft moet gebruiken om de nationale sectoren te financieren.

Inzake de thesauriekant van onze situatie, is het altijd bijzonder moeilijk daarvan een getrouwe momentopname te maken. Een thesauriesituatie kan van de ene dag naar de andere erg verschillen.

Op dit ogenblik bijvoorbeeld schijnt – ik zeg wel schijnt – de globale thesauriesituatie per 31 december 1983 per saldo ongeveer 12 miljard frank debet te bedragen. Wat stilaan boekhoudkundig wel beschikbaar komt is de afrekening voor de diverse jaren 1980, 1981 en 1982.

Daarover werden vragen gesteld. Ik zal daarover graag de preciese gegevens verstrekken.

Wat de opmerkingen in verband met het Rekenhof betreft, mevrouw Detiège, is er de afspraak dat wij met de Commissie voor financiën en begroting deze opmerkingen aan een speciaal onderzoek zouden onderwerpen.

Ik kan alleen reeds zeggen dat er één opwerping is waar het Rekenhof ongetwijfeld gelijk heeft, maar waarbij men zich dient af te vragen in welke mate dit realistisch is, namelijk, de verplichting om onmiddellijk na een deliberatie ervoor te zorgen dat deze deliberatie wettelijk wordt bekrachtigd. U kent het ritme van onze werkzaamheden. Als wij een deliberatie van de maand juni in een decreet moeten omzetten dan wordt het no-

vember vooraleer over dat decreet wordt gestemd.

Mevrouw L. Detiège : Het is dus duidelijk dat er iets hapert aan de werking van de Raad.

De heer H. Schiltz : Dat is het systeem. Wij moeten afrekenen met het centrale Parlement dat voorrang heeft. Dat is het gevolg van het dubbele lidmaatschap, van de structuren enzovoort.

De heer J. Van Elewyck : Er zijn afspraken over het werkschema. Die afspraken worden gevolgd.

Minister H. Schiltz : Zelfs met die afspraken over het werkschema is het nogal duidelijk dat het tot stand brengen van en het stemmen over een decreet om een begrotingsdeliberatie te bekrachtigen, ook vijgen na Pasen zijn en dat het, hoe dan ook, twee tot drie maand na de deliberatie is dat het decreet tot stand kan komen. Daarom vind ik het verdedigbaar dat deze deliberaties worden gegroepeerd in een bijblad. Misschien kan de afspraak worden gemaakt dat men in het midden en op het einde van het jaar een bijblad maakt. Dat is voor mij oké. Alleszins is er geen enkel probleem om bijvoorbeeld met de Commissie voor financiën en begroting van de Raad een afspraak te maken, zoals dat trouwens ook in het centrale Parlement gebeurt, dat de deliberaties worden doorgestuurd naar de Commissie die op die manier op de hoogte kan blijven van het verloop van de ontwikkeling van deze uitgaven buiten budget. Dat zou misschien een afspraak kunnen zijn waarbij de Vlaamse Regering door de Raad op ieder ogenblik ter verantwoording kan worden geroepen. Het is slechts een suggestie. Ik meen echter dat het in die zin is dat wij op de opmerkingen van het Rekenhof kunnen ingaan.

Ik wil voorstellen dat wij deze gehele problematiek, na het sluiten van de besprekingen betreffende de begrotingen, in de Commissie voor financiën en begroting zouden aanvatten om zo te komen tot definitieve afspraken tussen de Executieve en de Raad, waarbij enerzijds de operationaliteit van de Vlaamse Regering gewaarborgd wordt en anderzijds een snel toezichtrecht van de Raad op derge-

lijke operaties ook wordt gewaarborgd.

Dat is mijn voorstel. Daarbij wil ik het voor vandaag laten. (**Applaus op alle banken**)

De Voorzitter : De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik wil op mijn beurt de beide verslaggevers, de heren Stan De Clercq en Vermeiren danken voor hun voortreffelijk verslag.

Ik zal mij beperken tot het behandelen van een aantal algemene vragen, aangezien wij in de loop van de volgende dagen voldoende gelegenheid zullen hebben om, sector per sector, de begroting van de Vlaamse Gemeenschap te behandelen.

Ik meen dat verschillenden onder u met de vraag blijven zitten hoeveel het tekort op deze begroting eigenlijk is want er zijn ter zake verschillende cijfers geciteerd.

Volgens het document dat door de Executieve werd ingediend is er een tekort op de globale begroting, titels I en II, van 3,6 miljard frank. Het juiste cijfer is 3 miljard 635 miljoen frank.

Er is in het verslag sprake van een budgettair tekort van 5,4 miljard frank. Door de heer Schiltz werd in zijn uiteenzetting gesproken over 7,3 miljard frank. De vraag is welk het juiste cijfer is. Het juiste cijfer is dit dat voorkomt in de begroting, die werd ondertekend door de negen Ministers en in de Executieve als dusdanig ook werd afgesloten, namelijk 3,6 miljard frank.

Ik wil niet zeggen dat de andere cijfers uit de lucht zijn gegrepen. Zij veronderstellen vanzelfsprekend een toelichting.

De verklaring daarvan ligt in het feit dat men aan de draagwijdte van het akkoord van 26 juli van vorig jaar voorbijgaat.

Dit akkoord heeft voor gevolg gehad dat de lasten van het verleden door het bijstandsscenario werden en wor-

Geens

den gedekt.

Indien u daaromtrent bij komende gegevens wenst, volstaat het even het verslag van de heer Vermeiren, bijlage 1, in te kijken.

Deze regeling heeft voor gevolg, niet dat de Gewesten reeds vanaf verleden jaar failliet zouden zijn geweest – want wij hebben lasten uit het verleden van 10,9 miljard frank waartegenover geen inkomsten stonden – maar dat progressief onze toestand wordt verbeterd, bij zoverre dat het debetsaldo op de thesaurie tegen 1986 wordt weggewerkt en dat er vanaf dat ogenblik een overschot bestaat, gaande van 2,8 miljard frank in 1986 naar 5,7 miljard frank in 1989 en 4,6 miljard frank in 1990. Met andere woorden, dat vanaf dat ogenblik de middelen die werden toegewezen hoger liggen dan de saldi.

Wat verleden jaar of dit jaar betreft, zou ik willen zeggen – want de twee begrotingen zijn aan mekaar gekoppeld en vandaar het verschil – dat het saldo op de lasten van het verleden, het overschot van de middelen die ons werden toegekend, 1.730 miljoen frank bedraagt. Dit bedrag is verleden jaar gestort in de fondsen, in de afzonderlijke sectie IV, wat voor gevolg heeft dat inderdaad in deze fondsen bepaalde middelen beschikbaar zijn voor het dekken van uitgaven die dit jaar worden verricht. Vandaar het verschil. Maar na het feuilleton voor 1983 is het tekort van verleden jaar 29 miljard frank en van dit jaar 3,6 miljard frank.

De cijfers die de heer Schiltz heeft vermeld, spruiten voort uit het feit dat bij de titels I en II ook titel IV werd opgeteld. Nu weet iedereen dat titel IV buiten de begroting staat. Men moet rekenen houden met de saldi beschikbaar in de begrotingen per 31 december 1983, dit na stijving door de nieuwe middelen die dit jaar vanuit de begroting naar de fondsen worden overgedragen; daartegenover staan de uitgaven van dit jaar en de saldi in de fondsen die op het einde van dit jaar nog beschikbaar zullen zijn.

Ik wil dit alleen onderstrepen opdat

men eens duidelijk zou nagaan welke de reële situatie is. Welnu, er is een tekort van 3,6 miljard frank en dan spreek ik van de ingediende begroting. Hiermee heb ik niet gezegd dat dit het eindresultaat zal zijn op het einde van het jaar. Dat hangt vanzelfsprekend af van de ontwikkeling van de uitgaven en van onze ontvangsten. Ik geloof toch dat het belangrijk is dit toe te lichten.

De weerslag van het akkoord van 26 juli 1983 is, ten eerste, dat voor de lasten van het verleden middelen werden beschikbaar gesteld die deze lasten overcompenseren.

De heer J. Van Elewycck : Mijnheer de Voorzitter, door het op die manier te zeggen erkent u dat er lasten van het verleden op de Vlaamse Gemeenschap worden aangerekend, terwijl er rechtbankuitspraken zijn die precies het tegenovergestelde in vonnissen stellen. Het is zo waar dat wij geen enkele last van het verleden moeten erkennen, dat de regering een afzonderlijk wetsontwerp had ingediend, precies om vast te stellen dat die lasten van het verleden wél voor onze rekening zouden geweest zijn. Met uw uitspraak geeft u degenen in de nationale regering gelijk die zeggen dat er wél lasten van het verleden voor de Gewesten en Gemeenschappen bestaan. Ik kan het niet helpen, maar het is toch niet handig om het op die manier in openbare vergadering te zeggen. Dit kost ons miljarden.

De heer G. Geens : Ik zal straks even toelichten wat ons dit zal kosten.

Tijdens de besprekingen die de goedkeuring van de wetten van 1980 voorafgingen – en indien ik mij niet vergis, mijnheer Van Elewycck, heeft u die wetten ook goedgekeurd – werd uitdrukkelijk in het vooruitzicht gesteld dat de lasten zouden worden overgeheveld naar de Gemeenschappen en Gewesten die daarvoor middelen zouden ter beschikking krijgen in de vorm van *ristorno's*. Ik ben de eerste om toe te geven dat die middelen niet onmiddellijk en zelfs niet integraal werden overgemaakt. Ik wens daarop nu niet in te gaan maar wil enkel de gevolgen bespreken van het akkoord van 26 juli 1983.

Dank zij dit akkoord werden een aan-

tal belastingen geristorneerd en dit niet uitsluitend voor de periode dat de lasten van het verleden op ons budget wegen. Zij zijn definitief verworven. Van die gewestelijk ristorneerbare belastingen is er nog slechts één waarop geen *ristorno's* werden toegekend, namelijk de belasting op voertuigen, de zogenoemde verkeersbelasting, terwijl de successierechten nog helemaal niet werden geristorneerd. Op dit laatste kom ik straks terug.

De heer J. Van Elewycck : Het is het belangrijkste !

De heer G. Geens : Ik herhaal dat de middelen die in de huidige fase dienen voor de financiering van de lasten uit het verleden, definitief geristorneerd zijn. Zij zullen dus ook nadat die lasten zijn weggewerkt, ten goede komen aan de Vlaamse Gemeenschap, respectievelijk het Vlaamse Gewest. Ik meen dat het belangrijk is daarop uw aandacht te vestigen.

De heer J. Van Elewycck : Dat is toch niet nieuw, mijnheer de Voorzitter.

De heer G. Geens : Indien wij ons zouden beperken tot het aanbrengen van nieuwe elementen, zouden grote gedeelten van uiteenzettingen, ook van uw uiteenzetting, mijnheer Van Elewycck, overbodig zijn en hadden wij deze beperking al lang kunnen beëindigen. Het is enkel mijn bedoeling systematisch na te gaan welke dat akkoord heeft voor ons.

Ingevolge twee maatregelen die de Executieve heeft genomen inzake het opstellen van de begroting is er – vanzelfsprekend in een bepaalde hypothese – wel een oplossing voor structurele deficits. De verhouding tussen *ordonnanceringskredieten* en vastleggingen die aanvankelijk was scheefgegroeid, is in de loop van de jongste jaren terug hersteld. Deze gegevens komen trouwens voor in het verslag van de Commissie en u zal vaststellen dat op dit stuk normale verhoudingen zijn ingetreden. Bovendien werd een belangrijke inspanning gedaan ter beperking van de prefinanciering. De heer De Grève heeft er daarstraks nog op gewezen. In deze periode van twee jaar kon de prefinanciering worden verminderd met 40 procent.

Ziedaar de reële betekenis van het ak-

Geens

koord van 26 juli 1983. Wat dat betreft – er werd hier verwezen naar de adviezen die de Vlaamse Executieve daarover heeft uitgebracht – verwijst ik naar het feit dat wij over het akkoord van 26 juli reeds twee dagen nadien, op 28 juli, een advies hebben uitgebracht. Dit advies heb ik hier in de Raad uitvoerig toegelicht.

De heer J. Van Elewyck : Inderdaad.

Minister G. Geens : U is dat advies op dat ogenblik niet bijgetreden.

De heer J. Van Elewyck : Dat is juist, ja.

Minister G. Geens : In uitvoering van dat akkoord werd een genummerd koninklijk besluit voorgelegd, waarover wij opnieuw een advies hebben uitgebracht. Zowel over het akkoord van 26 juli, over het ontwerp van genummerd koninklijk besluit, als over het ontwerp van wet dat ten eersten male door de Regering werd voorgelegd, werd door de Executieve meerderheid tegen minderheid – zes tegen drie stemmen – een advies uitgebracht. Het is het geheel van deze documenten dat men in aanmerking moet nemen om te verklaren dat wij voor de jongste versie van het ontwerp van wet, waarover wij een advies hebben uitgebracht, hebben gerefereerd, naar de beslissingen van 26 juli. Dit onderzoek sloeg op een aantal artikelen die volgens de versie van de Regering – die trouwens vorige week door de Kamer werden behandeld – onvoldoende wettelijke waarborgen geven voor de uitvoering van dit akkoord. In de Executieve althans stonden twee partijen volledig achter het akkoord van 26 juli 1983, van bij de aanvang en tot nu toe. De bemerkingen die wij hebben gemaakt slaan erop dat bepaalde artikelen van het wetsontwerp onvoldoende wettelijke garanties inhouden opdat het inderdaad integraal zou kunnen worden uitgevoerd. Ik wijs erop dat niet alle leden van de Executieve het akkoord van 26 juli zijn bijgetreden. Laten wij deze zaken dus eens duidelijk onderscheiden.

Een geschiedenis – het is maar een korte geschiedenis – heeft haar rechten maar het is misschien niet slecht er even aan te herinneren. Wat bete-

kent het ontwerp dat momenteel ter bespreking ligt ? In ons advies hebben wij inderdaad – en ik blijf erbij – aangevoerd dat bepaalde verbintenissen, aangegaan op 26 juli, in de tekst onvoldoende wettelijk gegarandeerd zijn. **(Applaus op de banken van de SP en de W)**

Dit is het resultaat van het feit dat de Raad van State bepaalde beschikkingen niet in dit wetsontwerp heeft willen laten opnemen. De Regering heeft zich daar trouwens bij neergelegd, ze heeft systematisch haar tekst gewijzigd gaande van een ontwerp van koninklijk besluit naar een wetsontwerp dat daarenboven in laatste versie nog eens aangepast is aan het advies van de Raad van State. Het komt er, buiten de strikte tekst, bijgevolg op aan voor het wetsontwerp voldoende garanties te bieden opdat het akkoord wel zou worden uitgevoerd. Een eerste garantie is dat voor de nationale sector de enveloppes werden vastgelegd tot 31 juli 1983, met uitzondering van de steenkoolmijnen waarvoor de enveloppe verder gaat tot uitputting, op basis van het bedrag dat werd vast-

werd vastgesteld. Vanaf dat ogenblik worden dus geen nieuwe nationale middelen voor de nationale sectoren nog beschikbaar gesteld.

Wat artikel 7 betreft, de waarborg kon niet, en kan niet, in het wetsontwerp worden gegeven. Hierover ging trouwens de discussie vorige week in deze zelfde zaal, maar door een andere Kamer. Ik moet daar bijgevolg niet naar refereren.

Er is wel een systeem uitgewerkt, en door de regering bekrachtigd, dat tegemoetkomt aan deze vraag, namelijk dat het supersaldo, dat staat in het bijstandschema, aan de Gewesten zal ten goede komen. Deze middelen worden overgeschreven naar het nationaal solidariteitsfonds met zowel een Vlaams als een Waals luik. In Wallonië worden de middelen aangewend voor het staal. Wat Vlaanderen betreft worden ze aangewend enerzijds voor de lasten uit het verleden en anderzijds voor het terug op nul brengen van de thesaurie, terwijl het overschot wordt gestort in het Fonds voor Industriële Vernieuwing, waar even-

Executievevoorzitter G. Geens (CVP), Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, bij zijn repliek op de algemene inleiding tot het begrotingsdebat

Geens

eens twee aparte luiken bestaan.

De heer J. Van Elewyck : Beslist uw Executieve over de aanwending van die gelden ?

Minister G. Geens : Ja, want wij alleen hebben een trekkingsrecht voor de middelen die beschikbaar worden gemaakt voor het Fonds voor industriële Vernieuwing.

De heer L. Van den Bossche : Alleen voor de reconversie.

Minister G. Geens : Zij worden precies daarvoor aangewend. Dus heeft men een trekkingsrecht voor het totaal van die middelen.

De heer J. Van Elewyck : Dan is dat toch beperkt.

De heer L. Van den Bossche : Voor de rest bestaat geen enkele garantie.

Minister G. Geens : Jawel !

De heer L. Van den Bossche : Neen, alleen uw verklaring.

Minister G. Geens : Ik heb u uitdrukkelijk verwezen naar de beslissing in de regering. U hebt gelijk, voor innovatie hebben de Gewesten geen invloed, of geen trekkingsrechten. Indien het echter gaat om het luik „reconversie”, het enige dat zal overblijven, hebben de Gewesten wél trekkingsrechten.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de Voorzitter, ik beweer niet dat wat u zegt niet in overeenstemming is met wat ons vorige week werd verteld. Dat is identiek, maar de vraag is op welke wijze dit wettelijk wordt vastgelegd. Ik wil u zeggen dat om het even welke nieuwe regering, bij een nieuw regeerakkoord, met een ander Minister van economische zaken, met gans uw uitleg en met alle beloften kan doen wat hij wil wanneer dat bij de regeringsvorming wordt gewijzigd. Er is geen enkele wettelijke waarborg.

Minister G. Geens : Ik zeg alleen dat wij het akkoord hebben getoetst aan de inhoud van de wet en aangezien de wet deze inschrijving niet kan opnemen omdat men zich geconformeerd

heeft aan de Raad van State, komt het erop aan een andere waarborg te nemen. Uw reactie verwondert mij echter aangezien uzelf vraagt dat de Raad van State op de huidige wettelijke tekst nog verder beperkingen zou doorvoeren. Het kan zijn dat u daarmee moeilijkheden heeft, maar dat is de realiteit.

Ten tweede, in verband met de twee filialen van de Nationale Maatschappij voor de nationale sectoren, hebben wij zeer duidelijk geformuleerd dat wij advies zouden kunnen uitbrengen op de koninklijke besluiten waarbij deze filialen worden tot stand gebracht.

Een derde punt waarop wij hebben aangedrongen is het fameuze artikel 11.

De heer J. Van Elewyck : Ik lees in het advies van de Executieve niet dat u inzake de nationale sectoren advies zou willen uitbrengen maar wel het volgende : „Dit veronderstelt dat zij direct medezeggenschap krijgt”. Dat is natuurlijk iets gans anders dan het uitbrengen van adviezen. Medezeggenschap betekent mede beslissen en als men ziet wat de nationale regering tot nog toe heeft gedaan met de adviezen die u heeft uitgebracht, dan zeg ik „he-laas”.

Minister G. Geens : Daar gaat het niet over. Ik licht de draagwijdte toe van het advies dat wij twee weken geleden hebben uitgebracht.

Derde punt : de waarborg van de Staat. Welnu, de tekst van het wetsontwerp was op dat stuk dubbelzinnig. Dank zij onze tussenkomst werd hij inderdaad verbeterd. Staatswaarborg is integraal uitgesloten en omtrent het bijzonder voorrecht dat kan worden gegeven aan deze beide filialen, is eveneens bepaald dat het voor advies aan de Executieve zal worden voorgelegd.

Ten slotte is er artikel 11 waarvan wij hebben gezegd dat het overbodig is. Deze stelling is door de regering bijgetreden in zoverre het niet toepasselijk is op de sectoren waar hetzij geen cash drain bestaat, hetzij waar akkoorden zijn tot stand gekomen in het kader van een bepaalde herstructure-

ring.

De heer L. Van den Bossche : Hetzelfde geldt ook voor artikel 11. Er is geen enkele beperking wettelijk ingebouwd en de regering is niet gebonden door welke verklaring dan ook, waar dan ook afgelegd, zelfs niet op deze publieke tribune. Als zij de teksten zelf niet wijzigt kan zij over het geheel van de nationale sectoren ingrijpen, dus opnieuw voor een tweede maal ingrijpen bij Cockerill-Sambre als ze dat wil, na het volmachten koninklijk besluit 256 zou ze het opnieuw kunnen, zelfs in sectoren waar er geen cash drain is. Haar uitleg gegeven in commissie en in openbare vergadering beperken haar niet ter zake. Dit is een volmacht „pur et simple” voor de vijf nationale sectoren in hun geheel.

De heer N. De Batselier : De heer Gol heeft zaterdag duidelijk herhaald dat dat de wettekst is en geen andere. Mijnheer de Voorzitter, u verwacht volgens mij twee dingen, enerzijds wat de regering aankondigt te zullen doen en anderzijds welke wettelijke garanties wij hebben.

De heer G. Geens : Ik denk dat ik voldoende heb toegelicht welke de draagwijdte was van ons advies waarvan wij trouwens niets moeten terugnemen. Er werd geïnsisteerd op de mogelijkheid om bij wet het akkoord van 26 juli uit te voeren, akkoord waar uw partij en de andere van bij de aanvang tegen zijn geweest.

De heer J. Van Elewyck : En nog !

De heer G. Geens : Ik vind het alles samen amusant dat men een akkoord, dat men destijds heeft verworpen, nu inroept, terwijl wij van bij de aanvang onze adhesie hebben betuigd.

De heer N. De Batselier : Vraagt u die wettelijke waarborg nog steeds ?

De heer G. Geens : Wij geven een advies. Eens de regering in het bezit is van onze adviezen, neemt zij haar beslissingen. Deze beslissing komt erop neer dat zij haar wetteksten niet wijzigt, althans voor dit punt. Voor andere punten werd er wel een wijziging aangebracht. Vier artikelen van het oorspronkelijk wetsontwerp werden

Geens

gewijzigd. De Raad van State wilde niet dat op dit stuk de wettelijke teksten verder gaan dan ze nu zijn. Indien men de tekst die werd voorgelegd in het kader van een genummerd koninklijk besluit had kunnen aanvaarden, waren onze opmerkingen, wat de juridische draagkracht betreft, zonder voorwerp.

De heer N. De Batselier : Dus, u eist nog altijd dat ze in de wet komen.

De heer G. Geens : Neen, tenzij u dat wenst.

De heer N. De Batselier : Wij zullen amendementen indienen. Wij zijn benieuwd op welke manier mevrouw Steyaert en de heer Lenssens zullen stemmen.

De heer G. Geens : Dit akkoord, dat wij destijds hier in de Raad hebben verdedigd, dat door u werd bevochten, nemen wij nu als enige maatstaf om na te gaan of het wetsontwerp daarmee overeenstemt. Wsij blijven achter dit akkoord staan. Wij hebben alleen vastgesteld dat bepaalde beschikkingen ervan niet in de wet konden worden ingeschreven gelet op het advies van de Raad van State of gelet op het feit dat er geen bijzondere meerderheid is om de wet te wijzigen. Ik wil erop wijzen dat over de grond van de zaak destijds geen eenstemmigheid bestond. Wij hebben de verantwoordelijkheid genomen dit akkoord te steunen en uw partij niet.

De heer J. Van Elewyck : Dat is niet de grond van de zaak.

De Voorzitter : Ik geloof dat u elkaar nu wel goed hebt begrepen.

De heer J. Van Elewyck : De Voorzitter van de Executieve blijft het voorstellen alsof het akkoord van juli de grond van de zaak is. Daarover gaat het niet. Het advies uitgebracht door de Executieve betreft het wetsontwerp over de saldi en de lasten evenals de financiering van de nationale economische sectoren. Het gaat om het wetsontwerp, niet over het ontwerp van genummerd koninklijk besluit. Het gaat niet om de documenten van 23 of 28 juli. Er wordt wel naar gerefereerd, maar dit advies had een andere be-

stemming.

Minister G. Geens : Neen, dit advies sloeg op drie artikelen in het ontwerp. Ik herhaal zeer duidelijk dat wij vanuit de Vlaamse Executieve willen dat dit wetsontwerp wordt goedgekeurd. Ten eerste geeft het een oplossing voor de saldi en de lasten van het verleden – Dit is het eerste luik van het ontwerp – bovendien wordt de budgettaire situatie van de Vlaamse Gemeenschap met de tijd daardoor ook volledig in orde gebracht. Zelfs uit de hypothesen vooropgesteld door de heer Schiltz, blijkt dat vanaf 1989 of 1992, naargelang het geval, de begroting een boni zal vertonen. Dank zij deze regeling zullen wij vanaf 1987 reeds een overschot hebben dat wij kunnen aanwenden voor de financiering van ons beleid. Ten tweede, en dat hebben wij van bij de aanvang gezegd, zullen er geen nieuwe ontmoetingsmomenten meer zijn vanuit de nationale begroting voor deze nationale sectoren. Dit staat onomstotelijk vast. Ten derde, wat de beschikbaarheid van de saldi door de Gemeenschappen en de Gewesten betreft, heb ik u de techniek toegelicht die via de begroting van economische zaken zal tot stand komen, maar die niet in de tekst kon worden opgenomen, omdat de Raad van State de desbetreffende bepalingen tot tweemaal toe uit de tekst heeft geweerd.

Mijnheer de Voorzitter, zo kom ik tot de verdere uitvoering van de staats-hervorming. In de eerste plaats wil ik het hebben over de administratie. De heer Verhaegen heeft daaromtrent vragen gesteld. Het probleem is dubbel. Inzake de parastatalen werd door de Kamer reeds een wetsontwerp goedgekeurd dat in de eerstvolgende weken ook in de Senaat zal worden behandeld. Vanuit de Executieve werden de nodige onthaalstructuren opgezet om de taken van deze nationale parastatalen over te nemen. Dat is al het geval voor het nationaal werk voor kindervelzijn en voor de nationale maatschappij voor waterwinning. Andere ontwerpen van decreet werden reeds bij de Raad ingediend en het komt de Raad toe ervoor te zorgen dat wij tijdig over voldoende opvangstructuren beschikken om de taken van deze vroegere nationale parasta-

talen over te nemen.

Ten tweede, wat de eigenlijke administratie betreft, wordt op dit ogenblik een ontwerp van personeelsformatie besproken in een werkgroep, samengesteld uit leden van de verschillende kabinetten. Het is onze overtuiging en onze hoop dit ontwerp vóór Pasen rond te krijgen, zodanig dat de ambtenaren met het oog op hun verdere carrière weten in welk departement zij terecht komen en hun bevorderingsmogelijkheden kennen. Op die manier zullen wij de feitelijke werking van de administratie vlot kunnen krijgen. Anderzijds werd een belangrijke stap gezet door het hergroeperen van diensten verspreid over meer dan dertig plaatsen in de Brusselse agglomeratie. Thans zijn deze diensten in elf gebouwen gehuisvest. Door deze operatie zullen enerzijds de ambtenaren weten dat ze voor een andere chef werken, voor een andere regering, en anderzijds kan hierdoor vanzelfsprekend een rationeler werkschema worden opgebouwd.

Er werden hier ook vragen gesteld in verband met de werking van de Executieve. Iedereen weet, en dat hoeft niet te worden verdoezeld, dat er in de Executieve een feitelijke meerderheid bestaat, terwijl alle negen leden vanzelfsprekend op dezelfde manier lid zijn van dit orgaan en ook deelnemen aan alle beraadslagingen. In veel gevallen zijn de beslissingen eenparig tot stand gekomen, in andere niet. Dàt ligt aan het feit dat men zich vanuit de Executieve in veel gevallen anders opstelde ten opzichte van de nationale regering en dat men over alle punten niet altijd dezelfde opinie had.

Het is niet waar dat de beslissingen die wij nemen, uitsluitend worden getroffen om de nationale regering ter wille te zijn maar omdat wij ervan uitgaan dat er op een bepaald ogenblik beslissingen moeten kunnen worden genomen, dat men moet kunnen vooruitgaan en men niet bestendig bepaalde dingen kan blokkeren.

De heer J. Van Elewyck : Wat is het verschil ?

Minister G. Geens : Wat ten slotte het overleg met de nationale regering en de andere Executieve betreft, hebben

Geens

de procedures van overleg die tot stand werden gebracht in de praktijk niet gewerkt.

Er is in het Overlegcomité nog maar zelden een akkoord bereikt over een of ander probleem. In de meeste gevallen worden de geschillen alleen maar vergroot en worden bepaalde zaken geblokkeerd. Te meer omdat de procedure, zoals opgevat in artikel 32, niet kan werken. Dit is een artikel dat ongetwijfeld binnen de kortste termijn moet worden herzien. Inderdaad, het volstaat op elk ogenblik artikel 32 in te roepen opdat om het even welke beslissing in dit land zou worden geblokkeerd. Dat kan toch niet de bedoeling van de wetgever geweest zijn. Deze procedures zijn voorzien met het oog op het regelen van bepaalde problemen en niet op het blokkeren van beslissingen.

Het volstaat dat uw Executieve zegt dat de begroting van de Eerste Minister de belangen van de andere Gemeenschap schaadt opdat zij niet kan worden uitgevaardigd en van toepassing kan zijn gedurende twee maanden. Inderdaad, deze termijn speelt wanneer een niet-eenparige beslissing wordt genomen.

De heer J. Van Elewycq : Ook in de begroting ?

Minister G. Geens : In om het even welke beslissing. Het volstaat dat men zegt dat een bepaalde beslissing de belangen van de andere Gemeenschap of Gewesten kan schaden opdat men het artikel 32 kan invoeren en op die manier de hele procedure op gang brengen en desgevallend komen tot een blokkering.

Men heeft daar duidelijk een instrument voorzien dat ten opzichte van de moeilijkheden niet adequaat is. De moeilijkheden worden alleen maar vergroot in plaats van opgelost.

Daarom vind ik het belangrijk – de heer Verhaegen, fractieleider, heeft dit trouwens onderstreept – dat uitgaande van de ervaring die wij hebben, men goed kan aanduiden waar het systeem minder goed werkt en voor verbetering vatbaar is. Wij heb-

ben reeds twee jaar ervaring en dat is niet niets. Tijdens die twee jaar heeft men trouwens vanuit de Vlaamse Executieve bewezen dat men bestaat en dat er goed werk wordt geleverd. Niemand zal dat betwisten en wij kunnen dus een positieve ervaring beogen.

Het is normaal dat vooraleer over te gaan naar nieuwe hervormingen men eerst op het terrein nagaat en evalueert wat er werd gedaan om vandaar uit de nodige aanpassingen door te voeren.

Men kan ook anders redeneren en zeggen dat heel het spelletje niet deugt en dat men daarom iets anders moet beginnen. Dergelijke redenering doet me denken aan kinderen die een bepaald stuk speelgoed hebben gekregen, bij een vriendje iets anders hebben gezien, dat ook willen hebben en het eerste speelgoed weggooien.

De heer O. Van Ooteghem : Dat is kinderachtig.

Minister G. Geens : Ik wil alleen maar zeggen dat belangrijke zaken in het kader van de huidige structuur mogelijk zijn.

Bijgevolg kan een onderzoek van datgene wat wel en wat niet functioneert in belangrijke mate bijdragen tot een verbetering van de structuur. Iedereen weet dat in de huidige structuur nog een aantal zaken niet zijn uitgevoerd. Ik kan een zeer lange lijst geven van punten die in de Staatshervorming zijn voorzien en waarvan de uitvoering nog niet is gerealiseerd. Bijgevolg hebben wij tot plicht in de allereerste plaats deze zaken verder te behartigen ; aan bepaalde problemen is ook in het kader van de saldi en de lasten van het verleden geen oplossing gegeven. Ik denk aan de planschade ; de vergoeding die wij in hoofde van de Staat moeten ontvangen op het stuk van de premie tot verlaging van de rente voor huisvesting ; de premie uitgekeerd aan zelfstandigen, premies die wij hebben voorgefinancierd. Bijgevolg moeten wij de besprekingen op dat stuk met de nationale regering voortzetten.

Ik wijs erop dat in zeer vele gevallen geen verdere vooruitgang kan worden

gemaakt ingevolge obstructie van het Waalse Gewest. Belangrijke afspraken waren tot stand gekomen tussen de Vlaamse Executieve en de nationale Minister van arbeid en tewerkstelling, waarbij een versoepeling zou worden doorgevoerd van een aantal regelingen op het stuk van de opsloringsprogramma's. Deze is niet doorgevoerd omdat de Waalse Executieve zich daartegen heeft verzet. Een voorstel kan erin bestaan dat ook daar een asymmetrische regeling wordt doorgevoerd, die niet noodzakelijk voor de beide Gewesten dezelfde is. Precedenten hebben duidelijk aangetoond dat men op die manier heel wat meer kan realiseren dan met gesplitste structuren.

Mijnheer de Voorzitter, geachte vergadering, ik stel voor op de andere door collega's aangehaalde punten in te gaan wanneer wij de verschillende domeinen van de begroting bespreken. Op die manier denk ik dat wij onmiddellijk kunnen overgaan tot de bespreking van de begroting „Economie en Werkgelegenheid”. Dit zal ons misschien de mogelijkheid geven bepaalde punten te concretiseren of op bepaalde punten meer concrete antwoorden te geven, wat ik in deze algemene repliek niet heb kunnen doen.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (**Nee**)

Wij zetten nu de algemene bespreking voort met de behandeling van de specifieke materies.

ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

De Voorzitter : Zoals afgesproken behandelen we eerst de materie waarvoor Minister Geens bevoegd is, met name economie en werkgelegenheid.

De heer Bockstal, verslaggever, heeft het woord.

De heer E. Bockstal, verslaggever (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik heb de eer verslag te mogen uitbrengen over de deelbegroting economie, tewerkstelling en energie van het Vlaamse Gewest en wens vooraf het personeel van het secretariaat te bedanken voor de welwillende, vlotte en

Bockstal

deskundige samenwerking.

Vooraleer haar werkzaamheden te beginnen, heeft de Commissie beslist, het onderwerp „DIRV-industrieel beleid”, dat momenteel in de commissie voor economie, tewerkstelling en energie behandeld wordt en waaraan reeds twee vergaderingen werden besteed, niet te bespreken in het kader van de begroting van de Vlaamse Executieve. Dit om tijdverlies en dubbel gebruik te vermijden.

In zijn inleiding heeft de Minister de begroting van economie, tewerkstelling en energie geplaatst in de algemene context van de begroting van de Vlaamse Executieve. De Minister heeft speciaal de aandacht gevestigd op de progressieve afbraak van de prefinancieringen en het realiseren van een meer orthodoxe verhouding tussen vastleggingsmachtigingen en beschikbare ordonnanceringsmiddelen.

Voor het cijfermateriaal verwijs ik naar het rapport, dat rijkelijk is voorzien van statistische gegevens. Uit deze cijfers blijkt duidelijk dat een steeds groter aandeel van de begroting besteed wordt aan economie, tewerkstelling en energie, namelijk van een vastleggingsmassa van 16,3 procent in 1975 naar bijna 30 procent in 1984. De Gemeenschapsminister onderstreept nogmaals het belang van de begroting van economie, tewerkstelling en energie door deze te vergelijken met de nationale begroting van Economische Zaken van 1983, waar, op basis van de regionale verdeelsleutel, 22,5 miljard frank aan Vlaanderen zou worden toegewezen. Daartegenover schreef de Vlaamse Executieve 11 miljard frank op de begroting van 1983.

Beweren dat Vlaanderen voor zijn autonoom economisch beleid over onvoldoende middelen zou beschikken, is volgens de Minister dan ook overtrokken en aan relativering toe, aangezien nog steeds belangrijke nationale kredieten in feite betrekking hebben op geregionaliseerde materies.

In dit verband herinnert de Minister aan de fundamentele opdrachten van het economisch beleid in Vlaanderen, namelijk leiden en begeleiden, sensi-

biliseren, motiveren en stimuleren, en slechts in verantwoorde omstandigheden participeren.

De Minister wil echter ook niet voorbijgaan aan de realiteit van de ondernemingen die momenteel, zowel conjunctureel als structureel, in moeilijkheden zijn. Daarom heeft de Executieve dan ook de voorwaarden geschapen voor een ernstig preventief beleid ter zake.

Wat het dossier van de expansiewetgeving betreft, is er een vooruitgang ten opzichte van 1982. Er werden 885 dossiers ingediend, waarvan 713 met gunstig gevolg, ten opzichte van respectievelijk 858 en 667 in 1982. De betoelaging bedroeg bijna 9 miljard frank. Er werden 5810 nieuwe arbeidsplaatsen voorzien, wat ten opzichte van 1982 een verhoging van 26 procent betekent.

Wat de sectoren betreft, gaat het leeuwenaandeel naar de metaalverwerkende nijverheid, vooral de automobiellindustrie. De voeding blijkt zich te handhaven, maar de scheikunde valt van 25 procent naar 15 procent, en de bouw van 7 procent naar 4,3 procent.

Globaal gezien mogen we wel zeggen dat er een lichte herneming is van de industriële activiteit in Vlaanderen. Dit wordt bevestigd door de cijfers van de bedrijfssluitingen en de stijging van het elektriciteitsverbruik.

Deze gunstige evolutie in zijn totaliteit, is echter slecht gespreid. De groeipool Antwerpen heeft meer dan de helft van de investeringen naar zich toe getrokken. Het aandeel van de provincie Oost-Vlaanderen is gedaald, alsook het aandeel van de provincie Limburg, waarvan wij zeker de huidige benarde toestand even mogen onderstrepen.

Wat nu de werkgelegenheid betreft in 1983, het is verheugend, maar daarom nog niet goed vast te stellen dat de werkloosheid in Vlaanderen minder steeg in 1983 dan in de 2 voorgaande jaren. We kunnen aannemen dat de werkgelegenheid gestegen is aangezien de actieve bevolking in Vlaanderen in 1983 met 21.000 eenheden is gestegen en er slechts 16.000 werklozen zijn bijgekomen. Dit wijst op een

verbetering van de toestand, alhoewel de opsloringsprogramma's daar zeker niet vreemd aan zijn.

Bij vergelijking van de cijfers blijkt dat men te doen heeft met een stabilisering, in die zin dat de werkgelegenheid niet meer is achteruitgegaan in 1983. Men zou het ook anders kunnen zeggen, namelijk dat de stijging van de werkloosheid alleen te wijten is aan demografische factoren.

Wat de vergelijking van de verschillende opsloringsprogramma's betreft, verwijs ik naar het rapport. Er weze nog aangemerkt dat het project Simona verder wordt uitgewerkt en eind 1984 operationeel zal zijn over heel het Vlaamse land.

Tot hier, een korte samenvatting van de uiteenzetting van de Minister.

Wat nu de algemene bespreking betreft, zal ik mij beperken tot het opsommen, met weinig commentaar, van de punten die besproken werden in de Commissie, voor verdere details verwijs ik de collega's die geïnteresseerd zijn, naar het verslag.

Vervolgens wil ik zelf, in mijn persoonlijke naam, enkele punten toelichten en enkele vragen stellen aan de Minister.

Wat het economisch beleid betreft, ging de aandacht van de Commissie in eerste instantie naar de expansiewetgeving. In dit kader werden volgende punten behandeld. De vraag om de conjunctuurtoelage te integreren in de basistoelage. Eveneens werd een duidelijke en transparante informatie gevraagd betreffende de criteria voor de toelagen. Vervolgens werd het „EFRO” (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) behandeld.

In het kader van de hefbomen van het industrieel beleid komen het prototypenfonds, de dienst voor nijverheidsbevordering en het IWONL aan bod. Er werd eveneens toelichting gevraagd over de werking van de GIMV.

Wat het sociaal overleg betreft, werd geïnformeerd naar de intenties van de Executieve omtrent de hervorming van de GERV tot de SERV, en eveneens naar de werking van het VESOC

B ockstal

(Vlaams Economisch Sociaal Overleg). Er werd nadere toelichting gevraagd over de compensatiebestellingen.

En ten slotte, in het kader van het economisch beleid, werd een prioritaire behandeling gevraagd voor de provincie Limburg, die, zoals iedereen weet, op het ogenblik het grootste zorgkind is van de Vlaamse economie. Collega Dhoore zal hierover uitgebreid tussenkomen.

Wat de tewerkstelling betreft, worden meer gedetailleerde statistieken gevraagd over de werkloosheid, brug- en rustpensioenen. Verder komen hier ook de opsloringsprogramma's aan bod, alsook de herstructurering van de subregionale tewerkstellingscomités.

Meer toelichting werd gevraagd over Simona en het specifiek tewerkstellingsbeleid. In dit verband werd nadere toelichting verschaft over de herscholingsprojecten en de beroepsopleiding binnen de RVA. Heel in het bijzonder de oprichting van opleidingscentra, gericht op de nieuwe technologieën.

Wat het energiebeleid betreft, werd er betreurd dat er in de schemerzone, tussen de nationale en de regionale bevoegdheid, veel minder gedaan wordt in Vlaanderen dan in Wallonië.

In het kader van de energiebesparingen werd ook gepeild naar de mogelijkheid tot een eventuele industriële participatie in Chooz. Er werden suggesties gedaan omtrent de valorisaties van terrils en de vergassing van steenkool als mogelijke bijdrage tot de energievoorziening van Vlaanderen.

Als laatste punt in verband met energie, en zeker niet het minste, komen de Kempische steenkoolmijnen aan bod. Wat gaat er gebeuren na 1987? Zullen de successierechten hiervoor gebruikt worden?

Tot hier het resumé van de bespreking.

De begroting economie, tewerkstelling en energie 1984 werd met 7 stem-

men vóór en 3 onthoudingen goedgekeurd. Een lid verklaarde zich te onthouden om reden van het beleid inzake de ondernemingen in moeilijkheden.

Mijnheer de Voorzitter, indien de tijd het toestaat, wens ik nog enkele persoonlijke bedenkingen te maken in verband met het industrieel beleid.

Ik zal maar beginnen met te zeggen dat wat de DIRV-actie betreft, ik daar volledig achtersta.

Nochtans vind ik persoonlijk dat te veel de nadruk gelegd wordt op innovatie, op nieuwe produkten, op nieuwe technologie en dat te weinig de nadruk gelegd wordt op meer traditionele industrie. Ik leg dit nader uit.

Het is uiteraard noodzakelijk mee te zijn in de meeste hoogtechnologische industrieën en ik denk hier speciaal aan de Flag, Meditek, de Agro-industrie, de composites, de chips, de robotica, enzovoort.

Maar er is meer. Als je een warenhuis binnenloopt, dan ziet men de huismoeders en van langs om meer, de huisvaders, een hele reeks consumptieartikelen kopen: voeding, verzorgingsmiddelen, huishoudapparaten, textiel, confectie, enzovoort. Veel van die produkten zijn inlands, maar ook veel buitenlands. Onze traditionele industrieën die deze produkten maken ondergaan de concurrentie in deze sectoren. Niet alleen van de NIG (Nieuwe Industriële Gebieden) en/of goedkope loonlanden, maar ook van de EEG-landen. Mijn betoog zal zeker niet de kant van het protectionisme opgaan, integendeel.

Het is juist door deze industrieën te „leiden, te begeleiden, te sensibiliseren, te motiveren en te stimuleren” in het gebruik van de nieuwe technologieën, van robots, van automatische produktieprocessen, van informatica in de administratie en in de marketing- en managementtechnieken, dat wij onze industriële ruggegraat zullen versterken en concurrentiëler worden.

Wij zullen altijd textiel nodig hebben, wij zullen altijd huishoudapparaten nodig hebben, wij zullen altijd produkten van dagelijks gebruik nodig

hebben.

En het is zo dat wij daarin ook de beste kunnen zijn, mits het beste en meest moderne industrieel apparaat te hebben, mits de beste commerciële organisatie te hebben.

De lage loonlanden kunnen maar concurrerend zijn qua loon. Wanneer het loon door automatisatie in verhouding een kleiner aandeel heeft in de kostprijs, dan valt dit comparatief voordeel weg.

Ten slotte wens ik erop te wijzen dat de kostprijs niet de enige maatstaf is voor competitiviteit. Een duurder produkt is niet „so wieso” niet concurrentieel. Er zijn andere factoren, zoals levertijden, bevoorradingszekerheid, kwaliteit, presentatie en conditionering, betalingsvoorwaarden, design en mode, service, publiciteit, promotie, die van doorslaggevend belang zijn. Met andere woorden, wij hebben nog steeds een hele reeks comparatieve voordelen ten opzichte van de andere landen. Deze voordelen moeten verder uitgebouwd en uitgebuit worden.

Mijnheer de Minister, ik kan bijvoorbeeld akkoord gaan met het standpunt dat, in het kader van de expansiewetgeving, vooral de nadruk wordt gelegd op industriële bedrijven en niet op de service-sectoren.

Maar daarnaast moet er ruimte zijn om onze bedrijven meer te sensibiliseren en op te voeden naar meer zin voor marketing en product commercialisering en naar een meer agressieve exportmentaliteit.

Ik wil hier blijven voor pleiten. Ik weet het, er is daarvoor veel creativiteit, energie en wilskracht nodig. Er is samenwerking nodig tussen industrie – onderwijs, universitaire onderzoekcentra, arbeidsbemiddeling enzovoort. Maar ik geloof dat wij deze uitdaging moeten aanvaarden en dat wij dat ook aankunnen.

Aansluitend hierbij betreur ik de slakkengang van het regionaliseren van de industriële hefboomen en het overhevelen van de budgettaire middelen.

Een Vlaams industrieel beleid, zonder al de gepaste middelen kan ten slotte niet ten volle renderen.

Bockstal

Het IWONL, prototypes en dienst voor nijverheidsbevordering hebben een begin van uitvoering gekregen. Maar wat met het FIV, FEERR (Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconvertie), Fonds voor Humanisering van de Arbeid, R en D-kredieten van de dienst programmering wetenschapsbeleid ?

Deelname in nationale, internationale projecten zoals Esa, Kalkar, Jet, waarvan industriële compensaties kunnen terugvloeien naar onze industrie en dergelijke meer.

Nog twee korte vragen, mijnheer de Minister. De nationale regering is bezig een nationaal reconversiebeleid uit te werken.

Als Vlaanderen in de getroffen en te treffen maatregelen aan zijn trekken komt, hebben wij daar uiteraard geen bezwaar tegen maar, in principe, is het reconversiebeleid regionale materie. Wat is de inspraak of het medebeslissingsrecht en ook de eventuele controle van de Vlaamse Executieve in deze materie ?

De laatste vraag. Industrieel beleid is regionaal, „exportbeleid is nationaal”. Dat gaat niet. Export en industrie zijn te eng met elkaar verbonden en vormen in het kader van een bedrijf een bedrijfseconomisch geheel.

Hoever staat men met het regionaliseren of decentraliseren of medebeheer van de exporthefbomen, met name BDBH, Compromex, Fonds voor buitenlandse Handel, leningen van staat tot staat en zelfs het ABOS ? Tot zover mijn betoog.

Er is voldoende werk op onze Vlaamse winkel, wij wensen echter nogmaals aan te dringen op spoed. Wanneer wij alle middelen in onze hand hebben, zullen wij nog veel efficiënter een eigen industrieel beleid kunnen voeren. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Van Ooteghem heeft het woord.

De heer O. Van Ooteghem (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's,

vooraf wil ik collega Bockstal bedanken voor zijn verslag. In mijn dankwoord wil ik eveneens onze secretaresse betrekken. Dat is misschien niet de gewoonte in deze vergadering maar ik meen dat het nodig was. Samen zijn zij erin geslaagd op een zeer gevatte manier de discussie in onze Commissie te verslagen.

Ik meen dat na twee jaar Vlaamse Regering het ogenblik is aangebroken om een balans op te maken van wat werd bereikt op het gebied van het economisch, het tewerkstellings- en het energiebeleid.

Wij stellen vast dat er veel goede wil is. Jammer genoeg zijn er weinig middelen en nog veel minder is er politieke macht.

Zoëven is uit de discussie nog gebleken dat de staatsvorming van 1980 niet ver genoeg gaat, dat wij steeds weer botsen op veto's van de centrale regering en dat wij steeds weer worden afgeremd door bevoegdheidsconflicten die tot immobilisme leiden. Wat Voorzitter Geens zoëven heeft gezegd over artikel 32 is een illustratie van wat ik beweer. Er werd te weinig geregionaliseerd om aan een echt economisch, tewerkstelling+ en energiebeleid te kunnen doen. Een verdere uitvoering van de wet van 8 augustus 1980 is dan ook nodig.

De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening werd nog steeds niet omgevormd tot een Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling. Met andere woorden : wij hebben geen eigen tewerkstelling. Voor de tewerkstelling van elke werkloze moeten wij bedelen bij de Belgische minister Hansenne. Op 26 januari heeft de Vlaamse Executieve eindelijk een ontwerp van decreet goedgekeurd dat de regionalisering van de RVA moet mogelijk maken. Jammer genoeg heeft men twee ontwerpen van decreet opgesteld, één voor de arbeidsbemiddeling en één voor de beroepsopleiding. Ik meen dat dit een stap achteruit is ten opzichte van vroegere standpunten. Wij hebben in deze Raad steeds gesteld : eenheid van Gewest en Gemeenschap, één begroting, één Raad en één Executieve.

Men had dit probleem kunnen oplossen door één enkel decreet in te die-

nen, met één enkele stemming en een dubbele telling.

Hoe zou Vlaanderen een eigen economisch beleid kunnen voeren als men voor de grote nationale sectoren alleen vrijblijvende adviezen mag geven, waarmee men meestal geen rekening houdt ? Hoe zouden wij een eigen tewerkstellingsbeleid kunnen voeren als het opstellen van normen door de centrale regering gebeurt ?

Hoe kunnen wij stimuli geven in de bouwnijverheid als de grote investeringsdepartementen, zoals Verkeerswezen en Openbare Werken, nationaal blijven ? Hoelang moeten wij nog blijven toezien hoe compensatiebestedingen voor Landsverdediging hoofdzakelijk in één enkele richting, namelijk in Zuidelijke richting, worden geduwd ? Hoelang moeten wij nog wachten op de splitsing van de diverse fondsen ? Ik denk hierbij uiteraard aan het participatiefonds dat door Minister Geens zelf als het ware werd afgestaan aan de centrale regering.

In verband met dit Participatiefonds wou ik nog volgende vraag stellen. In antwoord op de interpellatie van de heer Meyntjens waarin hij zijn argwaan heeft uitgesproken over de onderivertegenwoordiging van Vlaanderen in het Participatiefonds en zijn vrees geuit voor manipulaties tegenover Vlaamse dossiers, heeft de Minister geantwoord dat men na zes maanden de zaak zou evalueren en dan de nodige conclusies zou treffen.

Van bij de start van dit Participatiefonds, namelijk de benoeming van de leden van het beheerscomité, stelden wij vast dat Vlaanderen werd belazerd. De heer Denis Poulot, Franstalig unitarist, kreeg de administratieve leiding van dit fonds ; het voorzitterschap werd eveneens aan een Nederlands onkundige toevertrouwd, met name de heer Roger Mené. Ook zijn secretaris-generaal is ééntalig francofoon. Deze heren moeten nu, samen met een Franstalig Minister van middenstand en een Franstalige staatssecretaris van middenstand oordelen over Vlaamse dossiers. Vandaar dringen zich enkele vragen op. Meent de Minister dat het noodzakelijk is nog

Van Ooteghem

zes maanden te wachten om de toestand te evalueren? Welke stappen zal de Minister aanwenden om een einde te maken aan die ergerlijke toestand?

Wanneer ik spreek over de splitsing van fondsen, denk ik aan het Fonds voor Industriële Vernieuwing, aan het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconvertie, aan het Fonds voor de Buitenlandse Handel, aan het Nationaal Solidariteitsfonds en aan het Fonds voor de Humanisering van de Arbeid. Ik denk ook aan de splitsing van een fonds, waarover in de staatshervorming niet werd gesproken maar dat toch een noodzaak is, namelijk de splitsing van het Wegenfonds waarin Vlaanderen sinds jaren het met slechts ruim 30 procent van de nationale kredieten moet stellen.

— De heer A. De Beul, Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Wanneer wordt het onderwijs, van hoog tot laag, gefederaliseerd? Wanneer kan Vlaanderen zelf beslissen over het wetenschappelijk onderzoek? Wanneer worden de nationale kredietinstellingen geregionaliseerd? Wanneer mag Vlaanderen beschikken over de eigen belastingopbrengsten? Het is godgeklagd dat uit Vlaanderen jaarlijks miljarden worden getransfereerd naar Wallonië wanneer ons geld ontbreekt voor efficiënte gehandicaptenzorg, jeugdzorg of cultuurbeleid. Wanneer komt er een eigen Vlaams exportbeleid? Wanneer men in Duitsland is, merkt men in zowat elke winkel affiches op met „Blumen... Tomaten... Eier... aus Holland”. Vlaanderen is daar totaal afwezig. Waarom? Omdat de unitaire Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel een trieste bedoening is zonder inspiratie noch management. Daarom is de splitsing van deze dienst zo noodzakelijk, evenals van Compromex trouwens. Vlaanderen moet zijn eigen buitenlandse handel in de hand kunnen nemen om via agressieve promotie in het buitenland belangstelling te wekken voor de kwaliteit van haar producten „Made in Flanders”.

Ondanks het formeel akkoord over de transferten van een deel van het

IWONL en een bijkomend deel van de prototypes naar de Gewesten is dat nog niet gebeurd. Er werd integendeel een stap achteruit gezet door de unitarisering van de erfenisrechten en van de trekkingsrechten van de nationale holdings.

Zoals uit het verslag blijkt, blijven de proefstations voor land- en tuinbouw tot de nationale sectoren behoren en worden ze, bij gebrek aan nationale middelen, door Vlaanderen gesubsidieerd.

Wij hebben afgesproken over de DIRV-actie een afzonderlijk debat te houden. Ook de beleidsnota van Minister Geens over het vernieuwd Vlaams industrieel beleid zullen wij buiten deze bespreking houden. Ik wil daarover evenwel een paar detailopmerkingen maken.

Mijnheer de Minister, is het nu echt nodig dat u van de DIRV-actie een one-man-show maakt? Het is een fout het voor te stellen alsof de DIRV-actie een uitvinding van u is. Het VEV is met deze actie begonnen en Minister Geens heeft daarop ingespeeld. Ik verheug mij daarover. Ik ben echter van mening dat het niet nodig is van de dure en trouwens degelijke DIRV-krant een verkiezingsfolder voor de Vlaamse Eerste-Minister te maken. Op elke bladzijde is er een kleurenplaatje met zijn gezicht. Was het echt nodig voor Flanders' Technology 50.000 penningen te laten slaan en die onderhands toe te wijzen aan een bedrijf uit uw eigen gemeente? Het enig voordeel was dat u de bestelbon zelf kon afgeven omdat u in de buurt woont en hierdoor misschien een postzegel kon uitsparen. Hoeveel hebben die penningen gekost? Via welke post van de begroting werden ze betaald? Wat zal u doen met de oververkochte penningen? Van die 50.000 zijn er maar 7.000 verkocht. Ik ben benieuwd wat u met die 43.000 overblijvende zult doen.

In onze Commissie werd een vruchtbare discussie gehouden. Zij stond op een hoog niveau. Ik dank alle leden daarvoor. Wat ik niet vond in de inleidende uiteenzetting van de Minister was een echte beleidsvisie. Hoe ziet u de oplossing van de werkloosheid in het algemeen en van de jeugdwerk-

loosheid in het bijzonder in Vlaanderen? Denkt u aan een herverdeling van de beschikbare arbeid en hoe? Denkt u aan deeltijdse arbeid, aan een derde arbeidscircuit voor jonge werklozen, ook in de profit sector, en aan een open universiteit, naar Nederlands voorbeeld? Indien u een plan hebt, mijnheer de Minister, kom het dan op de tribune aan de Vlaamse Raad voorstellen. Maar kom dan niet af met een tweede uitgave van uw banenplan dat helemaal niets heeft uitgehaald en dat door uw christelijke broeders van het ACV werd gekraakt. Vertel dan niet in de Commissie of in de Raad dat de werkloosheid werd gestabiliseerd. Uw woorden waren nog niet koud of achtduizend schoolverlaters kwamen het aantal werklozen verhogen.

Volgens de officiële cijfers zijn er in Vlaanderen, per 31 januari 1984, 299.609, afgerond 300.000 werklozen. Dat is 19,6 procent van de verzekerden tegen werkloosheid. Van die 300.000 zijn er 100.000 beneden 25 jaar. In één maand tijd, van 31 december 1983 tot 31 januari 1984, kwamen er 9.952 werklozen bij. Wellicht hebben wij in werkelijkheid niet 300.000 werklozen maar 400.000. In de „gekuiste” statistieken houdt men geen rekening met de afgestudeerden boven 25 jaar, met de opsloringsprogramma's die meestal een verkapte vorm van werkloosheid zijn, met de duizenden werklozen die men uit het stelsel van de werkloosheidsvergoedingen schrappt, met de duizenden die een vergoeding van het OCMW ontvangen, omdat zij niet voor een werkloosheidsvergoeding in aanmerking komen, met de duizenden voortijdig gepensioneerden tussen 52 en 65 jaar, die in feite veredelde werklozen zijn.

Wat de beroepsopleiding voor vernieuwde technologieën betreft, lees ik in het verslag dat door de RVA-centra zullen worden opgericht te Brugge, Kortrijk, Mechelen, Antwerpen, Hasselt en Vilvoorde.

Tot mijn grote verbazing ontbreekt Gent op het lijstje waar, op dit ogenblik, een grote vraag bestaat naar zulke vorm van beroepsopleiding. Is dat een vergissing, een vergetelheid of opzet? Graag had ik daarop een antwoord, mijnheer de Minister.

Van Ooteghem

Ook op het gebied van energiepolitiek ontbreekt een duidelijke beleidsvisie. Men komt er niet van af met de bewering dat dit een nationale materie is. De repercussies van de centrale politiek op de Vlaamse regio zijn immers overduidelijk. Welk is het standpunt van de Vlaamse Regering in verband met de problematiek van de Limburgse steenkolen? Wat zal er gebeuren na 1987, als er een unitair beleid zal worden gevoerd met Vlaams geld? Wat met een nieuwe centrale in Chooz en de eventuele Vlaamse participatie daar? Wat met de gas-terminal in Zeebrugge? Wat met de steenkolen-centrales, waarvoor deze Raad heeft goedgekeurd?

Mijnheer de Minister, dames en heren, Vlaanderen kan de crisis overwinnen. Vlaanderen beschikt over een goede geografische ligging, over drie wereldhavens, over een degelijke infrastructuur, over een goed sociaal klimaat, over een grote arbeidsproductiviteit van onze werknemers, over één der grootste exportcijfers per hoofd ter wereld. Vlaanderen is misschien per inwoner de grootste autofabrikant ter wereld. De Vlaamse publieke opinie verlangt dat de Vlaamse Regering haar uit het Belgisch moeras haalt. De Vlaamse Regering mag niet achterna hinken. Zij moet vooraan gaan in de strijd naar autonomie van het Vlaamse volk. De Vlaamse Regering moet in haar derde regeringsjaar de Vlamingen sensibiliseren en mobiliseren. De Vlaamse Regering moet zelf de hefboom worden om van de centrale regering meer middelen, meer macht, kortom meer zelfbestuur af te dwingen.

Met sympathieke belangstelling hebben wij het advies van de Vlaamse Regering gelezen op het wetsontwerp betreffende de saldi en de lasten van het verleden van de Gemeenschappen en de Gewesten en de nationaal-economische sectoren. Was dit advies een bewijs van politieke moed of een poging tot politieke schijnheiligheid? Is het een Vlaamse vuist of een Belgisch fopspeen? De toekomst zal het uitwijzen.

Wij zullen met belangstelling uitkijken naar de houding van de Vlaamse

Eerste Minister in de Senaat. Zal senator Geens het advies volgen van Minister Geens of zal senator Geens Minister Geens afkeuren? In het eerste geval zal ik de eerste zijn om hem toe te juichen. In het tweede geval is mijn conclusie duidelijk. Liever geen Minister dan Geens Minister.

Ik hoop uit de grond van mijn hart dat de Vlaamse Eerste Minister, ook in de Senaat, een Vlaams standpunt zal verdedigen, het standpunt van de unanieme Vlaamse Executieve en dat ik hem, over alle partijgrenzen heen, zal mogen toejuichen.

De Voorzitter : De heer Dhoore heeft het woord.

De heer L. Dhoore (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil in mijn uiteenzetting twee problemen behandelen. Het eerste in verband met het energiebeleid en het tweede in verband met de tewerkstelling en het economisch beleid.

Wat het energiebeleid betreft ben ik er over verrast dat in deze nationale sector zomaar over Doel V en over eventueel andere projecten kan worden gesproken, zonder dat men daar blijkbaar in het minst rekening houdt met wat uit Vlaanderen als optie kan worden naar voor gebracht. In de huidige context heeft de Vlaamse Executieve toch een belangrijke verantwoordelijkheid in deze zaken.

Mijnheer de Minister, ik herinner mij dat ooit een bouwvergunning voor Doel IV werd geweigerd. Het moet toch voor iedereen duidelijk zijn dat minstens twee aspecten van het energiebeleid, namelijk de ruimtelijke ordening en het opstapelen van de radioactieve afval, tot de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve behoren.

Wanneer Minister Oleffe in 1974 plannen maakte voor de constructie van elektriciteitscentrales heeft hij het advies gevraagd van wat op dat ogenblik het Ministerieel Comité voor Vlaamse aangelegenheden was en van diegene die in het bijzonder verantwoordelijk was voor de ruimtelijke ordening. Dat advies geldt evenzeer voor klassieke elektriciteitscentrales als voor kerncentrales.

Mijnheer de Minister, ik richt volgende vraag tot u en tot de Executieve. Is het niet het ogenblik, nu men volop over een uitbreidingsplan spreekt dat naar zijn ultieme fase gaat, om zijn stem te verheffen vanuit Vlaanderen en te laten horen hoe wij dit in de toekomst zien. Dat wil zeggen dat men zo maar niet, wat dan ook, in Vlaanderen zou kunnen inplanten dat voor een enorme verrassing zou kunnen zorgen. Vandaar mijn suggestie dat men ook over deze problematiek overleg zou plegen en dat men vanuit Vlaanderen met de nationale regering zou kunnen praten.

Indien de wet, die thans ter bespreking in het Parlement voorligt, zou worden goedgekeurd – normalerwijze zou zij al in één van beide kamers moeten zijn aanvaard – dan zou er een reden te meer zijn om over bepaalde aspecten van het energiebeleid medezeggenschap te hebben. Ik denk meer in het bijzonder aan de sector van de steenkoolmijnen.

Ik wens hieromtrent slechts twee vragen te stellen. Ten eerste, is het mogelijk dat in de Executieve en tussen de Executieve en de Vlaamse Raad het vijfjarenplan, dat in feite een glijdend plan zou moeten zijn over een periode van vijf jaar, van gedachte zou kunnen worden gewisseld.

De heer Van Ooteghem heeft daarnet dezelfde vraag gesteld. Ik had de gelegenheid ze ook te stellen op deze tribune, verleden jaar bij de bespreking van de begroting 1983 in de Vlaamse Raad. Het zou goed zijn wanneer wij in alle rust over deze problematiek zouden kunnen spreken en dat wij zouden weten waar wij naartoe gaan na 1987.

Wij hebben een zeer interessante informatie gekregen, ook vandaag nog, in deze Vlaamse Raad, vanuit de Executieve, door uzelf en door Minister van financiën en begroting Schiltz, om te weten waar wij eventueel vóór het einde van de tachtigerjaren naartoe gaan en welke de financiële mogelijkheden zijn die u en ons in staat moeten stellen een beleid te voeren dat voor deze tak van de industrie, maar ook voor het ganse energiebeleid, in de toekomst belangrijk is.

Dhoore

In dat verband is er een tweede vraag : kan de Vlaamse regering ook geen initiatieven nemen in het kader van het aanwenden van steenkolen in de andere sectoren ?

Ik heb vandaag nog de gelegenheid gehad met een van onze collega's daarover van gedachten te wisselen. Deze heeft zelf een bedrijf en heeft mij nog eens bevestigd wat ik hier vanop deze tribune wil zeggen, met name dat het omschakelen van de ene energiegrondstof – in casu petroleum of aardgas, dikwijls één van beide – naar steenkolen een enorme besparing voor het budget van deze bedrijven kan betekenen. De betrokken collega zegde dat het, wat hem betreft, over 11 procent gaat. Dat cijfer werd mij ook vanuit andere bronnen geciteerd. Ik denk onder meer aan de verwarming van onze grote sport- of cultuurinfrastructuur, waar men nu nog steeds enorme complexen verwarmt op basis van petroleum of aardgas. Dit is geen verwijt, want dat soort verwarming werd gekozen op een ogenblik dat het misschien de voor de hand liggende oplossing was, maar op dit ogenblik is dat niet meer het geval. Kan men niet vanuit de Vlaamse Executieve als een soort motor optreden, om aan deze VZW's of aan andere beleidsinstanties te vragen deze omschakeling te overwegen ?

Het gaat hier dus om een dubbele vraag : de omschakeling van een aantal industrieën, wat een niet-onbelangrijke afname van kolen tot gevolg zou kunnen hebben en het aanmoedigen van **infrastructuurwerken** op het stuk van complexen zoals bijvoorbeeld voor cultuur, sport, scholen en zo meer.

Totdaar dus enkele vragen in verband met het energieprobleem.

In de tweede plaats wil ik enkele vragen stellen betreffende het economisch beleid en de **tewerkstellingspolitiek**. Ik wil dat doen vanuit onze Limburgse situatie. Het is duidelijk dat een aantal vragen ook aan sommige van uw collega's zal worden gesteld. Ik denk bijvoorbeeld aan huisvestingsproblematiek, cultuur, infrastructuur, gezondheidszorg, **welzijns-**

sector. Deze sectoren zouden stuk voor stuk moeten kunnen meehelpen aan de relance die wij vanuit de Limburgse situatie vragen.

Ik zou graag de collega's in deze Vlaamse Raad willen danken voor het begrip dat voor deze Limburgse toestand wordt opgebracht. Op een bepaald ogenblik kregen wij het gevoel dat wij bijna als bedelaars vóór de publieke opinie en vóór het Parlement of vóór de Vlaamse Raad moeten verschijnen. Wij menen nochtans dat de objectieve situatie van die aard is dat gerechtvaardigde vragen worden gesteld.

Mijnheer de Minister, wanneer wij in Limburg op dit ogenblik 7 procent – ik rond af – méér werkloosheid kennen dan het gemiddelde van Vlaanderen of van België – men mag om het even welke vergelijkingsbasis nemen – is dat toch een uitgangspunt dat het voor ons rechtvaardigt bepaalde prioriteiten te vragen.

In cijfers uitgedrukt zou het hierop neerkomen dat men ongeveer 15.000 werklozen minder in Limburg zou moeten hebben dan nu het geval is, om te komen tot dezelfde, niet briljante situatie die men gemiddeld in de rest van het land aantreft.

Wat dat betreft, wil ik graag drie sectoren aanstippen.

In de eerste plaats is er het probleem van de tewerkstelling in wat men noemt de parallelle sectoren, de **tewerkstellingsprogramma's** of **opsloppingsprogramma's**. Wij stellen vast dat Limburg daar – ik bespaar u al de berekeningswijzen en gedetailleerde cijfers, maar het spreekt vanzelf dat ik het dossier ter beschikking houd indien dat voor de Executieve of voor de Vlaamse Raad nodig is – op dit ogenblik over 2.600 jobs te weinig beschikt, gewoon proportioneel bekeken met de verhouding werkloosheid ten opzichte van het gemiddelde van Vlaanderen, dit voor de drie sectoren samen : het derde arbeidscircuit, tewerkgestelde werklozen en BTK.

Het betreft 1400 jobs in het derde arbeidscircuit, 800 voor tewerkgestelde werklozen en 400 voor het BTK. Een bijkomende inspanning om de situa-

tie te normaliseren is vereist. Het scheppen van ongeveer 4.000 bijkomende jobs in de loop van 1984 zou redelijk zijn.

Ik ga akkoord met de stelling die u ook verdedigt, mijnheer de Minister, dat men de traagheid zou kunnen doorbreken door een beroep te doen op nieuwe methoden. Ik denk hier onder meer aan type-projecten waardoor men vlugger zou kunnen overgaan tot de realisatie van verantwoorde initiatieven. De periode van zes maanden die verloopt tussen de goedkeuring van een project en het tewerkstellen van de mensen zou moeten worden ingekort. Ik weet dat dit niet in enkele weken kan worden verwezenlijkt, maar een periode van twee maanden lijkt mij toch redelijk.

Ik wil ook de bewering dat er geen voldoende valabele initiatieven zouden zijn, tegenspreken. Op 30 november 1983 beschikten wij over 3.531 aanvragen voor jobs in het derde arbeidscircuit terwijl er slechts 1.181 werden toegestaan.

Wat de beroepsopleiding betreft – en hierop zullen wellicht andere sprekers nog terugkomen – vragen wij dat op jaarbasis een duizendtal jonge mensen meer dan nu het geval is hiervoor in aanmerking zouden komen. Ik meen dat het ook uw bedoeling is niet louter de klassieke herscholing die door de RVA wordt gegeven en die al onze sympathie wegdraagt te stimuleren, maar dat ook daar aan vernieuwing wordt **gedacht** en in samenwerking met het klassiek **onderwijssysteem** gemengde formules zullen worden uitgewerkt.

Een laatste vraag betreft de economische expansie. Wij gaan er vanzelfsprekend ook van uit dat economisch valabele projecten op termijn de enige oplossing bieden voor het tewerkstellingsprobleem. Wij gaan derhalve akkoord met alle inspanningen die ter zake worden gedaan. Het betreft hier in de allereerste plaats – wat ook door vorige spreker werd beklemtoond – de nieuwe technologieën. Wij hopen dat Limburg op dit vlak een bevoorrechte positie zal krijgen. Ik denk daarbij aan de maximale toepassing van de expansiewetten. Ik heb echter

De heer E. Bockstal (CVP), verslaggever over de begrotingsmaterie economie en werkgelegenheid

de indruk dat de maatregelen die ter zake worden genomen niet voldoende doordringen tot de middens die beslissingen nemen op het gebied van de industriële initiatieven. Wij vragen niet enkel een bijkomende inspanning op het stuk van de informatie maar tevens meer initiatieven van de Executieve, die in vele gevallen toch goed geplaatst is, om nieuwe projecten naar Limburg te oriënteren. Ik heb voldoende ervaring ter zake om te weten dat bij een eerste contact met de investeerder de goede oriëntering van het project doorslaggevend kan zijn.

Belangrijk in dit verband is ook de participatiemaatschappij. Welke rol zal u deze toebeden, mijnheer de Minister, in het kader van het overleg dat ter zake met Limburgse middens zal worden gevoerd.

Ten slotte wil ik nogmaals wijzen op wat wij ook in de Commissie hebben gezegd, namelijk dat het beleid ten overstaan van bedrijven in moeilijkheden in de huidige omstandigheden

niet altijd volkomen orthodox kan verlopen. Men moet er zich rekenschap van geven dat men niet te veel-eisend kan zijn inzake de rendabiliteit op lange termijn. Welk bedrijf kan op het ogenblik met zekerheid zeggen dat het binnen enkele jaren nog rendabel zal zijn? Ik pleit hier niet voor steun aan bedrijven die geen toekomst hebben. Ik pleit wel voor een meer genuanceerde benadering van dit probleem en voor een niet al te drastische aanpak wanneer zaken kunnen worden gered die toch een zekere waarborg bieden voor de toekomst.

Mijnheer de Minister, wat dat betreft, vraag ik u ten slotte in de Executieve te beraadslagen over de verschillende elementen die aan onze provincie Limburg een betere toekomst moeten kunnen waarborgen. Ik ben ervan overtuigd dat wij aan de nationale regering vragen te stellen hebben – wij hebben het ook gedaan – dat een niet-onbelangrijk deel van wat in Limburg kan gebeuren vanuit uw Executieve, vanuit de Vlaamse Gemeenschap, kan komen. Het ware interessant om op een bepaald ogenblik een inventaris te hebben met wat men in de loop van 1984 voor Limburg zou kunnen doen. (**Applaus bij de CVP**)

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, aansluitend bij de vorige sprekers wens ik ook op de eerste plaats de verslaggever, collega Bockstal, geluk te wensen met zijn overzichtelijk en interessant verslag.

Het begrotingsgedeelte van de Vlaamse Gemeenschapsbegroting 1984 dat de rubrieken economie, tewerkstelling en energie omvat, is voor een stuk doorkruist door de bespreking van de DIRV-nota in de betrokken Commissie.

De bespreking in de Commissie heeft zich dan ook hoofdzakelijk beperkt tot de uitvoering van de expansiewetten, de opsloringsprogramma's, de hefbomen van het industrieel beleid en een stukje energiebeleid.

De specifieke acties inzake het beleid

in het kader van de derde industriële revolutie zijn dus niet behandeld en zullen uiteraard aan bod komen tijdens de bespreking van de betrokken DIRV-nota.

Het eerste belangrijk punt, de expansiewetgeving is wat zijn bevoegdheid betreft, een gewestelijke materie. De normering is echter een nationale materie gebleven. Sedert jaren pleit de PW om de expansiewetgeving af te bouwen en te vervangen door een fiscaal gunstiger regime. We zien met grote tevredenheid dat deze stelling nu ook gevolgd en bijgetreden wordt door een belangrijke organisatie als het Vlaamse Economisch Verbond.

Niet alleen de vaststelling van het VEV, maar ook de politieke realiteit van de voorbije twee jaar, heeft bewezen dat een afbouw in de zin van het creëren van fiscaal gunstige stimuli een betere wijze is om de initiatieven aan te lokken.

De wet De Clercq-Cooreman toont ten overvloede aan dat investeringen veel meer gestimuleerd worden door fiscale stimuli dan door subsidiëring.

Zo zijn bijvoorbeeld in 1983 meer dan 200 miljard frank kapitaalinvesteringen gebeurd in het raam van de koninklijke besluiten 15 en 10. Er mag worden geraamd dat er een 50 à 60 procent of dus alleszins 100 miljard frank reële investeringen zullen uit voortvloeien. Het is een raming, wij moeten afwachten maar ik meen, na inlichtingen bij de betrokken instanties, dat er mag aan worden geraakt.

De heer J. Van Elewycq : En de rest ?

De heer A. Denys : De kostprijs van deze investeringen op jaarbasis ten opzichte van onze schatkist is minimaal, ten opzichte van de 9 miljard frank subsidies die betaald worden voor 62 miljard frank investeringen in het kader van de expansiewetgeving. Iedere investering kost dus nu bijna 15 procent aan subsidiëring, wat procentsgewijze reëel meer is dan alle bestaande fiscale stimuli.

Daar deze wet De Clercq-Cooreman eerder een tijdelijk karakter had, met de bedoeling, ook en vooral, om het risicodragend kapitaal terug interessanter te maken, is het misschien nuttiger

Denys

om het subsidiëringsbeleid in het raam van de economische expansiewetgeving te plaatsen ten opzichte van een constanter en permanenter belastingvorm, namelijk de vennootschapsbelasting.

Welnu, hier stellen we vast dat Vlaanderen voordeel zou halen uit een vennootschapsbelastingvermindering, in plaats van subsidiëring. Zo kon men in 1979 57,8 procent van de vennootschapsbelasting lokaliseren in Vlaanderen, terwijl daartegenover het aandeel van rentetoelagen en kapitaalpremies dat Vlaanderen toekwam berekend kan worden op circa 51 procent. Door de vermindering van de vennootschapsbelasting zou dus het stimuleringsvoordeel ten opzichte van de Vlaamse bedrijven groter worden dan in de huidige situatie.

De kern van dit probleem ligt natuurlijk voor een stuk bij de bevoegdheidsafbakening inzake het economisch beleid, bepaald in de grondwetsherziening van 1980. De fiscaliteit is nationaal gebleven, de uitvoering van de economische expansie is gewestelijk, zodat een wisselwerking tussen deze beide hefboomen bemoeilijkt wordt.

Vandaag stellen we vast, dat voor een echt, eigen, economisch beleid de bevoegdheidsafbakening te vaag is geweest, en aanleiding is geweest tot een aantal overlappingsen, die uiteraard schaden aan de efficiëntie van het economisch beleid. We mogen echter niet blijven stilstaan bij deze vaststelling. Wat abstract gezien, niet duidelijk vastgelegd en bepaald is, moet kunnen worden overbrugd door in concreto over te gaan naar een uitgebreid overleg ter zake met de nationale regering.

De PW-fractie wil van deze tussenkomst gebruik maken, om te pleiten voor een houding van minder conflict en meer overleg in deze materie.

In de Commissie hebben diverse leden gehandeld bij de richtlijnen en de modaliteiten, waarop rentetoelagen en kapitaalpremies toegestaan worden. Liggen deze richtlijnen duidelijk vast voor wat de kleinere projecten, en de middenstand betreft, dan stellen

we vast dat de uitvoerende macht over heel wat manoeuvreerruimte beschikt, inzake de grotere investeringen.

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Een manoeuvreerruimte is op zichzelf niet verwerpelijk, maar als deze ruimte nergens afgelijnd wordt door precieze richtlijnen dan scheidt dit verwarring, onduidelijkheid en een stuk wantrouwen, omdat de goedkeuring en de mate van uitvoering van de dossiers in al te hoge mate afhankelijk is van „la tête du client”, zoals dit zo mooi in het Frans gezegd wordt.

Als ik gepleit heb voor fiscale stimuli in plaats van subsidiëringpolitiek, dan was dat ook omdat ik niet geloof dat de overheid het meest geschikte instrument is om een beoordeling en een selectie te maken over de kansen van een industrieel project en bijgevolg ook niet het best geplaatst is om te beslissen wat al of niet moet worden gestimuleerd.

Het marktmechanisme dat al of niet beslist over het verlenen van risicodragend kapitaal voor het één of ander industrieel project is volgens ons veel betrouwbaarder, en selectief-objectiever dan het oordeel van gelijk welke ambtenaar of uitvoerende. Dat is onze algemene visie ter zake. Maar wanneer de selectiviteitsnormen daarenboven nog niet duidelijk omschreven of afgelijnd zijn komt men in de situatie van willekeur en van de reinste lokettenpolitiek terecht.

In 1982 werden 23 procent van de dossiers afgekeurd en bijgevolg 77 procent goedgekeurd. Er heerst verwarring over wat goedgekeurd werd en wat afgekeurd werd, een verwarring die vooral voor de toekomst ook nadelige gevolgen heeft. Niemand weet nog welke projecten in aanmerking zullen komen. Deze verwarring hypothekeert voor een stuk de oorspronkelijke bedoeling van de expansiewetgeving, namelijk het stimuleren van nieuwe investeringen.

Hoe onzekerder men wordt over de al of niet toepassing van een wetgeving, hoe minder nuttig deze wetgeving wordt. Deze onzekerheid kan slechts weggenomen worden door meer dui-

delijke richtlijnen kenbaar te maken.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het tewerkstellingsbeleid heeft in de Commissie logischerwijze een groot aandeel gekregen van onze aandacht. De jaarlijkse toename van de actieve bevolking in Vlaanderen met 22.000 eenheden tot in 1985 en met 11.000 eenheden van 1985 tot in 1990, verplicht ons om ook in de toekomst zonder één enkele verzwakking onze aandacht te verscherpen tot de problematiek van de werkloosheid. Ook hier worden we geconfronteerd met de onduidelijkheden van de bevoegdheidsafbakening voorzien bij de Grondwetsherziening van 1980. Alhoewel er in de loop van 1983 bepaalde akkoorden zijn getroffen met de nationale Minister van tewerkstelling, de heer Hansenne, stellen we toch vast dat de voorziene opslorplingsprogramma's niet de kwantitatieve uitvoering gekend hebben zoals ze voorzien waren in het begin 1983.

BTK- plus DAC-projecten en het interdepartementaal begrotingsfonds hebben niet het succes gekend zoals ze aangekondigd waren. We hebben bovendien moeten vaststellen dat vele openbare diensten dergelijke projecten gebruikten om de tewerkgestelde werklozen te vervangen, hetgeen uiteraard niet kan beschouwd worden als bijkomende tewerkstelling. Wij stellen ook vast dat bij de uitvoering van de derde arbeidscircuitprojecten, de oorspronkelijke bedoeling, met name om de structureel werklozen, die reeds twee jaar stempelen, aan een job te helpen, dat die oorspronkelijke bedoeling tot gevolg heeft dat de projecten niet volzet en niet uitgevoerd worden zoals gepland.

Inderdaad, de rem die erin bestaat dat men twee jaar moet werkloos zijn om hiervoor in aanmerking te komen, levert vooral bij de mannelijke tewerkstelling problemen op om geschikt en vooral ook geïnteresseerd personeel te vinden. De vraag die hierbij moet gesteld worden is of het niet beter zou zijn dat men net, zoals bij het interdepartementaal fonds, uitzonderingen zou kunnen toestaan om ook werklozen met een kortere werklozenstaat toe te laten tot deze projecten.

Alles bij elkaar genomen toont het

Denys

nogmaals aan dat dergelijke opsporingsprogramma's gericht naar de publieke overheidssector, wel een tijdelijk, maar toch een bijzonder beperkt hulpmiddel zijn. Het accent moet gericht worden naar duurzame en ook meer creatieve tewerkstelling. Die twee factoren zijn méér terug te vinden in de private sector.

Daarom vinden wij de koninklijke besluiten 123 en 111 en de maatregelen in verband met de werklozen die willen zelfstandig worden veel nuttiger en veel toekomstgerichter.

Het koninklijk besluit nummer 123 laat toe dat de KMO's een beroep kunnen doen, quasi gratis, op werklozen om gedurende een aantal jaren een nieuw project of nieuwe initiatieven uit te voeren. Deze maatregel houdt in zich de mogelijkheid om bij een gunstige afloop het betrokken personeel vast aan te werven en om de bedrijfsplannen uit te breiden. Dit vooruitzicht draagt in zich de kiem om zowel de werklozen als de werkgever te stimuleren tot een uiterste inspanning om te slagen in het project. Tijdens de commissiebesprekingen had de Gemeenschapsminister ons meegedeeld dat de afwerking van de dossiers vrij traag verliep. Graag vernam ik of de behandeling van de dossiers intussen vlotter gebeurt.

Graag had ik van de Voorzitter van de Executieve vernomen of intussen in deze zaak reeds wat meer schot is gekomen? Het koninklijk besluit nummer 111, het zogenaamd plus-éénplan, wel behorend tot de nationale bevoegdheid, bewijst door zijn succes - bijna 4.000 aanwervingen op één jaar tijd - dat het inwerken op het indirecte loon ten laste van de werkgever één van de beste middelen is om bijkomende tewerkstelling te stimuleren. Wij worden natuurlijk geconfronteerd met het groot tekort in onze sociale zekerheid en het zou natuurlijk onlogisch zijn om ons grote begoochelingen te maken als zouden wij kunnen komen tot een drastische verlaging van de werkgeverslasten. Niettemin valt het toch te overwegen of men niet zou kunnen, ten tijdelijke titel als stimuleringsmiddel dan, de bijkomende, de aanvullende aanwervingen

gen vrijstellen van werkgeversbijdragen. Als men weet dat de kostprijs van de werkgeversbijdrage slechts een derde bedraagt van wat een werkloze kost aan de overheid, dan lijkt me dit een bijzonder verantwoorde stimulans.

Ik weet wel dat dit een nationale materie is, maar ik meen dat in een debat over de tewerkstelling in Vlaanderen, wij ook mogen zeggen in welke richting wij het tewerkstellingsbeleid wensen te accentueren. De mogelijkheden en de versoepelingen die aan de werkloze worden geboden om zelfstandig te worden, zijn bijzonder verheugend. Er zijn inderdaad vele jonge werklozen, vooral in Vlaanderen, die niet wensen bij de pakken te blijven zitten en die het, mits een bepaalde vorm van behoud van zekerheid, aandurven om zelfstandig te worden. Het feit dat de uitkeringsgerechtigde werkloze, die zelfstandig wordt, zijn hoedanigheid van gerechtigde behoudt gedurende zes jaar, gaat in die richting. Ook de mogelijkheid, die erin bestaat dat de werklozen een gecumuleerde werkloosheidsuitkering van maximum 500.000 frank krijgt, als hij zich vestigt als zelfstandige, zal ongetwijfeld jonge werklozen aanzetten om het risico te nemen om zelf hun eigen zaak op te bouwen.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, volgens een artikel in een bekend weekblad zou er, op initiatief van de Vlaamse Executieve, een onderzoek zijn geweest naar het aantal werklozen dat bereid zou zijn om in het buitenland te werken. Men schijnt via extrapolatie tot de slotsom gekomen te zijn dat 13.000 Vlamingen hiertoe zouden bereid zijn. Dat lijkt me een belangrijk aantal en een belangrijk gegeven.

Graag had ik van de Voorzitter van de Executieve vernomen of hij van deze gegevens zal gebruik maken om de bemiddeling ten opzichte van buitenlandse tewerkstelling te verbeteren, te promoveren en beter te organiseren. Hier lijkt mij een gebied open te liggen waar de arbeidsbemiddeling nog kan uitgebreid en verbeterd worden.

Een ander thema, een thema dat wel niet besproken werd in de Commissie maar toch bijzonder actueel is, is het thema over het voorkomingsbeleid of

het zogenaamde preventief beleid ten opzichte van bedrijven in moeilijke situaties.

Het zal u waarschijnlijk niet onbekend zijn dat de PW-fractie nogal wat weerstand vertoont ten opzichte van de uitvoering van dit preventief beleid. Als wij die weerstand kenbaar maken, wordt er ons nogal eens op gewezen dat in de beleidsverklaring van de Vlaamse Regering toch aangekondigd was dat men zou overgaan tot het oprichten van een preventief beleid tot de opsporing van de bedrijven in moeilijke situaties.

En wij hebben inderdaad de beleidsverklaring, met alles wat erin staat, ook goedgekeurd. Maar toch wens ik er de aandacht op te vestigen dat in de beleidsverklaring ook duidelijk sprake was van, ik haal de tekst aan: „... de noodzaak van een preventief beleid gericht op de vroegtijdige opsporing van de ondernemingen in moeilijke situaties.

Welnu, het ontwerp van besluit dat ingediend werd, geeft ons zeker en vast geen sluitende waarborg van discretie. De verplichting een doorlichting te laten uitvoeren, door een speciale commissie, wanneer de leiding of één van de vertegenwoordigende vakbonden hierom verzocht, stelt de poort open tot verregaande indiscreties. Het feit ook dat men naast de gegevens en de inlichtingen die publiek zijn, en die volgens wetten en besluiten ook moeten kenbaar gemaakt aan de ondernemingsraad, dat men daarnaast nog bedrijfstechnische en andere gegevens zal kunnen eisen, opvragen en in een databank opslaan, welnu dit doet ons denken aan de „Big Brother“-mentaliteit die Georges Orwell in zijn famous boek beschreven heeft.

Mijnheer de Voorzitter, ik ga nu vandaag niet dieper op de technische kant van het probleem ingaan. Gezien het feit dat het advies van de Raad van State pleit voor een ontwerp van decreet, om het industrieel voorkomingsbeleid te organiseren, zullen wij nog voldoende de kans krijgen om hier uitgebreid en diep in te gaan.

De PW-fractie zal nu in ieder geval tijdens de behandeling van het ontwerp pogen om via amendementen

Denys

dit ontwerp te wijzigen opdat de discretie van de gegevens op de best mogelijke wijze zou gewaarborgd blijven, en omdat ook de betutteling van de overheid ter zake zou afgeremd worden. Nog vorige week, in het debat over het wetsontwerp inzake de nationale sectoren, hebben we Minister Eyskens horen verklaren, welk een schande het is om de interne situaties van de bedrijven uit de nationale sectoren zomaar te grabbel te gooien voor de publieke opinie.

Het ontwerp dat nu opgemaakt is, biedt geen enkele waarborg dat deze politiek van „alles op de openbare markt gooien”, dat deze politiek zou kunnen vermeden worden van die bedrijven, die verplicht worden om hun gegevens aan de Commissie te verstrekken. Het doel dat men zich vooropstelt, namelijk preventief steun te geven voor het te laat is, om aldus minder te moeten subsidiëren, is op zichzelf niet verkeerd. Maar de middelen die men hiervoor aanwendt zijn bijzonder gevaarlijk. En op de vraag of hierdoor minder overheidsmiddelen naar zieke bedrijven zullen gaan moet men ook een groot vraagteken plaatsen. Het is ook triestig te moeten vaststellen dat er opnieuw weinig coördinatie is geweest tussen de nationale regering en de Executieve. Op een ogenblik dat een wetsontwerp opgemaakt wordt tot opsporing van ondernemingen in moeilijkheden en tot bijstand in hun herstel wordt een overlappend ontwerp opgemaakt in de Executieve.

En nochtans, het institutionaliseren en het algemeen organiseren van de diensten voor het handelsonderzoek bij de rechtbank van koophandel, zoals het voorzien is bij het betrokken wetsontwerp, lijkt ons nochtans een uitstekend middel om het beoogde doel te bereiken. De inlichtingen die door deze diensten worden verzameld zoals de wisselprotesten, de achterstallige RSZ-betalingen, de beslaglegging, de dagvaardingen, de jaarrekeningen, enzovoort, zijn allemaal knipperlichten die volgens de wetten en besluiten publiek mogen gemaakt worden, en die bij een georganiseerde opvolging, en direkt ingrijpen vol-

doende tijd geven om tijdig en aldus preventief op te treden. Men kan zich dus bijgevolg ernstige vragen stellen over het nu van een bijkomend ontwerp.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, zoals in mijn inleiding meege-deeld, wens ik de thema's aansluitend bij de derde industriële revolutie te reserveren voor het latere debat, ter gelegenheid van de bespreking van de DIRV-nota. Ik wens dan ook deze tussenkomst af te ronden, met enkele losse thema's en enkele losse vragen.

Eerst en vooral over de studie die in opdracht van de Vlaamse Executieve werd uitgevoerd, en die de titel droeg „KMO en administratieve verplichtingen-empirisch onderzoek”. Door de onderzoekers werd toen voorgesteld om over te gaan tot globalisatie, om zodoende een antwoord te bieden aan de complexiteit van de informatie-opvraging.

Graag had ik van de Voorzitter van de Executieve vernomen of hij er over denkt om in het verband van het globaliseren van de informatieopvraging bepaalde stappen te ondernemen ?

Een tweede vraag houdt verband met de projecten die kunnen genieten van het Europees Fonds voor Regionaal Ontwikkeling, het EFRO. Het is opvallend vast te stellen dat België bij de verdeling van de EFRO-koek een geringer deel ontvangt, dan waar het normaal recht op heeft.

De oorzaak ervan zou eerder bij ons liggen, namelijk omdat er te weinig aanvaardbare projecten ingediend worden. Dat speelt dan ten voordele van de andere lidstaten die een relatief aandeel krijgen.

Ik weet nu wel dat dit een nationale materie is, gezien de onderhandelingen met de Europese Commissie, maar zou de Vlaamse Executieve geen informatiecampagne op het getouw kunnen zetten in de betrokken middelen, om aldus aanvaardbare en kansrijke projecten te promoveren en in te dienen.

Gezien het de bedoeling is van dit Fonds om bij te dragen tot de ontwik-

keling van nieuwe economische activiteiten, moet dit voor een zwaar getroffen gebied als Limburg, toch een bijkomend middel zijn dat optimaal moet benut worden.

In verband met het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling vernam ik graag of de steun van zes miljard frank waarop werd gerekend voor het supperla-project, nu definitief wordt toegekend. Op een bepaald ogenblik twijfelde men er ernstig aan dat het EFRO niet over de brug zou komen omdat de vestigingsplaats Leuven niet in een ontwikkelingszone ligt. Wil de Minister mij hierover inlichten ?

Ten slotte wou ik nog de precieze stand van zaken vernemen inzake de uitvoering van T-zones. Via de pers hebben wij vernomen dat de eerste bedrijven zich in deze zones vestigen. Als voorstander van T-zones doet het ons genoegen dat er eindelijk schot komt in deze zaak. Toch blijft er nog onzekerheid omtrent het toekennen van het statuut van T-zones aan bepaalde voorgestelde zones. Ik denk bijvoorbeeld aan de zones Kruishoutem in het ontwikkelingsgebied Oudenaarde. Blijven de eerstvoorgestelde zones integraal behouden of worden ook de in reserve gehouden zones aangeduid ?

Minister G. Geens : Ik kan hierop onmiddellijk antwoorden. Het ontwikkelingsgewest Oudenaarde bestaat niet meer sedert 1 januari 1984 en aangezien een T-zone in een ontwikkelingsgewest moet gelegen zijn, vervalt Kruishoutem. Anderzijds is er nog altijd geen akkoord over een derde T-zone.

De heer A. Denys : Ik denk dat er nog een andere zone werd voorgesteld, maar die door de Commissie werd geweigerd. Was dat niet in de Westhoek? Ik dacht dat de Executieve daar een alternatief naar voor had gebracht. Mij vraag is dus of men afgezien van Kruishoutem de eerste voorgestelde zone in aanmerking neemt of wel zijn keuze laat vallen op één van de in reserve gehouden zones.

Minister G. Geens : De T-zones van Genk en de Westhoek waarnaar u ver-

Geens

wijst, kwamen niet in aanmerking omdat ze te dicht bij de grens lagen. Ieper werd als alternatief voorgesteld maar dit werd tot nog toe niet door de EG aanvaard.

De heer A. Denys : Dank u voor deze verduidelijking, mijnheer de Voorzitter.

De PVV-fractie geeft zijn goedkeuring aan dit deel van de begroting, omdat ze in de geest ligt van de beleidsverklaring die de industriële vernieuwing prioritair stelt. Wij vragen dat dit beleid zou worden uitgevoerd via sensibilisering, stimulering en informatie met een maximum van samenwerking van de private sector en een minimum aan eigen overheidsparticipaties (*Applaus bij de CVP en de PVV*)

De Voorzitter : De heer Desaeysere heeft het woord.

De heer W. Desaeysere (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal in mijn uiteenzetting slechts één fenomeen behandelen met name dat wat ik zou kunnen noemen de „ontlimburgering” van het regionaal economisch beleid.

Wanneer men inderdaad de cijfers van nabij ontleedt dan stelt men vast dat het beleid van de heer Geens wordt gekenmerkt door een buitenaardig in het oog springend feit met name de dramatische reductie met bijna de tweederden van de overheidssteun aan Limburg en dit in twee jaar tijd.

Deze stiefmoederlijke behandeling is in tegenspraak met de wetten van de regionale economie die er precies op aandringen dat er aan „positieve discriminatie” wordt gedaan in die zin dat de steun des te groter moet zijn naarmate een regio een grotere werkloosheid kent.

Ik doe dan ook een oproep tot alle Limburgse leden van deze Vlaamse Raad om deze begroting niet goed te keuren om aldus een resoluut halt toe te roepen aan dit schandaal waarin de meest benadeelde regio door de heer Geens nog meer wordt benadeeld.

Ik verwijs naar de tabel IV van het verslag waaruit blijkt dat tussen 1981 en 1983 de investeringen overal stijgen : met 14 miljard in Antwerpen ; met 2 miljard in West-Vlaanderen ; met 7 miljard in Oost-Vlaanderen en met 0,8 miljard in Vlaams-Brabant ; behalve in Limburg waar zij dalen met 8 miljard. Procentueel berekend komt dat neer op een jaarlijks groeiritme van : plus 77 procent voor Antwerpen ; plus 43 procent voor West-Vlaanderen ; plus 146 procent voor Oost-Vlaanderen ; plus 13 procent voor Vlaams-Brabant, doch voor Limburg is dat min 60 procent. Met andere woorden, Limburg valt in twee jaar terug op praktisch één derde.

Het aandeel van alle provincies in Vlaanderen in het totale investeringsvolume stijgt met 13 procent in Antwerpen, van 37 naar 50 ; met 1 procent in West-Vlaanderen, van 9 naar 10 ; met 9 procent in Oost-Vlaanderen, van 9 naar 18 ; doch het aandeel van Limburg daalt met 21 procent ; van 30 naar 9.

De repliek van de regering hierop luidt dat deze cijfers worden scheef getrokken door uitzonderlijke dossiers, bijvoorbeeld in het Antwerpse, gaat in feite niet op. Zelfs indien men de provincie Antwerpen niet meetelt dan nog daalt het aandeel van Limburg nog met 30 procent, van 48 naar 18, of opnieuw met tweederden. Met andere woorden, de catastrofe voor Limburg staat volledig los van de toevallige omstandigheden in Antwerpen.

Dit belet niet dat het bepaald tegen de borst stuit dat de groeipolen, zoals Antwerpen bijvoorbeeld, blijkbaar nog altijd verder expanderen terwijl de regio in crisis, zoals Limburg, de volledige last van de crisis draagt. De door Minister Geens gevoerde regionale economische politiek, met onder andere de DIRV, heeft een pervers karakter waarbij eerder de groeipolen worden bevorderd in de plaats van de noodgebieden.

Persoonlijk heb ik niets tegen de DIRV als dusdanig doch men moet zich realiseren dat dit weinig te maken heeft met regionale economische politiek waarbij een meer rechtvaardige

ge spatiale spreiding van de welvaart toch één van de hoofdobjectieven zou moeten zijn. De DIRV is echter een kapitaalintensieve en vooral een wetenschappelijk intensieve actie die meer de groeipolen dan de crisisgebieden bevordert.

Bijna cynisch moet ik dan ook de hooghartige manier laken waarop u tracht, mijnheer de Minister, uw verantwoordelijkheid af te schuiven door te verwijzen naar onvoldoende projecten, door te schermen met problemen qua leefmilieu en ruimtelijke ordening en ten slotte door te verwijzen naar allerlei toeristische projecten.

Mijnheer de Minister, ik vind het werkelijk beneden alles dat u op dit gebied niet meer perspectieven kunt aanbieden en ik vraag nogmaals aan de Limburgse leden van deze Vlaamse Raad een proteststem uit te brengen.

De Voorzitter : De heer De Batselier heeft het woord.

De heer N. De Batselier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, wanneer men een economisch beleid, een tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen moet bespreken, zou men zich in feite eerst de vraag moeten stellen : wat zijn de doelstellingen van dat economisch beleid in Vlaanderen ? Welke economie wensen wij op te bouwen en naar welk groeimodel ? Er zijn inderdaad verschillende mogelijkheden.

De drie economische modellen die men vandaag in de literatuur het meest terugvindt zijn : ten eerste, een kwantitatief groeimodel, dat nu blijkbaar steeds meer wordt afgeschreven en wat in de zestiger jaren zeer erg furore maakte ; ten tweede, de opkomst van het model „terug naar de natuur” met zijn decentralisatie, met zijn kleine initiatieven ; ten derde een model dat tracht de goede elementen zowel uit de eerste als uit het tweede te halen, wat wij zouden kunnen omschrijven als een kwalitatief groeimodel. Ik zou willen vragen dat wij vooral ons economisch beleid richten naar een dergelijk kwalitatief economisch groeimodel.

De Batselier

Wat zijn de kenmerken van een dergelijk model? Ten eerste, het *verlangzamen* van de kwantitatieve groei opdat de economische instorting van het systeem zou worden uitgesteld. Hierdoor komt dan tegelijkertijd ruimte vrij om werkelijk kwalitatieve groei-processen op gang te brengen. Ik geloof dat nu de tijd gekomen is om deze kwalitatieve groei-processen in te zetten. Wij hebben het nu mogelijk gemaakt, via allerlei gewenste en ongewenste omstandigheden, dat daarvoor ruimte is gekomen.

Een tweede kenmerk is dat er een ont koppeling moet komen van de groei van wat wij het bruto-regionaal produkt zouden kunnen noemen en de groei van het grondstoffen- en energieverbruik.

Het derde kenmerk is het opstellen van andere maatstaven dan deze die wij vandaag kennen om ons bruto-regionaal produkt te meten, vooral om ons welvaarts- en welzijnsniveau te meten.

Een vierde kenmerk is een opstarten van een korte termijnstrategie naar kwalitatieve groei. Ik wil hier één van deze korte termijnelementen vermelden omdat dit natuurlijk direct in relatie staat met het beleid dat wij dit jaar en de komende jaren zouden kunnen voeren in de Vlaamse regio.

Een investeringsbeleid is tot hertoe in ons groeiemodel meestal een combinatie van uitbreidings- en rationaliseringsinvesteringen met in de jongste jaren de nadruk op het tweede. Deze politiek leidt tot stagflatie en tegelijkertijd ook tot aantasting van het leefmilieu.

Een nieuw patroon van investeringen moet deze „stop and go-policy” doorbreken en de groei in die zin kwalificeren dat de investeringen niet meer het verbruik en de vernietiging van de voorraden dienen, maar wél het gebruik en de herbruik.

Deze nieuwe investeringspolitiek kan ook trouwens theoretisch worden gefundeerd. De materiële produktie levert immers niet meer hetzelfde nut op als enkele decennia geleden. Het

grensnut van de consumptiegoederen is gedaald; het grensnut van immateriële goederen daarentegen is gestegen. Deze verschuiving heeft echter nog geen duidelijk effect op de relatieve prijzen, maar ook dat zal spoedig gebeuren. Daarom moet een nieuwe economische politiek hier vanuit volutaristisch oogpunt komen.

Daarom, mijnheer de Minister, bekritisseren wij dat dergelijke economische politiek bij u herleid wordt tot begeleiden en stimuleren. Er is geen echt volutarisme te bekennen. De Vlaamse overheid wil op economisch vlak blijkbaar geen enkel volutarisme aan de dag leggen.

In een artikel in „Economische en Statistische Berichten” onder de titel „Een nieuw industrieel elan” geeft Professor Doctor Heertje kritiek op een commissie die zich eveneens bezighoudt met het industrieel beleid, namelijk de Commissie Wagner. Hij schrijft: „Het ontbreken van een schets op langere termijn waartegen het scenario voor herstel kan worden geprojecteerd, is een enorm belangrijk tekort... De vraag naar de kwaliteit van de groei en werkgelegenheid blijft op tafel liggen. De vraag naar het verzoenen van in het markt- en prijzenmechanisme vertaalbare materiële gezichtspunten met de onmiskenbare verlangens van immateriële aard in doelmatige besluitvormingsrapporten moet blijven, wordt in vele plannen onbeantwoord gelaten.”

Ook in uw beleid, mijnheer de Minister, blijft dit proces onbeantwoord. Het is dus belangrijk dat wij hier de les uit trekken dat onze economie geen doel is op zich, maar de menselijke behoeften als doel heeft. Professor Heertje concludeert trouwens hieruit dat de betekenis van de overheid voor de individuele welvaart van de mens niet kan worden ontweken. „Is de overheid een noodzakelijk kwaad à la Friedman,” schrijft hij, „waardoor de welvaartsbeleving van de individuen aan banden wordt gelegd of is het eerder zo dat door het toenemen van de verwevenheid van de publieke en particuliere sector de individuele welvaart van de burgers steeds meer medeafhankelijk is van de collectieve voorzieningen?”

In uw beleid, mijnheer de Minister, wordt de overheid maar al te vaak er pas in laatste instantie bijgesleurd, wanneer het te laat is. In deze context wil ik nog een aantal problemen aanraken. Om zo'n beleid te voeren moeten alle industriële hefboomen in handen hebben. In onze Belgische economische gespletenheid is dat niet zo. Maar zelfs met de minimale eigen bevoegdheid van de Gewesten hebben wij nog niet het maximale er uitgehaald.

Een eerste voorbeeld hiervan zijn de talrijke bevoegdheidsconflicten tussen de nationale en de Vlaamse regering. Wij hebben niet al het mogelijke uit deze conflicten gehaald. In 1983 werden er ongeveer 50 adviezen gevraagd over het economische gebeuren aan de Vlaamse Executieve. Ik wil alleen de belangrijkste opsommen, namelijk het staalcompromis, het participatiefonds voor de KMO en de „non voting shares”, inzonderheid in de textielsector. Vooral met betrekking tot de twee laatste aangelegenheden is de nationale regering mijns inziens op het domein van de Gewesten gekomen. Wij zouden in dat verband ook nog kunnen verwijzen naar bepaalde tewerkstellingsvoorstellen. Bovendien kunnen wij de vraag stellen of het oprichten van diverse holdings, zoals Sidinvest, Shipinvest, Boëlinvest en Luxinvest helemaal binnen de bevoegdheid van de nationale regering valt. Wij zouden graag hebben dat de Vlaamse Executieve ter zake een meer nadrukkelijk standpunt zou innemen en haar bevoegdheden niet stilaan zou laten uithollen door middel van deze holdings.

Ik meen dat wij op dat vlak meer de procedure van de bevoegdheidsconflicten moeten aanwenden, inzonderheid artikel 32 van de wet van 8 augustus 1980. Onze adviesprocedure moeten wij zeker maximaal uitbouwen. Naar mijn mening is het door het feit van onze brave houding ten opzichte van de bevoegdheidssterreinen en onze nogal strikte houding ten opzichte van de wetgeving, dat wij op dat vlak minder terrein winnen dan het Waalse Gewest. Ik geef het voorbeeld van de energie. De energiesector heeft een vrij onduidelijke bevoegdheidsafbakening. Zo is er uw recent

De Batselier

antwoord op een vraag betreffende de bevoegdheid inzake rationeel energieverbruik waar u stelt dat ze volledig nationaal is. In antwoord op dezelfde vraag, gericht tot de heer Knoops – die toch niet bekend staat als iemand die veel van zijn bevoegdheden uit de hand geeft – duidt hij op dat vlak wel een aantal elementen aan waarop vanuit het Gewest kan worden ingespeeld. Welnu, van dergelijke onduidelijke afbakening zouden wij in Vlaanderen moeten gebruik maken om ons op dat terrein te installeren.

Trouwens, ook de heer Dhoore heeft daarnet, wanneer hij sprak over Limburg, laten uitschijnen dat wij die onduidelijke zone beter dienen aan te wenden. Inderdaad, vanuit het Vlaamse Gewest moeten wij garanties kunnen afdwingen inzake de afzet van steenkolen, inzake de prijzen van de steenkool. Daarvoor moeten wij ons duidelijker uitspreken over projecten zoals Chooz, zoals de co-productie van warmte en elektriciteit, over de klassieke centrales op basis van steenkool. Bij om het even welke keuze moeten wij onze eigen perspectieven van een sociaalgericht kwalitatief economisch model voor ogen houden, zij het met eigen Vlaamse invalshoeken. Trouwens, ik vraag mij af of wij op dat vlak geen eigen initiatieven kunnen nemen in verband al was het maar met de co-productie van warmte en elektriciteit. Zoals ik in de Commissie heb gevraagd – men zou mij later antwoorden – wens ik te weten wat de stand van zaken is in Vlaanderen inzake de concrete projecten van co-productie van warmte en elektriciteit.

Een ander element waarover nog bevoegdheidsconflicten bestaan en waar ik vrees, een terughalmaneuver te zien is van het unitarisme, ondanks alle regionale tendensen, is dat van de industriële reconversie. In kringen van het Ministerie van Economische Zaken spreekt men nogal geregeld van toekomstcontracten voor industriële reconversie en vernieuwingen voor de relance. Eind december 1983 werd op het Ministerie van Economische Zaken een dergelijk toekomstcontract naar voren gebracht. Mijn vraag aan de gewestelijke Minister, daarvoor verantwoordelijk, is of een

dergelijk reconversiecontract inderdaad mede door de Vlaamse Executieve wordt onderschreven, of hij dit contract mede wenst te ondertekenen en of hij zich in dergelijke contracten inschakelt, want, dan betekent dit dat wij hem permanent zullen moeten ondervragen over de nieuwe verhoudingen die binnen het Fonds voor Industriële Vernieuwing zouden moeten terecht komen : de twee derden, één derde dat vandaag bestaat wordt dan in deze contracten omgekeerd. Vandaag is het twee derden voor reconversie en één derde voor renovatie. Volgens dat contract van de heer Eyskens zou twee derden nationaal worden. In dat contract lees ik eveneens dat gebruik van „non voting shares” mogelijk is een algemene zaak wordt. Gaat men daarmee akkoord of niet ? Tevens lees ik dat men heel wat fiscale maatregelen zou nemen. Tot hiertoe dacht ik dat de Voorzitter van de Vlaamse Executieve steeds heeft gezegd : „Wij wensen selectief te zijn in het aanmoedigen van de investeringen en wensen dus geen algemene aanmoedigingsmaatregelen, inzonderheid via de fiscaliteit”. Welnu, volgens mij bestaan er ter zake een aantal tegenstrijdigheden, onder meer inzake vereenvoudiging van administratieve aangelegenheden, enzovoort.

Graag zou ik dus meer uitleg willen inzake dergelijk toekomstgericht contract van reconversie en over de precieze bevoegdheden van de Gewesten desbetreffend.

Wat het Vlaams preventief beleid betreft bij ondernemingen in moeilijkheden zou ik uiteraard willen vernemen, net zoals de vorige spreker het heeft gedaan, maar dan vanuit een ander perspectief, gezien de Raad van State in feite geen opmerkingen maakt naar de inhoud toe maar wel meer juridisch formalistische opmerkingen maakt, of men de resultaten van het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité al dan niet in een ontwerp van decreet zal omzetten en of men daarin wijzigingen zal aanbrengen. In geval van wijzigingen vraag ik u op welke basis dat zal gebeuren en of men deze opnieuw aan de sociale gesprekspartners zal voorleggen.

Thans een woord over de inhoud van

wat een Vlaams industrieel beleid zou moeten zijn. Wij moeten er meer van overtuigd zijn dat dit een regionale bevoegdheid is en dus als dusdanig moeten aanwenden en dat, ondanks alle bezwaren die wij tegen het akkoord van 26 juli kunnen hebben, het duidelijk is dat men meer verantwoordelijkheid zal moeten opnemen vanuit de Gewesten ten einde na te gaan of wij niet een eigen beleid kunnen vinden voor deze nationale sectoren. In antwoord op een door mij gestelde vraag heeft Minister Dehaene geantwoord dat de op te richten gewestelijke ministeriële comités uiteraard de beslissing zullen nemen.

Hij zegt echter dat er een geëigende verhouding kan bestaan tussen de Executieve en het gewestelijk ministerieel comité van dat Gewest binnen de nationale regering. Ik heb hem zelfs gevraagd of het in theorie mogelijk is dat over een bepaald dossier – bij voorbeeld de uitbreiding van Sidmar – het betrokken gewestelijk ministerieel comité zijn houding volledig kan laten bepalen door de Vlaamse Executieve. Met dat standpunt kan het dan naar de nationale regering gaan. Minister Dehaene heeft daarop geantwoord dat dit in theorie mogelijk is.

Ik zou willen weten of ook de Voorzitter van de Vlaamse Executieve een dergelijke relatie zal eisen.

Een gewestelijk ministerieel comité is immers volledig tegen de geest van de wet van 1980 en gaat terug naar de gewestvorming van Périn en Vandekerckhove. Kan men in de praktijk teruggaan naar de wet van 1980 ? Wordt het de Executieve in plaats van het gewestelijk ministerieel comité ? Een cruciaal punt in het industrieel beleid zijn de nieuwe technologieën.

Wij bespreken nu de DIRV-actie in de Commissie. Ik wil vragen of men dit beleid meer wil situeren in zijn sociaal kader.

De invoering van nieuwe technologieën brengt nu duidelijk de publieke opinie in beroering. Werknemers voelen zich bedreigd, terecht of ten onrechte. Bij elke technologische – moet ik zeggen revolutie – voelen de mensen zich zeer onzeker. Nochtans

De Batselier

draagt elke technologische ontwikkeling ook enorme potentiële, nuttige kansen in zich die in dienst van de mens en zijn behoeftenbevrediging kunnen staan.

Niet de nieuwe technologie op zichzelf maar de nieuwe economische en sociale doelstellingen bij de aanwending ervan zijn bepalend voor de maatschappelijke gevolgen. Zij worden in onze manier van benaderen te weinig onderstreept.

De nieuwe informatietechnologie, waar het vooral om gaat, impliceert dat vooral de micro-elektronika de informatie, de belangrijkste grondstof van morgen, kan stockeren en ze langs een grondig gewijzigde telecommunicatie gaan transfereren. Dit maakt de ontwikkeling van de robotica mogelijk en is in ieder geval een revolutie zonder precedent.

Dit alles heeft zeer veel effect op de tewerkstelling. De gevolgen voor de tewerkstelling zijn bijna dramatisch omdat de informatie-technologieën zich vandaag vooral in de dienstensector laten gevoelen, die precies de groeipool van de tewerkstelling is geweest in de voorbije decennia. Volgens verschillende studies kan worden verwacht dat het arbeidsvolume tussen 1980 en 1990 met 30 procent zal teruglopen.

Op de jongste internationale conferentie van de bedienden in de metaalsector, die in München heeft plaatsgegrepen, kwam onder andere naar voor dat in Groot-Brittannië in 1979-1980, in de metaalsector op 100 verloren gegane arbeidsplaatsen er 17 bedienden waren maar dat in 1981-1982 er op 100 verloren gegane arbeidsplaatsen 54 bedienden waren ontslagen. Waar dus in het begin van deze technologische revolutie voornamelijk de arbeiders uit het productieproces verdwenen, blijkt men nu volop bezig te zijn met het uitschakelen van de bedienden. Vooral de actieve taak van de bedienden wordt uitgeschakeld zodat hun taak meer zal groeien naar toezicht.

Door de robotica, die evenals de loonmatiging met het oog op concurrentiemogelijkheden vooral in de Wes-

terse landen gestimuleerd wordt, zullen in de produktieve sector grondige wijzigingen inzake de structuur van de arbeid plaatsgrijpen. Wij moeten op deze enorme omwenteling vooral een antwoord kunnen geven op sociaal vlak.

Een studie van de Rand Corporation schat dat in de Verenigde Staten in het jaar 2.000 slechts 2 procent van de actieve bevolking zal volstaan om de afgewerkte produkten te produceren, tegenover 20 procent van de actieve bevolking thans. De produktie van robots doet gemiddeld vier arbeidsplaatsen verdwijnen tegenover de creatie van één nieuwe. Er zal dus een enorme economische groei en tal van nieuwe produkten vereist zijn om de volledige tewerkstelling te verzekeren of om de tewerkstelling te behouden op het huidige niveau.

Deze cijfers kunnen wellicht door andere studies worden afgezwakt of verzaard. De studie van de Rand Corporation is een pessimistische studie maar ligt toch in de lijn met heel wat andere studies, zoals deze van Rector Emmery van het Instituut voor Sociale Studies in Den Haag die stelt dat wij moeten proberen een nieuwe internationale arbeidsverdeling tot stand te brengen met duidelijke zeggenschap over de politiek van de multinationale ondernemingen, in uitvoering van de Vredeling-richtlijn, en dat wij tegelijkertijd met de MNO over de nieuwe technologieën moeten praten, moeten overleggen.

Wat zullen wij doen in België, in casu in Vlaanderen, om het beleid van deze multinationale ondernemingen bij te sturen? Laten wij het voorbeeld nemen van Philips-België. Daar zien wij nu al drie jaar lang dat van de aanvankelijk 20.000 werknemers er jaarlijks 1.000 afvloeien.

Bij Bell, vrijwel de enige micro-elektronika-producent in België, daalde de tewerkstelling en was er ook een enorme verschuiving van de arbeiders naar de bedienden. Welke zijn de mogelijkheden die we in Vlaanderen hebben om hiervoor een beleid te voeren? Ik kan ook het voorbeeld van Siemens aanhalen. Het zijn allemaal voorbeelden die moeilijk op te lossen zijn met algemene theorieën of groot-

se publiciteit. Deze voorbeelden zijn immers de concrete ervaringen van „Flanders Technology”.

Begrijp ons niet verkeerd, mijnheer de Minister. Wij zijn niet tegen nieuwe technologieën gekant. Wij vrezen echter dat het beleid in verband met de mikro-elektronika eenzijdig positief wordt benaderd. De micro-elektronika, de hele informatie-technologie kan zowel tot grotere decentralisatie, tot een grotere verantwoordelijkheid, tot een meer zinvol en boeiend werk leiden als tot totale vervreemding, tot totale isolatie, tot een systematische controle op de arbeidspresaties, tot werktempoverhoging en tot het centraliseren van de beslissingsmacht. Daarom zouden wij graag weten op welke wijze u dit alles in uw eigen industrieel beleid wil aanwenden en welke uw elementen zijn om dit op sociaal gebied in de hand te houden.

Ik kom tot een instrument van het meer traditioneel industrieel beleid, het systeem van de „non voting shares”. Het werd voor het eerst toegepast in het kader van het textielplan, nadien in de vijf nationale sectoren. In dit verband wil ik vragen of het juist is, zoals men in sommige milieus suggereert, namelijk in VEV-milieus, dat ook de Vlaamse Executieve een dergelijk beleid gunstig is gezind.

Tegelijkertijd rijzen er ook vragen in verband met bedrijven in moeilijkheden. Ziet u daarin nog een rol, na het bijsturen, voor de overheid zelf? Ik meen dat het soms goed is bedrijven failliet te laten gaan. Men mag evenwel niet op voorhand, om louter ideologische redenen uitsluiten dat de overheid daar later zelf nog zou kunnen optreden, zelfs als men vanuit de privé-sector niet meer is geïnteresseerd. Maar men mag ook niet uit ideologische overwegingen bedrijven louter de overheid steeds maar doen tussenkomen.

Geen van beide ideologieën strookt met de economische werkelijkheid. Men moet zich echter hoeden voor industriële uitverkoop. Wij weten in welke sectoren in Vlaanderen op dit ogenblik de faillissementen het talrijkst zijn. Het is mogelijk dat wij door het feit dat wij bedrijven in de metaal-

De Batselier

sector, ja zelfs in de machinebouwsector, failliet laten gaan wij morgen bij het herstel van de economie niet meer de mogelijkheid hebben daarvan te profiteren. Dat wij ook al onze know how hierdoor laten in falen gaan. Hier is een belangrijke taak voor de overheid weggelegd in het kader van een evenwichtig industrieel beleid. Het is meer dan zich gewoon te steunen op privé-bedrijven, zonder eigen overheidsinitiatieven. De privé reedeneert immers louter individueel, maar nooit vanuit een maatschappelijk oogpunt.

Op het vlak van ondernemingen denk ik aan nieuwe initiatieven. Indien men op het nationaal vlak daarvoor geen aandacht heeft, vraag ik dat men op het niveau van Vlaanderen daaraan zou denken. Ik heb het in de eerste plaats over de opleiding van overheidsmanagers.

Een specifieke taak waarmee wij in Vlaanderen goed werk zouden kunnen verrichten, is zeker die opleiding van overheidsmanagers. Als wij op nationaal vlak telkens moeten benadrukken dat die opleiding van overheidsmanagers te erg gepolitiseerd is, moet de depolitisering voor ons een basiselement zijn. Degenen die afgedankt zijn in een privé-bedrijf of het daar niet goed deden, moeten we zo maar niet manager maken in een overheidsbedrijf. Ik vind dat wij daar een eigen geaardheid zouden moeten hebben en managers opleiden met een eigen filosofie waarin we het vernieuwende zouden moeten terugvinden. In die kwestie zouden wij baanbrekend werk kunnen verrichten.

Een ander middel van industrieel beleid is de expansiewetgeving.

In de Commissie hebt u, mijnheer de Minister, cijfers gegeven over het gebruik van die expansiewetgeving evenals tabellen over de gesteunde investeringen in Vlaanderen. Wat daarin onrustwekkend is lijkt mij de dramatische teruggang van het aantal gecreëerde arbeidsplaatsen door deze expansiesteun. Zou het niet nodig zijn deze expansiewetgeving aan te passen? Hier blijft de nationale regering duidelijk in gebreke. Ware het

niet gewenst dat wij vanuit Vlaanderen een voorstel aan de nationale regering zouden doen? Niets verbiedt ons dat en aldus zouden we een meer agressieve politiek kunnen voeren. Het kan toch niet zijn dat wij in het raam van een expansiewetgeving veel meer geld geven aan bedrijven in moeilijkheden dan een andere. Door het feit dat wij geen onderscheid maken tussen bedrijven in expansie en bedrijven in regressie, kunnen we geen echte economische politiek voeren, zoals in de jaren 1959 en 1970 was bedoeld. Mijn fractie en ikzelf, hebben u altijd gesteund inzake het selectief toepassen van de expansiewetten. In de Commissie hebt u een aantal criteria naar voor gebracht die u gebruikt bij het selecteren van deze projecten. Graag vernam ik van u welke uw prioriteiten zijn voor deze selectiviteit en of het gebeurt op basis van welbepaalde wegingscoëfficiënten aan de diverse criteria of niet. Ik acht het geraadzaam dat wij deze richtlijnen in de Commissie van de Vlaamse Raad zouden bespreken, ten einde de nodig accenten te kunnen leggen daar waar ze moeten gelegd worden.

Wat dan de hefboven van het industrieel beleid betreft – ik denk aan de Dienst voor Nijverheidsbevordering en het planbureau vraag ik deze optimaal te gebruiken in het kader van een evenwichtig industrieel beleid met sociale oogmerken.

Wat de dienst voor Nijverheidsbevordering betreft, ware het, gezien de verworven know-how beter geweest die nog niet in de Vlaamse administratie in te schrijven, maar als een technische cel van de gewestelijke investeringsmaatschappij Vlaanderen te laten fungeren.

Ingevolge uw eigen industrieel beleid zult u zich genoodzaakt zien in de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen economisten en vooral ingenieurs aan te werven. Het voordeel op andere studie bureaus is dat de Dienst voor Nijverheidsbevordering niet alleen een onderneming financieel kan doorlichten maar dat zij het ook op economisch, commercieel, industrieel en technisch vlak kan doen. Ik meen dat dit de Gewestelijke Investeringsmaatschappij zoda-

nig zal kunnen versterken dat zij met meer kennis van zaken het industrieel beleid zal kunnen voeren. Het verwijt dat aan de privé-financiële holdings wordt gemaakt, namelijk dat zij het louter op financieel vlak kunnen bekijken, zou in de toekomst ook aan de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen kunnen worden gemaakt, omdat wij ze door haar specialisatie enkel richten naar het doorlichten van de dossiers op financieel vlak. Door de DNB binnen de GIMV te laten werken kunnen wij dus in de GIMV een echte industrieel-financiële overheidsholding maken.

Wat het Planbureau betreft zou ik graag weten hoe u de relatie tussen de administratie en het Planbureau ziet. Wij zijn niet bij voorbaat gewonnen voor een Planbureau dat volledig apart staat zonder de administratie. Wij merken hoe dat momenteel met een nationale regeling gebeurt en hoe het Planbureau geen gegevens krijgt van de administratie om een plan te maken. Betekent dit echter dat het Planbureau een staffunctie heeft ten opzichte van de totale administratie of betekent dit dat u conceptieambtenaren, zoals in het Amerikaanse model, in de administratie brengt? Hoe ziet u die relatie?

Ik kom zo tot de planning. Ik denk dat het, ondanks het feit dat het geen nationale planning meer is, toch nuttig zal zijn elk jaar de perspectieven te geven in het nationale plan. Er bestaat een Planbureau. Wij gebruiken dit naar mijn gevoelens té weinig om te weten wat wij er aan hebben. Wij gebruiken ook zeker en vast de sectoriële sectie van dat Planbureau te weinig. Wanneer deze instrumenten momenteel nog bestaan moeten wij ofwel het huidige gebruiken ofwel een voorstel doen om wijzigingen aan te brengen. Mijn fractie zal een van de komende weken een voorstel van wet en een voorstel van decreet indienen inzake een aanpassing van de planning aan de regionalisering in het kader van de wetten van 1980. Ik meen dat het dienstig moet kunnen zijn om deze belangrijke discussie opnieuw op gang te brengen. Op een ogenblik dat wij misschien het meest nood hebben aan planning om te weten in welke economische richting wij in België of

De Batselier

in Vlaanderen gaan evolueren, hebben wij de planning uitgeschakeld. In de zestigerjaren, toen er wellicht het minst nood was aan planning hebben wij ze geleidelijk aan op gang gebracht. Zo kom ik tot de meer actuele problematiek.

Samen met uw aandacht voor de komende problematiek in de nationale sectoren vragen wij ook uw dringende aandacht voor een diversificatie in de steenkoolsector, waar de heer Dhoore uw aandacht heeft op gevestigd. Een sector die vele gevolgen heeft voor Limburg. Deze diversificatie moet aanleiding geven tot alternatieve afzetmogelijkheden voor bedreigde klassieke markten, zowel op lange als op halflange termijn. Ik denk aan staal en elektriciteit en aan de ontwikkeling van afzetmarkten, waarbij hogere prijzen per ton kunnen bekomen worden. Dit is de enige mogelijkheid om de KS-verliezen in te perken. Ik denk aan de strijd die de Staatssecretaris Knoops vandaag aan het leveren is. Wij moeten daar dringend een antwoord op geven. Ik denk aan de nieuwe industriële activiteiten die nieuwe werkgelegenheid met zich kunnen brengen. Die moeten wij mede rond Limburg kunnen activeren, want deze nieuwe bedrijven, die winstgevend moeten zijn, moeten langs hun cash-flow dan genereren voor verdere diversificatie.

Ik geloof ook dat wij moeten kunnen bouwen aan de toekomstgerichtheid van de steenkoolactiviteit naar de publieke opinie en naar het eigen personeel toe, zodanig dat wij opnieuw echt geloven in een eigen model, waar renovatie en innovatie deel uitmaken en de kern uitmaken van ons economisch beleid. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Deprez heeft het woord.

De heer P. Deprez (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, er wordt wellicht te gemakkelijk aan voorbijgegaan, maar de Vlaamse regering heeft in haar tweejarig bestaan opmerkelijke resultaten bereikt.

Door uw sensibiliseringsacties, mijn-

heer de Minister, zoals DIRV, Flanders' Technology, Flanders' Creativity en anderen heeft u weer geloof bijgebracht in de toekomst. Zowel grote als KMO-bedrijven weten dat zij de toekomst zelf in handen hebben, op voorwaarde dat zij zelf hun inspanningen opdrijven inzake creativiteit, kwaliteitszorg en innovatie, zowel wat de producten als de produktiemethoden betreft.

Na twee jaar Vlaams beleid is het duidelijk geworden dat de vooruitgang, de economische expansie in eerste instantie, een aangelegenheid is van de onderneming en niet van de overheid. Deze dient enkel te informeren, motiveren en stimuleren en zij dient vooral zelf niet te ondernemen of zich direct of indirect met het ondernemingsgebeuren in te laten. Dit is niet altijd gemakkelijk, want een dynamische overheid kan niet altijd aan de drang weerstaan.

Bedrijfsvriendelijk klimaat wil zeggen duidelijkheid en efficiëntie. Op dit vlak valt er nog veel te doen. Vooral sedert de staatshervorming van 1980 is het allemaal nog veel erger geworden. De ondernemingsverantwoordelijken geraken er minder dan ooit nog aan uit. Wat is nationaal, wat is regionaal ? Welke minister of ministers zijn bevoegd en welke administratie moet het dossier behandelen ?

Het komt er dan ook op aan, ongeacht de eventuele noodzaak van herziening van de staatshervorming, deze van 80 volledig uit te voeren. Wij denken hierbij aan wetenschappelijk onderzoek, investeringssteun, exportbevordering, enzovoort.

Wij vragen ons af, mijnheer de Minister, in hoever er reeds uitvoering is gegeven aan het akkoord van deze zomer, waarbij een deel van de middelen van het prototypenfonds en van het IWONL aan de Gewesten zou worden overgedragen. Hoever staat het met de overdracht van bevoegdheid inzake de toepassing van de vervangende tewerkstelling zoals TWW - BTK - DAC ? De lokale bestuurders en verantwoordelijken van instellingen en verenigingen zien er niet meer klaar in. Het is niet enkel een doolhof, maar ook de afhandeling van de dossiers duurt onbegrijpelijk lang.

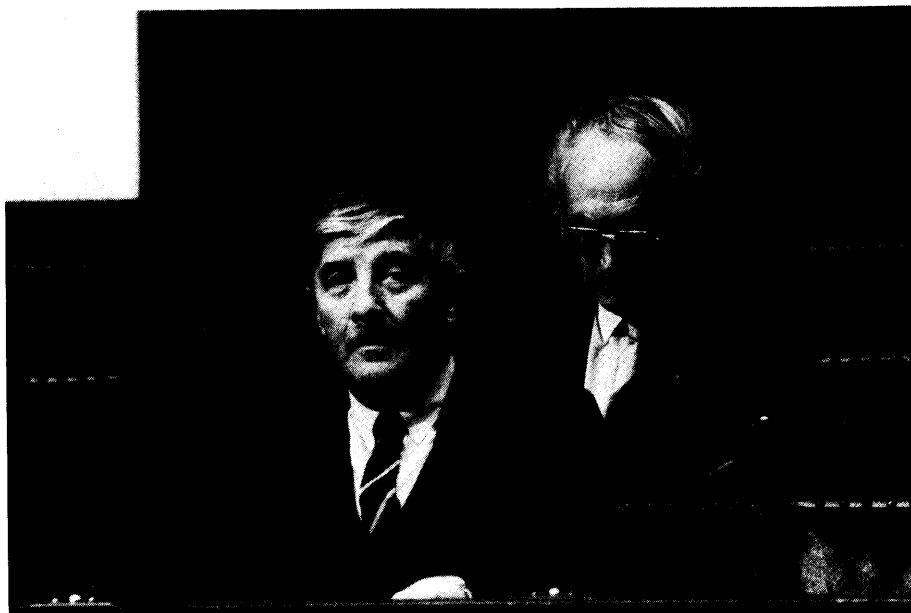
In het degelijke verslag lees ik dat de nationale Minister van arbeid en tewerkstelling bereid zou zijn tot verdere regionalisering, maar dat dit van Waalse kant wordt tegengehouden. Is dit een beletsel om desnoods eenzijdig door te gaan naar de Vlaamse regio toe ?

En tot wiens bevoegdheid behoort het reconversiebeleid, waar de jongste tijd nogal wat rond te doen is. Hoe reageert u op het standpunt van het VBO, volgens hetwelk de tegemoetkomingscriteria en de basisregels van de reconversiecontracten op nationaal niveau dienen vastgelegd te worden, teneinde de concurrentievoorwaarden niet te vervalsen, maar dat het welslagen van dit initiatief ook afhankelijk is van een degelijke coördinatie tussen de nationale en de regionale niveaus en hun instellingen.

De maximale overdracht van bevoegdheid moet ook bijdragen tot een grotere doelmatigheid van het industrieel beleid. Zo gaat het immers niet langer op dat ter oriëntering van de economische expansie de nationale regering steeds meer de weg volgt van defiscalisering, terwijl de Vlaamse Regering het subsidiëringsprincipe blijft huldigen. Dit zijn twee tegenstrijdige beleidslijnen die niet zomaar naast elkaar kunnen blijven bestaan. Persoonlijk ben ik de mening toegedaan dat defiscalisering de voorkeur verdient en dat de subsidiëringspolitiek enkel mag voorbehouden blijven voor specifieke gevallen zoals beginnende bedrijven en KMO.

In verband met de expansiesteun wil ik trouwens voorbehoud maken voor een sectoriële selectiviteit. Dit kan discriminatoir zijn want, enkele gevallen niet te na gesproken, is het nog altijd zo dat er geen goede of slechte sectoren, maar wel goede en slechte ondernemingen zijn.

De overdracht van bevoegdheden is uiteraard onvoldoende als deze niet gepaard gaat met de vereenvoudiging van de structuren en van de toepassingsmodaliteiten. Doorzichtigheid bevordert de efficiëntie. In veel gevallen wil dit zeggen : dicht bij de mensen. Het zou niet mogen zijn dat het Belgisch centralisme vervangen wordt door en Vlaams centralisme. Zo

VU-Senator O. Van Ooteghem, Voorzitter van de Commissie voor economisch, werkstellings- en energiebeleid. Achter hem : de heer O. Meyntjens (VU.)

zou het fout zijn de provinciale GOM af te schaffen. De meeste hebben immers het bewijs geleverd dat zij kunnen inspelen op de eigenheid van het gewestelijke bedrijfsleven. Een al of niet geregionaliseerde Dienst voor Buitenlandse Handel moet meer naar de basis toe, dichterbij de potentiële exportbedrijven. Daarom dienen de gewestelijke diensten dringend uitgebreid en versterkt te worden en dit voor de begeleiding van de kleinere bedrijven.

Van zeer groot belang voor de doorzichtigheid en efficiëntie is de opbouw van de nieuwe Vlaamse administratie.

Er werd hier reeds gesproken over de personeelsformatie maar het is ook een kwestie van organisatorische opbouw. Wij zouden willen waarschuwen voor de oprichting van diensten en parastatalen, die al te gemakkelijk eigenmachtig optreden zonder dat er onmiddellijke politieke verantwoordelijkheid aan gekoppeld is.

Een bedrijfsvriendelijk klimaat hangt

dikwijls af van kleine dingen. Zo komt het nog al eens voor dat diegenen die een bedrijfje willen beginnen of uitbreiden moeilijk een passend pand vinden of uitbreidingsmoeilijkheden ondervinden omwille van burenhinder, de strenge reglementering inzake bouw- en exploitatievergunningen. De oplossing voor hen kan het uitgeruste industrieterrein zijn. Dit wordt heden ten dage sterk bemoeilijkt omwille van de zeer hoge en nog steeds stijgende grondprijzen en ten gevolge van de intrestlasten. Het is een vicieuze cirkel : omwille van de verminderde verkoop, hogere prijzen en omwille van hogere prijzen, verminderde verkoop. Wellicht ware het nuttig, mijnheer de Minister, te onderzoeken hoe het Vlaamse Gewest op één of andere manier zou kunnen tussenkomen in deze stijgende intrestlasten.

Graag zou ik van de Minister vernemen welke de plannen zijn na het advies van de Raad van State inzake het voorkomingsbeleid.

Het is zo dat een onderneming in

moeilijkheden zich tot de overheid richt op een moment dat de kansen op succes van de hulpverlening zeer dubieus geworden zijn. Het lijkt dan ook normaal dat men zulke situaties wil voorkomen. Het is echter een zeer gevaarlijk terrein waarop men zich begeeft, omdat het gemakkelijk kan leiden tot interventionisme vanwege derden in de onderneming.

Er is terecht twijfel of er bij de voorziene centrale commissie een operationele cel met voldoende objectiviteit, deskundigheid en discretie zal kunnen gewerkt worden. De analyse van een onderneming met het oog op haar toekomstkansen is immers niet zo gemakkelijk. Bovendien kan de doorlichting toch geen voorwaarde zijn te genieten van eventuele steun die past in de code voor ondernemingen in moeilijkheden. Het zou reeds een grote stap vooruit zijn indien alle beschikbare gegevens in een knipperlichtensysteem zouden worden geëördineerd.

Naar aanleiding van de geplande omvorming van de GERV naar de SERV, waarvoor reeds in grote mate een akkoord tot stand is gekomen in de schoot van Vesoc, zou ik willen waarschuwen voor een Vlaamse overlegeconomie, die voorbij gaat aan de bevoegdheden van de Vlaamse Raad. Ik ben persoonlijk voorstander van de overlegeconomie, maar het mag niet zijn dat er akkoorden worden gesloten over materies die tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad behoren, zonder dat deze op één of andere manier bij het overleg betrokken wordt.

Graag zou ik nog een kort woordje willen zeggen over de jonge werklozen. De basisvorming van velen onder hen is ontstellend laag, zodat hun integratie in het maatschappelijk leven en de mogelijkheid voor beroepsvorming of volmaking praktisch onbestaande zijn. Dit is een levensgroot probleem, waar wij zeker iets moeten aan doen.

Wellicht kan dit een opdracht zijn voor de vernieuwde subregionale tewerkstellingscomité's om met behulp van BTK-projecten en in samenwerking met bestaande vormingsinstellingen programma's op te zetten voor basisvorming van jonge werklozen. Om het zo efficiënt mogelijk te laten

Deprez

gebeuren is medewerking en samenwerking met de gemeentebesturen aangewezen.

Ik wil dit betoeg beëindigen, mijnheer de Minister, met nogmaals te zeggen hoe wij het gevoerde beleid van deze laatste twee jaar appreciëren. Alles is niet volmaakt maar er zijn merkwaardige resultaten bereikt en we hopen dat dank zij uw acties de Vlaamse economie vernieuwd uit de crisis zal komen. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Debussere heeft het woord.

De heer F. Debussere (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de korte tijd die mij toegemeten wordt, wil ik enkele bedenkingen formuleren bij de fundamentele opdrachten van het economisch beleid in onze volkshuishouding, zijnde : stimuleren, motiveren, sensibiliseren, leiden en begeleiden en slechts in verantwoorde omstandigheden participeren, zoals de Minister in zijn inleiding zo mooi zegde.

Stimuleren ; uit de cijfers van 1983 blijkt dat deze opdracht hoofdzakelijk bestond uit zogenaamde expansiesteun onder de vorm van rentesubsidies en kapitaalpremies, aldus werd aan de bedrijven voor 8,9 miljard frank steun verleend op de totale vastleggingsmassa van ongeveer 11 miljard. Dit is 81 procent van het totale bedrag voor economie en tewerkstelling. Het betreft een betoelaging van ruim 62 miljard investeringen of bijna 21 procent meer dan in 1982. Wat vooral verheugend is, is dat de kapitaalpremies sterk zijn verhoogd, wat bewijst dat meer investeringen met eigen middelen worden gefinancierd en dat er een gunstige kentering is in de financiële structuur van het Vlaamse bedrijfsleven. Dit laatste feit zal wel inherent zijn aan het Cooremanluik van het koninklijk besluit nummers 15 en 150. Vraag is nu of deze investeringen er niet zouden gekomen zijn zonder deze stimuli.

Op de studiedag van 1 december 1983, van het studiecentrum van het financiewezen werden de conclusies

voorgelegd van een enquête, die hierover bij 500 ondernemingen werd gehouden. Hieruit blijkt dat 88 procent van de investeringsprojecten, toch zouden goedgekeurd zijn zonder de fiscale stimuli. Uit deze enquête blijkt ook dat slechts 60 procent van de ondernemingen die aan kapitaalverhoging hebben gedaan de kapitaalpremie hebben aangevraagd. Ik ben eerderhalve van overtuigd dat de kredieten ter stimulering op een betere en efficiëntere wijze kunnen aangewend worden, en dat om verschillende redenen.

Ten eerste, 81 procent van het totale krediet voor economie en tewerkstelling wordt op die manier aangewend, zodat in feite nog heel weinig overblijft voor leiden, begeleiden, sensibiliseren en tewerkstelling.

Ten tweede, zowel kapitaalpremies als rentesubsidies zijn voor de Vlaamse regering verloren fondsen. Anderzijds gaat via de vennootschapsbelasting 45 procent van de winst van de ondernemingen naar de centrale overheid of, iets vereenvoudigd geformuleerd, bijna de helft van de expansiesteun wordt door de Vlaamse regering in de nationale kas gestort.

Ten derde, op sectorieel gebied gaan deze verloren fondsen niet altijd naar de arbeidsintensieve sector en is de investeringstoelage voor een arbeidsplaats tot bijna honderdmaal hoger in de ene sector dan in de andere. Ik kan u enkele gegevens meedelen. Bijvoorbeeld in de sector energie kost een arbeidsplaats 681 miljoen of ongeveer 98 miljoen subsidie ; in de metaalverwerkende nijverheid kost een arbeidsplaats 12,3 miljoen of 1,7 miljoen subsidie ; in voeding kost dat nog 8,5 miljoen of 1,2 miljoen subsidie ; in hout en bouw kost een arbeidsplaats 7,9 miljoen of 1,1 miljoen subsidie.

Ten vierde, op regionaal gebied gaat de verdeling van de investeringen en dus van de subsidies in een zekere zin eveneens de verkeerde kant op, omdat een groeipool steeds meer investeringen aantrekt en de subsidies in de achtergebleven gebieden steeds minder aantrekkelijk worden voor nieuwe investeringen. In 1983 namen de investeringen in Antwerpen met 20 procent toe op één jaar en nam Antwerpen de helft voor zijn rekening, terwijl

ze voor Limburg met één klap op de helft terugvielen. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat in dit specifiek voorbeeld Limburg de minst bevoordeligde provincie zou moeten zijn.

Ten vijfde, de buitenlandse investeringen vertegenwoordigden in 1983 reeds 58 procent van het totaal van de gesubsidieerde investeringen. Dit betekent een forse toename van het aandeel met 52 procent vergeleken met 1982. Ik sta daar eerder terughoudend tegenover omdat ervaringen uit het verleden ons hebben geleerd dat vreemde bedrijven bij geringe tegenwind nogal vlug naar het vaderland terugkeren, met alle gevolgen voor de tewerkstelling in de regio waar ze gevestigd waren.

De Volksunie is derhalve de mening toegedaan dat dringend naar andere formules moet worden uitgekeken, formules die een sterke stimulans zijn om te investeren, die beter afgestemd zijn op het sectoriële en regionale gevoerde beleid, die in mindere mate of op zijn minst minder direct terugvloeien naar de nationale regering en die ten slotte de steun en beleidsmogelijkheden van de Vlaamse regering op termijn versterken met minder budgettaire inspanningen.

Concreet betekent dat – in een eerste fase en met een volledig resultaat na vijf jaar – kan gestreefd worden naar een halveren van de expansiesteun en aanwenden van de vrij gekomen helft voor steunmaatregelen die niet met verloren fondsen werken, zoals bijvoorbeeld renteloze voorschotten, participaties in achtergestelde leningen, enzovoort.

Met de nieuwe formules moeten zogenaamde „rollende fondsen” tot stand komen, die gelijkblijvende budgettaire inspanning jaarlijks aangroeien. Aangezien in het bestaande systeem de expansiesteun aan een onderneming gespreid wordt over 5 jaar, wordt het effect van een dergelijke beslissing slechts volledig bereikt na 5 jaar. Indien concreet voor 1984 de vastleggingen gehalveerd worden van 11 naar 5,5 miljard, heeft dat het eerste jaar – en dus in 1984 zelf – tot gevolg dat de budgettaire kost daalt van 900 naar 450 miljoen, en deze kunnen onmiddellijk aangewend worden voor

Debusseré

andere formules. Anderzijds betekent dit ook dat enkel de halvering voor 1984 na 5 jaar, 5,5 miljard werkmiddelen verschaft voor het zogenaamd rollend fonds van voorschotten en andere. Tot daar de stimuli.

Wat het principe van de participatie betreft, kan ik kort zijn. De feiten uit het verleden hebben geleerd dat de deelname zowel van Staat als Gewest gewoonlijk op een faillissement is geëindigd. De uitzonderingen bevestigen de regel. De oorzaken van de mislukking bij een deelname zijn niet ver te zoeken : het stellen van realistische maar hooggemikte objectieven, het kundig selecteren van de juiste en voldoende middelen om die doelstellingen te halen, het organiseren van deze middelen, aan mensen de juiste verantwoordelijkheden geven binnen hun ambities en mogelijkheden, de mensen leiden, motiveren en begeesteren zijn eigenschappen die helaas niet bij Vadertje Staat of Moeder Gewest te vinden zijn, maar alleen bij een gemotiveerd ondernemer, die positief is ingesteld.

Om dit hoofdstuk economie af te sluiten, heb ik twee specifieke vragen.

1. De proefcentra in land- en tuinbouw zijn nog steeds nationale materie, maar bij gebrek aan geld wordt dit regionaal geregeld. Hoeveel bedraagt deze tussenkomst en op welke manier wordt dat door de nationale regering terugbetaald ?

2. De bedrijfpluimveehouders worden verontrust door het feit dat in Lommel een mammoetbedrijf voor leghennen zou opgericht worden met de financiële steun van het Vlaamse Gewest. Graag had ik de ware toedracht van deze zaak van u vernomen.

Het werkgelegenheidsbeleid bevat een contradictie die niet alleen frustrerend, maar tevens verlamdend werkt. Behalve de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding ontsnapt het **werkgelegenheids-** en **werklozen-**beleid volledig aan de Vlaamse Gemeenschap, terwijl de **opsloppings-**programma's gesteund zijn op de nationale wetgeving en de Gewesten belast worden met de uitvoering ervan.

Dat is absurd tot in het tragikomische en kan alleen maar een efficiënte werking hebben wanneer de kredieten voor de opsloppingsprogramma's volledig overgedragen worden naar de Gewesten. Desalniettemin werden ons in de Commissie statistieken en gegevens ter beschikking gesteld waarbij ik toch ook enkele bedenkingen heb.

Ten eerste, het derde arbeidscircuit heeft mij, zowel in zijn toepassing op gemeentelijk vlak, als in het privé-initiatief niets dan negatieve ervaringen bezorgd. Onder het mom van een langdurend contract wordt de werkloze versjacherd van tewerkgestelde werkloze naar het derde arbeidscircuit. Het kost de gemeente geen cent meer, maar de arbeider merkt pas achteraf hoeveel hij minder betaald wordt. Bepaalde diensten, die in openbare besturen door derden werden uitgevoerd, waarbij dus personeel vast tewerkgesteld was, worden nu bevolkt met mensen uit het derde arbeidscircuit.

Het gevolg is duidelijk : er komen werklozen bij en veel zelfstandigen verliezen tevens hun job, zonder te kunnen rekenen op werklozensteun. De gevallen zijn legio in onderhoudsdiensten, schoonmaakbedrijven, ja zelfs in paramedische beroepen, en dergelijke. Het loopt volledig verkeerd met het DAC. Onder de mantel van de wet en met de toestemming van de vakbonden wordt afbreuk gedaan aan alle bestaande arbeidsovereenkomsten waarin minimumlonen en -wedden werden vastgelegd ; terwijl daarnaast de bevoegde personen geen enkel recht op leiding of toezicht hebben op de onder hun gezag als DAC'er tewerkgestelde personen. Wat kan men verwachten of eisen van iemand die men ten eerste zelf niet betaalt en die vervolgens tenminste 15 procent minder ontvangt dan zijn collega, die een vaste job heeft. Hoe kan men dergelijke mensen nog motiveren ?

Een tweede bedenking betreft de kostprijs per werkplaats. De investering per arbeidsplaats is op 3 jaar gestegen van 3,9 miljoen naar 11,1 miljoen, terwijl de investeringstoelage steeg van 0,51 miljoen naar 1,6 miljoen in dezelfde periode. Dat bete-

kent een verdrievoudiging in 3 jaar. Dat is verontrustend en we moeten daar ernstig aan sleutelen.

Wanneer ik vaststel dat meer dan 60 procent van de ongeveer 12.000 faillissementen van de laatste 3 jaren hun oorzaak vinden in overinvestering, dan stel ik aan mijn collega's uit de KMO's en zelfs uit de grootindustrie de vraag of het verder verantwoord is tientallen miljoenen te investeren om, in de meeste gevallen enkele arbeidsplaatsen uit te schakelen. Of, bij het oprichten van vennootschappen, het aantal arbeidsplaatsen te beperken. We vergeten daarbij mijns inziens drie belangrijke zaken : ten eerste, een arbeidskracht wordt betaald na bewezen werk, ten tweede, een arbeider is omnivalent en kan onmiddellijk om het even waar in een productieproces worden ingeschakeld, of indien nodig worden herschoold en ten derde, een arbeider bezit een denk- en redeneervermogen, en is dus inventief ook tijdens het productieproces ; wat dikwijls tot nieuwe technieken of nieuwe producten heeft geleid.

Om het begrip „arbeidskracht” opnieuw weerklank te doen vinden zal er echter een ander klimaat moeten worden geschapen, anders dan datgene dat gevloeid is uit de hoorn des overvloeds van de golden sixties. In dat nieuwe klimaat moet de technologie een volwaardig instrument worden om de problemen op te lossen en niet langer een bron van problemen zijn.

Ik heb nog een laatste en persoonlijke bedenking bij het tewerkstellingsbeleid. De macro-economische benaderingen zijn belangrijk, maar zij moeten worden aangevuld door een meer concrete benadering van het economisch leven. Ik wil hier de nadruk leggen op de notie van economische circuits : een circuit is een beperkt geheel van factoren, die produceren en consumeren, die onder elkaar uitwisselen, en met de buitenwereld relaties onderhouden van koop en verkoop die in evenwicht zouden moeten zijn. Werkgelegenheid ontwikkelen is nieuwe evenwichtige circuits creëren door factoren aan het werk te zetten en bijeen te brengen wier activiteiten elkaar aanvullen.

Debusseré

De vitaliteit van dergelijke circuits veronderstelt een bewuste animatie op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Tot daar, mijnheer de Minister, mijn bedenkingen bij de begroting 1984, die ik niet kan goedkeuren. Een goede Vlaamse huisvader heeft een sluitende begroting, en zet de tering naar de nering.

De Voorzitter : De heer Van Rompaey heeft het woord.

De heer H. Van Rompaey (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de Voorzitter van de Vlaamse Regering heeft in binnen- en buitenland waardering afgedwongen door, onder zijn stimulators, op een meer dan overtuigende wijze tot uiting te laten komen dat de Vlaamse Gemeenschap ten overstaan van de economische crisis niet wil vervallen in fataal doemdenken maar dat zij zich eerder met enig enthousiasme soepel en vooral creatief wil afstemmen op de derde industriële revolutie. Uw beleidsinitiatieven, mijnheer de Minister, nodigen uit tot hoop. U heeft de hefbomen tot economische heropleving kordaat zelf in handen genomen.

Toch past het bij de geboorte van deze nieuwe hoop, niet uit negativisme maar wel omwille van een tot nog toe teleurgestelde bekommernis, de retorische vinger in de nog fel gapende, zo niet zich vergrotende, wonde te leggen. Het monster van de sociaal-economische problematiek heeft in Vlaanderen zowel een geografisch als sociologisch gelaat.

Het is merkwaardig dat in dit land hoe klein het ook is – dit bedoel ik alleen in de geografische betekenis – er zich sociaal-economisch soms op korte afstand, zulke grote verschillen kunnen voordoen.

Het kan niet anders dan dat bij de bespreking van deze begroting de Vlaamse noodgebieden aan de orde komen. Ik wil in dit verband even stilstaan bij de sociaal-economische problematiek van het arrondissement Turnhout of de Antwerpse Kempen. Dit gebied wordt weleens verkeerde-

lijk gesitueerd in de provincie Limburg. Dit zal ongetwijfeld verband houden met het feit dat de sociaal-economische toestand er hetzelfde is als deze in de genoemde provincie. Er is vooreerst de werkloosheidsgraad, dus de verhouding van het aantal werklozen ten overstaan van de tegenwerkloosheid verzekerden.

Voor Turnhout ligt dit in het jaar 1983 op 25,3 procent voor Limburg op 25,7 procent. Van de Vlaamse arrondissementen met tenminste 15.000 werklozen en een wat ruimere bevolking staat het arrondissement Turnhout met het absolute cijfer van werklozen met name 28.015 aan de top. De werkloosheidsaanwinst in de periode 1974-1983 was eveneens opvallend. Er werd ook in de arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt een sterke werkloosheidsaanwinst genoteerd. In 1974 bedroeg in deze arrondissementen de werkloosheidsdruk respectievelijk 0,8 – 1,9 – 1,7 procent en steeg in 1983 tot 14,6 – 14,5 – 14,2 procent terwijl in het arrondissement Turnhout dit in 1974 reeds lag op 4,1 procent en in 1983 maar liefst steeg naar de bewuste 25,3 procent.

In de maand september 1983 lag de werkloosheidsgraad in Turnhout op 25,4 procent, in Vlaanderen op 18,7 procent. In de bouw mat men voor Vlaanderen in september 1983 bij de mannen een gemiddelde werkloosheidsgraad van 27,9 procent, in Turnhout in oktober 1983, 34,2 procent. Specifiek voor de Kempen is eveneens dat de vrouwen zeer erg worden getroffen door werkloosheid. In oktober 1983 waren 61,5 procent van de werklozen vrouwen. In Vlaanderen 55,3 procent, in Vlaanderen is aan 13,9 procent van de vrouwelijke werklozen sinds 5 jaar of langer de toegang tot de arbeidsmarkt ontzegd, voor de Kempen zijn er dat 17,5 procent. De guillotine van artikel 143 maakt in de Kempen veel slachtoffers, vooral dan vrouwelijke.

Mijnheer de Minister, u kent de problematiek van de Vlaamse noodgebieden zeer goed. Een statistische lawine en meerdere uitgebreide studies bevestigen dat het arrondissement Turnhout een eersterangs noodgebied is. Iedere vorm van noodbeleid

in dit land moet zich ook tot de Kempen richten. Voor zover het tot de bevoegdheid van uw regering behoort, of zal behoren, wil ik onder meer voor de volgende zes punten uw aandacht vragen.

1. De EEG-Commissie heeft de steunintensiteit, in het raam van de wetgeving betreffende de economische expansie, voor het arrondissement Turnhout beperkt tot 15 procent. Inzake structurele én vrouwelijke én jeugdwerkloosheid staat evenwel het arrondissement Turnhout in Europa mee aan de top. De 20 procent moet derhalve terug verworven worden.

2. Bij de hervorming van de expansiewetgeving of bij de ontwikkeling van een relance-beleid moeten specifieke stimuli voor probleemregio's behouden blijven.

3. In het decentralisatie- en aanwervingsbeleid van de overheidsdiensten moet ook rekening gehouden worden met de factor noodgebied.

4. Het relance-beleid met betrekking tot de bouwsector, moet zeker in de noodgebieden voortgezet en versterkt worden. In het arrondissement Turnhout situeert zich meer dan één derde van de mannelijke werklozen in deze sector.

5. Gemeentebesturen moeten directer betrokken worden bij het algemeen tewerkstellingsbeleid en meer ruimte krijgen tot zelfstandige initiatieven.

6. Bij de realisatie van de opslorplingsprogramma's moet duidelijker en evenwichtiger rekening worden gehouden met de factor noodgebied. Het arrondissement Turnhout is inzake tewerkstelling een noodgebied, dat gebukt gaat onder een veel te hoge werkloosheidsdruk. Dit staat in schril contrast met de belangrijke troeven die in deze streek aanwezig zijn. Dit moet de overheid weten en ook bij voorbeeld de industrie in binnen- en buitenland. Ik zou bijvoorbeeld Kempische bedrijven kunnen aanwijzen die, dank zij de inzet van autochtoon personeel, niet alleen de economische crisis verschalken met bij voorbeeld zeer creatieve en renderende energiebesparingsprogramma's, maar ook

H. Van Rompaey

binnen multinationaal verband appreciatie afdwingen door de creatieve ontwikkeling van spits technologie. Het computerprogramma „gevaarlijke stoffen” dat sinds 14 december 1983 door de nationale Minister van binnenlandse zaken ter beschikking is gesteld van alle interventiediensten van gans het land ; is ontsproten uit en ontwikkeld door Kempische geesten.

Op „Flanders Technology” te Gent waren Kempische bedrijven aanwezig ook, zelfs een gemeentebestuur. Deze sluimerende mogelijkheden moeten voor de overheid directe aanknopingspunten betekenen om het overmeesteren van deze nu te schrijnende nood haalbaar te maken.

Er zijn echter, mijnheer de Minister, niet alleen geografische noodgebieden maar ook sociologische. Het kan toch niet dat wij ongestraft de nieuwe generaties die zich voor de arbeidsmarkt aanbieden, blijven verwelkomen met de zure aperitief van overbodigheid. Psychologisch en sociaal geraakt deze groep meer en meer in nood. Die kwalificatie van overbodigheid wordt opgedrongen vanuit de zogezegde zuivere economische theorie. De geschiedenis is echter weleens een strenge lesgeefster geweest voor de economie, ook in ons land. Op de economische wereldcrisis van 1873 werd, in naam van de zuivere economie, gereageerd door werknemers te laten afvloeien, de lonen te verlagen en de werktijd te verlengen.

Vele beschikbare werkkrachten werden toen overbodig. De zuivere economische theorie heeft zich echter toen vergist en dit is dan geschiedenis geworden.

Het gebrek aan maatschappelijk respect vanwege het economisch belang heeft op relatief korte termijn, met name in 1886 – helaas langs zeer erge sociale onlusten – het onderspit moeten delven voor wat meer sociale rechtvaardigheid. Grondprincipe van rechtvaardigheid is dat een maximum van de bevolking tenminste minimaal kan deelnemen aan het maatschappelijk en economisch leven.

Ons met garantie goed voorbereiden

op het jaar 2000 kan maar door nieuwe technologische, economische en sociale wegen op te gaan. Het kan niet dat de derde golf in principe onze Gemeenschap optilt naar de maatschappelijke verdrinkingsdood van een deel van deze Gemeenschap in diezelfde golf.

Mijnheer de Minister, u mag alleszins ermee gefeliciteerd worden dat voor „Flanders Technology” 1985 reeds meer dan 5000 m² ruimte verhuurd is. Het is echter absoluut noodzakelijk dat de nodige aantal vierkante meter worden voorbehouden om verder na te denken over het herschikken van de arbeid en over het begrip arbeid. De voorbije twee jaar deed u reeds sterke inspanningen om de nieuwe generaties minder overbodig te maken door het voeren van een actief tewerkstellingsbeleid. Nu moeten de krachten gebundeld worden om deze generatie totaal onoverbodig te maken.

De nood van geografische noodgebieden moet ontdaan worden van de Bucolische bedwelming van „waar” in ‘t brons groen eikenhout’, of „op de purperen hei”. Ten behoeve van deze noodgebieden en ook van de aantredende nieuwe generatie vragen we u : „Trek aan de riemen, dan zullen we varen... flink op de maat van het hierboven genotuleerde noodlied.

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik wil even terugkomen op een onderwerp dat reeds door collega Verhaegen tijdens de inleidende algemene bespreking werd aangeraakt, namelijk de administratie van de Vlaamse Gemeenschap. Collega Verhaegen heeft vrij braaf enige ongerustheid tot uiting gebracht in verband met de gang van zaken bij deze administratie. Laat mij toe, mijnheer de Minister, niet even braaf te zijn als mijn collega.

Alles is nochtans gestart onder een vrij gunstig gesternte. De beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve op 21 februari 1982 zegt dat er dringend maatregelen moesten worden genomen ten einde de herstructurering van de administratie te voltooien om

het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zo spoedig mogelijk zijn volle operationaliteit te waarborgen.

Men zou prioritaire aandacht geven aan een maximale en doelmatige uitbouw van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de administratieve procedures voor de burger zouden worden versoepeld en vereenvoudigd. Bovendien zou deze benadering in geen enkel geval mogen leiden tot een nieuw centralisme op Vlaams niveau.

Een even eufemistische toon had de nieuwjaarstoespraak van de Voorzitter van de Executieve tot de topambtenaren bij het begin van 1982. Hij stond erop dat de Vlaamse administratie in 1982 volledig operationeel zou zijn en zegde ondermeer het volgende : „Het is pas wanneer de Vlaamse burger dagelijks ervaart hoe zijn belangen snel en afdoend worden opgevolgd door de Vlaamse besturen, dat hij de ingeslagen weg van de Staatshervorming naar waarde zal schatten”.

Uit gesprekken met mensen van de administratie en gebruikers van de Vlaamse administratie komen toch andere vaststellingen tot uiting. Ik geef enkele opmerkingen.

Zo zou het opstellen en de publikatie van een uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve tweemaal zo lang duren als de publikatie van een koninklijk besluit uitgaande van de nationale administratie. Waarschijnlijk speelt hierin de overcentralisatie van de administratie en de schoonmoederlijke begeleiding van maar liefst negen kabinetten mee. Niettemin moet ik erop wijzen dat vooral de „Dame Jeanne” vorm van de administratie, die glazen kruik met een dikke buik maar een nauwe flessenhals, hierin een rol speelt.

Een tweede vaststelling : bepaalde uitvoeringsbesluiten van decreten, bij voorbeeld deze van het decreet tot bescherming van het roerend cultureel patrimonium kunnen niet eens worden opgesteld en dus nog minder gepubliceerd wegens gebrek aan voldoende gekwalificeerd personeel. Ik verwijs hier naar letterlijke verklaringen in dit halfroond afgelegd door Mi-

De Beul nister Poma.

Derde vaststelling : vele brieven van particulieren of zelfs van lokale besturen die naar de administratie schrijven, worden helemaal niet beantwoord, zelfs nog geen **ontvangstmelding**. Onze Vlaamse administratie kan dus blijkbaar zelfs nog niet de **beleefdheidsnormen** in acht nemen. Ook de uitbetaling van de wedden kent meer vertraging dan bij de nationale administratie.

Vierde vaststelling : een aantal subsidies wordt met enorme vertraging uitbetaald.

Vijfde vaststelling : de dienstverlening naar het publiek toe is vaak ondoelmatig ten gevolge van de **onderbening** van een aantal diensten of wegens het steeds maar wisselend personeel in bepaalde diensten. Een voorbeeld : de dienst voor het **bibliotheekwezen** functioneert met een aantal BTK'ers waarvan iedere nieuwe generatie het vak opnieuw moet leren en waar bijgevolg degenen die gebruik moeten maken van die dienst telkens ondervinden dat degenen die de dienst waarnemen eigenlijk nog op een leerschool zitten. Nochtans, mijnheer de Minister, had men reeds vrij vroeg ingezien dat het operationeel maken van een Vlaamse administratie niet zo maar vanzelf zou gebeuren. Reeds op 17 maart 1981 was men overgegaan tot het nemen van een koninklijk besluit waarbij een voorlopige administratieve cel werd opgericht, die heel de operatie in goede banen zou moeten leiden. Het spijt mij te moeten vaststellen dat deze administratieve cel, afgezien van het opstellen van een, mijns inziens, vrij simplistisch schema van **organisatiestructuur**, niet veel meer heeft uitgericht.

Bij het analyseren van de huidige situatie constateren wij volgende **verwezenlijkingen** :

Ten eerste, de aanstelling van twaalf leidende ambtenaren, waar ik, tussen haakjes, de bedenking bij kan maken dat het gaat om negen personen van CVP-strekking, twee van SP-strekking, en één van PW-strekking, de Volksuniestrekking hangt in de lucht.

Ten tweede, men heeft de bepaling gedaan van de organisatiestructuur van het Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, dertien **bestuursentiteiten**, waarvan vier op horizontaal niveau bevoegd voor de institutionele aangelegenheden en negen op verticaal niveau, de zogenaamde functionele besturen.

Ten derde, de inventarisatie van het aantal betrekkingen per niveau en per dienst, welke in de toekomst de administratie van de Vlaamse Gemeenschap zullen uitmaken. Hieruit is gebleken dat het zou gaan om 4.227 ambten, hoewel er andere rapporten zijn, mijnheer de Minister, die uitgaan van topambtenaren en die formeel stellen dat er 5.200 administratieve ambten zouden nodig zijn.

Terwijl men die getallen nu al dan niet precies heeft vastgesteld, kan ik alleen maar melding maken van het feit dat reeds 261 van de nationale administratie overgekomen ambtenaren hebben gevraagd terug te mogen gaan.

Het schijnt dus allemaal niet zo goed te boteren.

Wat kunnen wij op dit ogenblik nog constateren ? Ten vierde, de alsmaar aanslepende discussies omtrent ontwerpen van personeelsformatie die vastzitten in de flessenhals van de „**Dame Jeanne**” die ik daarnet heb beschreven, dit wil dus zeggen die vastzitten bij de secretaris-generaal en eigenlijk ook bij uw kabinet.

Wat is er nu nog steeds niet en waar wachten wij op ? Waarom is de Vlaamse administratie nog niet operationeel zoals het zou moeten. Ten eerste, is geen personeelsformatie specifiek voor de Vlaamse Gemeenschap. Er is enkel een ontvangstkader, dit is een voorlopige personeelsformatie zoals die werd vastgelegd door de nationale overheid, namelijk door het koninklijk besluit van 2 juni 1982 en door het koninklijk besluit van 29 juni 1982. Het gevolg is een totaal gebrek aan efficiënte dienstorganisatie. Er kunnen ook geen affectaties meer gebeuren. De ambtenaren weten al twee jaar niet meer waar zij aan toe zijn. Het ontbreken van een personeelskader maakt elke statutaire handeling

op het vlak van de individuele loopbaan van de betrokken personeelsleden onmogelijk. Structureel en sociaal hiermede verbonden zijn onder meer de toepassing van het **cultuurpact** en het dossier van de **niet-statutairen**. Er zijn niet minder dan 900 contractuelen, occasionelen, **BTK'ers**, tewerkgestelde werklozen, vrijgestelden van stempelcontrole enzovoort bij de Vlaamse administratie ingeschakeld.

Ook het koninklijk besluit van augustus 1983 betreffende de hogere functies kan niet behoorlijk worden toegepast.

Ten tweede, is er geen organiek reglement en bijgevolg zijn er geen regelingen inzake personeelsbeleid, bij voorbeeld wat betreft de mobiliteit, het verlenen van machtiging tot **aanwerving**, de wijze waarop vacatures ter kennis worden aangebracht, de **bevorderingsprocedures**, enzomeer. Hoewel er vele vacatures zijn, kunnen zelfs doodgewone bevorderingen niet meer gebeuren.

Ten derde, is er geen sociale dienst en is er geen personeelsdienst, specifiek voor de Vlaamse Gemeenschap. Die bestaan enkel op papier, in de **organigrammen**. In de praktijk lopen deze functies via de traditionele departementen zodat de gewone ambtenaar niet meer weet tot wie hij zich moet wenden en zodat de administratieve ketting nogmaals wordt verlengd. Er komt nog geen directieraad samen, wat wijst op een totaal gebrek aan coördinatie.

Ten vierde, over het hele verloop van de operatie is er geen informatie naar de betrokken personeelsleden toe, laat staan dat er inspraak zou zijn.

U heeft daarnet in een tamelijk vaag antwoord aan collega Verhaegen gezegd dat de administratie verspreid was over een dertigtal **vestigingsplaatsen** en nu wordt samengebracht in elf vestigingsplaatsen, dat in een poging om de eenheid tot uitdrukking te brengen.

De betrokken ambtenaren echter weten nu niet meer waar de anderen zitten hoewel de verhuizing voor sommige diensten reeds voltooid is.

De Beul

Nochtans zijn er door uw fameus organiek schema tal van dossiers die moeten worden behandeld in twee, drie en zelfs vier verschillende diensten. De diensten weten niet waar de andere gesitueerd zijn.

Als er ooit een gebrek aan management is geweest, is het nu. Mijnheer de Minister, dat bedroeft mij, vooral als gewezen ambtenaar. Ik zeg dat zonder enig cynisme.

Wij die altijd gesteld hebben dat wat Vlaanderen zelf doet, beter gebeurt, wij geven op het vlak van onze eigen administratie een voorbeeld van hoe het niet moet.

De Executieve is wel knap in het lanceren van ideeën die moeten zorgen voor onze image-building, zoals Flanders' Technology, de DIRV-actie, enzovoort, allemaal zaken die in de toekomst nog moeten verwezenlijkt en bewezen worden.

De administratie is echter een instrument dat wij zelf concreet, hic et nunc, in handen hebben en toch geven wij blijk van een totaal gebrek aan elementair management.

Bovendien heb ik het sterk vermoeden dat dit gebrek aan management ook te maken heeft met een zekere graad van gepolitiseerd-zijn van onze administratie en met het feit dat op een goed deel van de betrekkingen het Cultuurpact zou moeten worden toegepast.

In onze visie, die ik al herhaaldelijk heb verkondigd, moet de administratie een spiegelbeeld zijn van wat er op politiek vlak leeft. Sommigen horen dit niet graag maar het alternatief is dat die administratie het spiegelbeeld zou zijn van één partij of één fractie, namelijk deze die erin slaagt in lengte van jaren steeds vertegenwoordigd te zijn in de meerderheid. Dit is de meest nefaste oplossing. Ik beweer daarmee niet dat een administratie die het spiegelbeeld is van alle politieke fracties het ideaal is. Ik wil de stelling van het spiegelbeeld ruilen voor een betere oplossing maar zeker niet voor de formule van de eenzijdigheid.

Wanneer op 12 topfuncties van onze nieuwe administratie er negen mensen zijn van één politieke partij en wanneer die twaalf topambtenaren ook de directieraad uitmaken en bijgevolg de Voorzitter van de Executieve zullen adviseren voor de talrijke belangrijke benoemingen, die hij voor zichzelf gereserveerd heeft, kan ik enkel vaststellen dat dit niet de beste weg is en dat zulks in ieder geval aanleiding zal geven tot conflicten.

Hier komen nog de moeilijkheden bij voor de toepassing van het Cultuurpact. De Voorzitter van de Executieve moet beseffen dat het Cultuurpact een wet is van openbare orde, dit wil zeggen een wet die hoe dan ook moet worden toegepast, zelfs met om het even welk middel. Het arrest-Berckx van de Raad van State, bij de meesten voldoende gekend, onderstreept zeer duidelijk dat het cultuurpact inderdaad een wet van openbare orde is en dus toelaat af te wijken van de normale statuten die gelden voor de administratie, om te bekomen dat de door het Pact zelf geviseerde verhoudingen tot stand worden gebracht.

Minister G. Geens : Voor culturele functies.

De heer A. De Beul : Wat is een culturele functie ?

Minister G. Geens : Het staat in de wet. Ik verwijs naar het arrest van de Raad van State dat eveneens over culturele functies spreekt.

De heer A. De Beul : Ik zal u een voorbeeld geven om aan te tonen hoe moeilijk het is om een culturele functie te bepalen door te verwijzen naar de BRT. De discussie in de BRT heeft geen betrekking op de leidende ambtenaren maar op de journalisten van de nieuwsdienst. Sommigen zouden wel willen dat het Cultuurpact op hen wordt toegepast. Welnu, vallen deze functies onder de toepassing van het arrest-Berckx ? Laten wij daarover zeer voorzichtig zijn.

Ik wil niet beweren dat het Cultuurpact ook moet gelden voor de werkers, maar u weet zeer goed dat ambtenaren vanaf een bepaald niveau, ook al zouden ze een strikt administratieve functie hebben, niettemin

een zeer grote invloed kunnen hebben in de praktijk op het culturele gebeuren. Een ambtenaar, belast met het uitbetalen van subsidies, kan een dossier snel afhandelen of de behandeling ervan uitstellen. Die man heeft dan evenveel invloed op het culturele gebeuren als de ambtenaren die daarover belangrijke theorieën verkondigen. Indien de uitbetaling van de subsidies met vertraging gebeurt kunnen de gevolgen veel verder strekken dan eender welke bepaling in een door een cultureel ambtenaar opgesteld subsidiereglement. Het is bijgevolg buitengewoon moeilijk een onderscheid te maken. Ik heb niet graag dat men dat negeert.

Wij hebben een Cultuurpact. Het minste dat u, als Voorzitter van de Vlaamse Executieve, die door delegatie de macht heeft over het beleid van de administratie en zeker het personeelsbeleid, kan doen is bij de Vlaamse Executieve aandringen op de indiening van een ontwerp-decreet waarbij de toepassing van het Cultuurpact in de Vlaamse administratie mogelijk wordt gemaakt. Het hoort de Vlaamse Executieve toe, en aan u in het bijzonder, een ontwerp-decreet op te stellen dat de sleutels bepaalt voor een correcte toepassing van het cultuurpact. Ik weet dat zulks niet gemakkelijk is alleen al door het feit dat een aantal culturele diensten verspreid zijn over verschillende bestuursentiteiten. Ondanks deze moeilijkheden oordelen wij dat één van uw meest dringende taken erin bestaat een ontwerp-decreet op te stellen tot vaststelling van de sleutels om het Cultuurpact in de Vlaamse administratie toe te passen.

Dit is één van de problemen die u dient op te lossen om te komen tot, wat u nu reeds zo lang aankondigt en steeds opnieuw in het vooruitzicht stelt, met name het werkelijk operationeel maken van de administratie van de Vlaamse Gemeenschap.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wat ik hier naar voren heb gebracht heb ik met tegenzin gedaan. Ik beschouw het niet alleen als een blaam voor de Executieve maar ook als een blaam voor heel de Vlaamse Raad, dat wij onze eigen administratie niet eens correct en efficiënt kunnen

De Beul

laten werken. U kan er zich niet vanaf maken met de bedenking dat het woorden zijn van de oppositie. De Secretaris-generaal van de Vlaamse administratie heeft immers hetzelfde in het lang en in het breed op een congres van de PHIBA in Antwerpen, in november jongstleden uiteengezet. Het komt dus niet van de oppositie maar wél van de ambtenaren zelf. Indien de Executieve, binnen de kortst mogelijke tijd, er niet in slaagt orde op zaken te stellen, dan zullen wij het moeten beleven wat in België eigenlijk een abnormaliteit is, wat in Vlaanderen absoluut niet zou mogen voorkomen, met name dat wij voor de eerste maal in de geschiedenis van de administratie een staking zouden meemaken van de ambtenaren omdat zij de interne warboel en het geknoei beu zijn. Dus ditmaal geen staking voor een hoger loon, niet om een of andere vakbondseis, maar werkelijk omdat ze het beu zijn niet meer te weten waar ze aan toe zijn. **(Applaus op alle banken)**

De Voorzitter : De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, op dit late uur zal u van mij niet verwachten in detail te antwoorden op de verschillende interessante toespraken.

In de eerste plaats verwijs ik naar het verslag van onze besprekingen waarin trouwens reeds een aantal vragen en antwoorden werden opgenomen. Ik maak van de gelegenheid gebruik om de verslaggever, de heer Bockstal te bedanken en te feliciteren voor zijn uitstekend verslag.

In zoverre *factuele* gegevens dienen te worden verstrekt, zal ik dat individueel doen aan de leden van de Raad die zijn tussengekomen. Het is op dit ogenblik niet mogelijk statistieken of gegevens te verstrekken. Ik wil wel een aantal problemen die door verschillende sprekers werden aangeraakt, een weinig geordend bespreken.

Ten eerste, wat betreft het voorko-

mingsbeleid en het beleid in moeilijkheden. Wij hebben na lange en moeilijke besprekingen in het Vesoc een akkoord bereikt tussen de sociale partners en een vertegenwoordiging van de Vlaamse Executieve, ervan uitgaande dat het een zaak is die tot onze bevoegdheid behoort. Ik weet wel dat initiatieven worden genomen door de Minister van economische zaken die trouwens nog niet in een wetsontwerp zijn geconcretiseerd. We hebben samen een akkoord bereikt en om dit spoedig in toepassing te brengen is er een besluit aan de Executieve voorgesteld dat werd goedgekeurd en nadien aan de Raad van State voor advies werd overhandigd. De Raad van State heeft gezegd dat deze materie niet kan worden behandeld bij besluit maar in een decreet moet worden vastgelegd. Dat is het enig nieuw element in het debat. Want het akkoord, zoals overeengekomen, zal in een decreet worden gegoten en zal aldus in de Vlaamse Raad kunnen worden besproken. Desgevallend kunnen bij die gelegenheid verdere toelichtingen worden verstrekt of kan de tekst worden verbeterd. Maar, fundamenteel, dat is trouwens door de volledige Executieve verleden week opnieuw bevestigd, blijft dit akkoord bestaan.

Dezelfde politiek geldt ten opzichte van bedrijven in moeilijkheden.

Tot nu toe hebben wij in een aantal gevallen een strikte toepassing gemaakt van de globale standregels die daaromtrent werden vastgelegd, andermaal trouwens in akkoord met de sociale partners en de uitvoerende macht. Men kan sons verwijten dat wij op dat stuk te hardhandig optreden, vooral als men een vergelijking maakt met de situatie in het Zuiden van het land. Maar, wij zijn hier tenminste logisch. Wij voeren uit wat overeengekomen werd. Dat schijnt mij trouwens op termijn de enig haalbare oplossing te zijn.

Wat het tewerkstellingsbeleid betreft heb ik hier een groot aantal suggesties gehoord die allen stuk voor stuk interessant zijn. Ik wil er de aandacht van de Raad op vestigen dat alle regels op het stuk van de *opsloppingsprogramma's* door de nationale regering worden vastgelegd.

Alle besluiten op het stuk van BTK, derde arbeidscircuit en zelfs tewerkgestelde werklozen zijn nationale reglementeringen.

Het enige waar wij krachtens de wet op de staatsvorming toe bevoegd zijn, is het „betrokken zijn bij” en „het uitvoeren van”.

Wat het uitvoeren betreft, ook daar hebben wij moeten vechten om de bevoegdheid die wij hadden integraal te kunnen opnemen. Dit is momenteel wel volop aan de gang.

Op dat vlak zijn er twee grote richtlijnen die wij aanhouden. Ten eerste, dat dit wordt gedecentraliseerd. In dat verband heeft de heer Deprez zelfs suggesties gedaan.

Vanaf deze maand zullen de subregionale tewerkstellingscomités zijn aangeduid. Het aantal is hetzelfde, maar de samenstelling van de comités is veel beperkter, zodanig dat men ook operationeler kan werken. Deze subregionale tewerkstellingscomités zullen op een groot aantal domeinen zelf beslissen en dus niet meer adviezen geven, wat zij tot nog toe vooral deden. In een groot aantal domeinen zullen zij zelf initiatieven kunnen nemen met het oog op de organisatie van de beroepsopleiding enzomeer.

In het kader van het tewerkstellingsbeleid zou ik, ten tweede, ook iets willen zeggen over de sociale gevolgen van de nieuwe technologieën. Iedereen weet dat die sociale gevolgen reëel zijn en dat er bij de werknemers op dit vlak terecht een bepaalde onrust bestaat, wat ik goed kan begrijpen. Vandaar dat wij hebben beslist dat een Stichting Technologie Vlaanderen wordt opgericht. Dit is een paritair samengestelde vereniging, waar de uitvoerende macht zelfs niet bij betrokken is. Het zijn alleen de werkgevers en werknemers die samen deze stichting beheren met financiële middelen, tot nog toe in hoofdzaak komende uit onze begroting. Men moet precies nagaan welke de gevolgen zijn, welke hun impact is en welke voorstellen kunnen worden gedaan om deze gevolgen zo goed mogelijk te ondervangen. Daar gaat het niet alleen over tewerkstelling of over wat er gebeurt in het bedrijf. Ik denk bij voor-

Voorgrond links : de heer N. De Batselier (SP), die onder meer voor een kwalitatief economisch groeimodel pleitte. Respectievelijk naast en achter hem : SP-fractieleden H. De Loor, J. Leclercq en P. Van Der Niepen (achtergrond)

beeld aan de gevolgen voor het onderwijs, voor de opleiding, voor de beroepsaanpassing in de loop van het leven en de weerslag daarvan op de beroepskeuze en dergelijke meer. Ik denk dat wij, wat dat betreft, vooral door de decentraliseringsaanpak heel wat verder kunnen gaan.

Er werd hier ook gesproken over de hefboomen van het industrieel beleid. Zoals ik in mijn uiteenzetting deze namiddag reeds heb gezegd, worden wij hier inderdaad geconfronteerd met enorme vertragingen. Deze zijn op de eerste plaats te wijten aan het feit dat

nog geen klaarheid heerst over het probleem van de overheveling van het sectorieel beleid met inbegrip van de nationale sectoren. Bovendien werd wel beslist dat de Dienst voor Nijverheidsbevordering zal worden gesplitst en naar de Gewesten worden overgeheveld tegen 1 april aanstaande, dat eenderde van de kredieten voor het IWONL en twee derden van de kredieten bestemd voor de prototypes zullen worden overgeheveld naar de Gewesten, maar men is het niet eens over de financiering. Op de begroting van Economische Zaken zijn daarvoor geen kredieten meer uitgetrok-

ken. De middelen zullen dus moeten worden gevonden in de opbrengst van de belastingen.

De heer N. De Batselier : Dit is toch niet het geval bij de Dienst voor Nijverheidsbevordering, mijnheer de Minister.

Minister G. Geens : Inderdaad, daar werd een financiële regeling getroffen. De overdracht van het personeel en het statuut dat zij binnen de Vlaamse administratie zullen krijgen moeten echter nog worden besproken.

Geens

Wat het IWONL en de prototypes betreft, werden wel principiële beslissingen genomen die evenwel nog niet werden uitgevoerd. Daar geen kredieten meer werden uitgetrokken op de nationale begrotingen zal voor de financiering een oplossing moeten worden gezocht in de toedeling van belastingen en komt men daar automatisch terecht in het systeem van *ristoro's* van belastingen.

Er werden ook een aantal problemen van institutionele aard aangerakt.

Men vroeg zich af wat moest gebeuren met de SERV, met het Planbureau en andere. Over de samenstelling van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen werd in het VESOC een akkoord bereikt. Enkel de sociale partners zullen deel uitmaken van de Raad. Er zullen dus geen politieke mandatarissen in zetelen. Deze Raad moet immers adviezen geven aan de uitvoerende en aan de wetgevende macht. Het gaat niet langer op tegelijkertijd adviserende en geadviseerde te zijn. Dit was goed in een vroegere periode maar valt nu weg.

Inzake de bevoegdheden van de SERV blijven nog enkele punten te regelen. De SERV heeft een voorstel gedaan op het stuk van de bevoegdheden dat duidelijk te ver gaat voor de uitvoerende en wetgevende macht en deze een aantal bevoegdheden ontnemt. Dit kan vanzelfsprekend niet het geval zijn en bijgevolg is dit voor nieuw overleg aan de agenda gebracht.

Aangezien het hier gaat om een decreet, is het dus wel duidelijk dat de Vlaamse Raad enerzijds langs de Commissie van economie en tewerkstelling en nadien in openbare vergadering hierin kan meespelen.

Er werden hier problemen opgeroepen die eigenlijk niet Vlaanderen in zijn geheel betreffen maar bepaalde subgewesten, meer bepaald Limburg en het Antwerpse gedeelte van de Kempen, namelijk het arrondissement Turnhout. Het is goed te onderstrepen dat er op dit ogenblik in het Vlaamse land nog 2 ontwikkelingsgebieden bestaan, enerzijds de West-

hoek, en anderzijds het noordoosten van België, met andere woorden het oostelijk gedeelte van Vlaanderen, Limburg in zijn geheel, het arrondissement Turnhout en de ooststrand van het Hageland. Dat zijn de twee enige.

Ik heb daarstraks reeds in een tussenkomst gezegd dat het gebied van Oudenaarde sedert 1 januari niet meer als ontwikkelingsgewest bestaat. Het is bijgevolg normaal en logisch dat het geheel van de middelen waarover wij beschikken om aan industrialisering te doen of om bepaalde initiatieven op gang te brengen als zwaartepunt dienen in deze aangelegenheid. Dat geldt niet alleen voor de *expansiewetgeving*, maar ook voor alle andere acties die door de Executieve worden ondernomen. Dat geldt zelfs individueel voor de ministers.

Wat Limburg betreft heb ik tegen de tiende van deze maand aan iedere minister afzonderlijk gevraagd na te kijken welke speciale maatregelen daar bij prioriteit moeten worden genomen.

De toepassing van de regionale *expansiewet* blijft beperkt tot deze twee gebieden, wat ook gevolgen heeft voor het EFRO-regime en ook op het fiscale vlak, aangezien bepaalde fiscale voordelen alleen gelden in de ontwikkelingsgebieden.

Dit heeft als voordeel dat er een duidelijke afbakening is tussen de gebieden waar men zwaardere steun geeft en andere waar dit niet het geval is.

Ik ben er zelf sterk door getroffen dat niettegenstaande de prioriteit voor deze twee gebieden de jongste jaren, en vooral vorig jaar, er een concentratie van nieuwe investeringen was in gebieden die het alles nog niet zo slecht doen, bij voorbeeld in de provincie Antwerpen.

De *expansiewetgeving* heeft vorig jaar in het Antwerpse geleid tot initiatieven die goed zijn voor 50 procent van de totale investeringen die op gang werden gebracht.

Dit ligt voor een groot deel aan de aard van de investeringen die nog altijd zijn gericht op de rationalisatie van de productie, het behoud van de

competitiviteit, de modernisering van de installaties en zo verder en die uiteraard niet plaatsvinden in wat men noemt *expansieinvesteringen* en die geen werkgelegenheid scheppen, en dus sterk in bestaande bedrijven voorkomen. Dit heeft als resultaat dat het aantal nieuwe tot stand gekomen arbeidsplaatsen vrij gering is : voor 62 miljard investeringen zijn er 5.600 nieuwe arbeidsplaatsen. Dat is gemiddeld 11 miljoen frank per nieuwe arbeidsplaats.

Dit is geen goede redenering want men moet natuurlijk rekening houden met de afgeleide effecten en het feit dat *take off* altijd moeilijker is dan het *kruissnelheidsregime*. Dit wijst erop dat men nog niet bezig is met wat men *uitbreidingsinvesteringen* noemt, die in belangrijke mate nieuwe werkgelegenheid tot stand brengen. Dit kan alleen maar nadat de bestaande structuur is geconsolideerd en zich heeft verstevigd. Laten wij dus aannemen dat het nu geleidelijk aan wel op gang zal komen. De vooruitzichten op het stuk van nieuwe investeringen voor dit jaar zijn trouwens goed. Wanneer men zich voor deze gebieden strikt aan het *voorkeurstelsel* houdt dan moet dit ongetwijfeld zijn weerslag hebben op de *ontwikkelingsgewesten* zelf.

Inzake de DIRV-actie geloof ik dat altijd werd onderstreept dat het hier gaat om een actie die gericht is op het sensibiliseren en motiveren van onze bedrijven en niet alleen bedrijven in de klassieke betekenis, maar in feite op al degenen die iets of wat te maken hebben met het sociaal-economisch leven in Vlaanderen. Ik vind het belangrijk dat een dergelijke actie wordt ondernomen. Zij gaat trouwens niet uit van één persoon. Het treft mij – en ik vind het gelukkig – dat het geheel van het bedrijfsleven en van de organisaties daarop heeft ingespeeld, niet alleen in de industriële ondernemingen of de commerciële bedrijven maar in de hele dimensie van het Vlaamse Gewest en dit is ongetwijfeld van groot belang.

Daarnaast is er vanzelfsprekend het ondersteunen van bepaalde initiatieven. Persoonlijk geef ik er de voorkeur aan dat initiatieven worden op gang ge-

Geens

bracht die de algemeenheid van het bedrijfsleven direct interesseren, zoals initiatieven op het stuk van vorming, opleiding van gespecialiseerde arbeidskrachten of wat dan ook. Daarvoor moeten wij ongetwijfeld middelen kunnen inzetten maar men mag daaruit niet afleiden dat hulp aan concrete initiatieven, aan investeringen voor ondernemingen, nu uit den boze zouden zijn. Daarover kan men lang discussiëren. Moet men algemene maatregelen nemen van fiscale aard of gaat men verder met het subsidiëren van nieuwe initiatieven? Dit is een vals probleem. Men kan daarover terecht discussiëren wanneer wij hier in Vlaanderen zouden leven los van de rest van de wereld, maar iedereen weet dat dit niet het geval is, wel integendeel. Al wat in onze buurlanden gebeurt heeft een weerslag op wat wij zelf kunnen en moeten doen. Zolang men in bepaalde landen, of in alle landen, voortgaat met ten eerste, investeringen te subsidiëren en, ten tweede, ondernemingen in moeilijkheden van overheidswege te ondersteunen, kunnen wij ons ook daaraan niet onttrekken. Ik word dagelijks geconfronteerd met kandidaat-investeerders die mij zeggen dat ze in een ander land wel investeringssteun krijgen. Daarom moeten wij realistisch blijven. Bovendien, wanneer men ervan uitgaat dat de politiek van specifieke ondersteuning van het bedrijfsleven moet worden omgezet in een fiscale regeling, dan betekent dit dat men de bevoegdheden van het Gewest, die op dat stuk van de economische ontwikkeling al niet groot zijn, volledig doet verdwijnen.

Wij mogen dus het principe van de overheidssteun niet op een theoretische wijze benaderen. Men mag niet vergeten dat al de bedrijven in de Verenigde Staten die spijttechnologie produceren, er gekomen zijn dank zij militaire programma's die uitsluitend op kosten van de overheid werden gefinancierd. En dit in het land van de liberale economie. Men mag dus het probleem niet te zwart-wit bekijken.

Over het energiebeleid werden vragen gesteld ondermeer Dhoore en De Batselier. Het is juist dat wij op dat

stuk weinig bevoegdheden hebben. Niettemin is het probleem van de mijnconcessies zowel op het stuk van gas, petroleum als steenkool een aangetrokkenheid die aan het Vlaamse Gewest is toevertrouwd. Zij wordt door de administratie gevolgd, zonder dat dit gevolgen heeft op het budgettaire vlak. Op het stuk van de stadsverwarming evenwel worden enkele studies ondernomen door een gemengde werkgroep overheid-privé met het oog op eventuele toekomstige acties. Door collega Dhoore werden in de Commissie een aantal suggesties gedaan die zoals beloofd, onmiddellijk aan de administratie werden overgemaakt met het oog op verder onderzoek.

In zijn laatste uiteenzetting heeft collega De Beul heel wat zaken gezegd over de administratie, en veel onterecht. Waarom? De Vlaamse administratie bestaat uit stukken en brokken komende uit al de bestaande departementen. Slechts een paar hebben geen personeel moeten afstaan. Het is dan ook een enorm titanenwerk om op basis daarvan nieuwe structuren tot stand te brengen. Op dat stuk werd al heel wat werk verricht. Een model van het departement werd uitgetekend met enerzijds een verticale structuur en anderzijds functionele of ondersteuningsstructuren. Op dit ogenblik wordt de laatste hand gelegd aan de personeelsformaties. Zodra dit werk klaar is zal voor iedereen de ontwikkeling van de administratie duidelijk uitgetekend zijn en iedereen zal daarin zijn plaats terugvinden. Het ontbreken van deze vooruitzichten op dit ogenblik voor de ambtenaren is inderdaad zeer hinderlijk. Het is echter inherent aan de overgang van het ene systeem naar het andere en nogal begrijpelijk als men de oorsprong van het probleem kent, namelijk het onder één departement brengen van 4000 ambtenaren komende uit de meest verschillende administraties en met de meest verschillende statuten. Pas als men een dergelijke horizontale doorsnede van de Belgische administratie in haar geheel toepast, stelt men vast in welke mate onze administratie eigenlijk verziekt is en wat voor reusachtig werk het zou zijn om ooit eens de administratie in haar geheel aan te passen aan de moderne eisen.

Wij hebben niettemin de ambitie op basis van de uitgetekende structuren en van de ingebouwde beslissingsmechanismen van de Vlaamse administratie een behoorlijke administratie te maken en men kan op dat stuk aan de ambtenaren die op dit ogenblik reeds aanwezig zijn, geen verwijten maken.

Dat is inherent aan deze transfertoperatie. Iedereen weet dat in het kader van het openbaar ambt dit één van de moeilijkste en meest grootscheepse operaties was waarvoor men zich geplaatst zag.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik meen dat de belangrijkste vragen in verband met dit ontwerp een begin van antwoord hebben gekregen. Het is ook met de bekommernis die bespreking niet meer verder voort te zetten dat ik mij tot een beknopt antwoord heb beperkt.

Ik wil wel voor de factuele vragen aan de betrokken leden een persoonlijk antwoord verstrekken. **(Algemeen aplaus)**

De Voorzitter : De heer Van Ooteghem heeft het woord.

De heer O. Van Ooteghem : Mijnheer de Voorzitter, het is niet mijn bedoeling het debat langer te rekken dan absoluut noodzakelijk is.

Ik had echter graag van de Minister nog een antwoord gekregen op twee zeer concrete vragen.

Ten eerste, waarom komt er geen centrum voor beroepsopleiding nieuwe technologie in Gent, daar waar dit in alle provinciehoofdsteden wél het geval is.

Ten tweede, wat gaat u doen met die 43.000 penningen die nog overschieten? Hoeveel hebben zij gekost en van welke post van de begroting hebt u die betaald?

De Voorzitter : De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, heeft het woord.

Minister G. Geens : Wat het centrum voor beroepsopleiding te Gent betreft vestig ik er eerst en vooral uw aandacht op dat Brugge ook niet over een

Geens

dergelijk centrum beschikt.

Er werden in totaal zes nieuwe centra opgericht op basis van het onderzoek van de arbeidsmarkt uitgevoerd door de RVA en waar het beheerscomité een voorstel heeft gedaan dat door mij is aanvaard.

Wat de penningen betreft moet ik u zeggen dat u zeer slecht is ingelicht. Er is een kunstenaar die het voorstel heeft gedaan om naar aanleiding van Flanders' Technology een penning te slaan. Het initiatief kwam dus niet van mij. Dit is toevertrouwd geweest aan het Commissariaat-generaal voor Internationale Samenwerking dat de penningen te koop heeft aangeboden.

Bijgevolg kan men daar geen inmening in zien van mij noch van een ander Minister want het is een opdracht die aan een parastatale instelling werd toevertrouwd.

De nadere gegevens over het aantal bestellingen, de kostprijs, het aantal verkochte penningen, zal ik u schriftelijk mededelen.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik heb precieze vragen gesteld waarop ik geen antwoord heb gekregen. Een eerste vraag ging om het feit om meer duidelijke richtlijnen te krijgen inzake de toepassing van de expansiewetgeving. Collega De Batselier heeft ook dit probleem aangeraakt.

Zou het mogelijk zijn in de Commissie of gelijk waar een duidelijke richtlijn te verkrijgen in verband met de selectiecriteria die u op dit ogenblik toepast.

Een tweede vraag die ik had gesteld, betreft het probleem van de zeshonderd miljoen frank die men verwacht van het Europees fonds voor regionale ontwikkeling voor het superlab-project. Het was mij bekend dat er moeilijkheden waren omtrent het feit dat men dit laboratorium in Leuven wenst te vestigen, wat geen ontwikkelingszone is.

De Voorzitter : Minister Geens heeft

het woord.

Minister G. Geens : Mijnheer de Voorzitter, ten eerste, wat betreft de criteria van toepassing bij de expansiewetgeving, is het juist dat voor de middenstandswetgeving zeer gedetailleerde criteria bestaan waarvan het gevolg trouwens is dat de dossiers integraal door de administratie worden afgehandeld. Het is omzeggens een puntensysteem. Op basis daarvan neemt men een beslissing. Ik vind dat, op het vlak van de expansiewetgeving waar het gaat om grote initiatieven, de politieke overheid haar verantwoordelijkheid moet opnemen, wat ook impliceert dat zij zich niet strikt kan houden aan een aantal criteria, die als het ware een automatisch resultaat zouden geven. Men moet de overheid toelaten op dit gebied verantwoordelijkheid te nemen. Ik heb herhaaldelijk aan de Commissie gesuggereerd dat zij zou doen wat destijds bestond, met name voor belangrijke dossiers waarvoor expansiehulp wordt verleend, de Minister daaromtrent te ondervragen. Dit was vroeger in het nationaal parlement het geval. Het was een sub-commissie die trouwens alle gegevens met de grootste discretie behandelde. Op die manier ontstaat tevens een controle van de wetgevende op de uitvoerende macht.

Ten tweede, wat het super-lab betreft, de beslissing in verband met de vestigingsplaats in Leuven is genomen omdat uiteraard dit laboratorium binnen een universitaire sfeer moest worden opgericht. Daarmee bedoel ik de aanwezigheid van andere laboratoria en zo meer. Dit zou verdere toelichting vergen. Dit had wel tot gevolg dat op die manier de steun van de Europese Gemeenschap voor gewestelijke ontwikkeling, althans in de huidige versie, niet mogelijk is.

Nu is het reglement gewijzigd. De Europese Raad van Ministers moet nog haar formele goedkeuring geven. Dit zal de eerstvolgende weken of maanden gebeuren. Van dat ogenblik af is de betoelaging van dergelijke initiatieven wel mogelijk. Wij hebben ter zake de formele garanties van de betrokken administraties. Dit heeft echter geen gevolgen voor het ritme van de investeringen. Met de oorspronke-

lijk door ons beschikbaar gestelde middelen kan immers een groot gedeelte van de investeringen worden gerealiseerd. Wanneer het nieuwe reglement van de Europese Gemeenschap in voege zal zijn, zal de steun ten belope van een derde van de investeringen aan die laboratoria worden toegekend.

De heer A. Denys : Betekent dit, mijnheer de Minister, dat in de toekomst projecten die gelegen zijn buiten de ontwikkelingszones, deze steun zullen genieten ?

Minister G. Geens : Inderdaad, maar deze projecten zullen dan wel analoog moeten zijn aan dergelijke laboratoria.

De Voorzitter : De heer De Batselier heeft het woord.

De heer N. De Batselier : Mijnheer de Minister, ik meen te hebben begrepen dat uw voorkomingsbeleid in de vorm van een decreet zal worden gegoten. Hier geldt dus hetzelfde principe als overeengekomen in VESOC. U was echter minder duidelijk met betrekking tot uw houding over reconversie. Wie zal de bevoegdheid hebben over de reconversie in Vlaanderen ?

Minister G. Geens : Verschillende collega's hebben hierover vragen gesteld. Ik zal dus bondig antwoorden. Morgen is er een eerste bijeenkomst met de Minister van economische zaken en vertegenwoordigers van de Executieve om over het voorstel van de Regering te spreken. Ik kan momenteel niet zeggen welke de juiste draagwijdte is van het voorstel. Ik kan nog veel minder zeggen op basis van de aangekondigde vergadering welke onze reactie zal zijn op een document dat wij nog niet hebben ontvangen.

De heer N. De Batselier : Denkt u dat de Executieve zich achter initiatieven zoals de „nonvoting shares” zal zetten?

Minister G. Geens : Wij hebben hierover reeds een paar keer advies uitgebracht en duidelijk onze reserves uitgedrukt tegenover een veralgemening van dit systeem.

De heer N. De Batselier : Heeft de Vlaamse Executieve al geprotesteerd

De Batselier

over de holdings die worden opgericht, zoals Sidinvest, Shipinvest, Boëlinvest en Luxinvest ?

Minister G. Geens : Wij hebben van bij de aanvang, toen deze holdings werden opgericht, gevraagd dat wij daar ook zouden participeren aan het beheer.

Ik denk en ik hoop dat, in het kader van een algemeen reconversieprogramma, het mogelijk zal zijn veel duidelijker de bevoegdheden én van de nationale regering én van dé Gewesten toe te passen ook in de structuren zelf.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Neen)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies binnenlandse aangelegenheden, gezondheidsbeleid en ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud.

---

den, gezondheidsbeleid en ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud.

Is de Raad het daarmede eens ? **(Instemming)**

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 22.20 uur.
